

TARTALOMJEGYZÉK

SZERKESZŐSÉGI ROVAT	3
<i>Tisztelt Olvasók!</i>	3
<i>Tisztelt Polgármester Asszony, Tisztelt Polgármester Úr!</i>	3
JOGSZABÁLYVÁLTOZÁSOK	4
Jogszabályfigyelő	4
<i>A vis maior tartalék felhasználásának 2010. évi szabályai</i>	4
JOGÉRTELMEZÉS	5
Az Alkotmánybíróság önkormányzatokat érintő döntései	5
<i>Mérlegelés alkalmazása az Sztv. keretei között</i>	5
<i>A helyi önkormányzat és a közterület használója között létrejövő jogviszony szabályozása</i>	6
A helyi önkormányzatok működését érintő jogszabályok véleményezése	7
<i>A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009.(XII.14.) IRM rendelet egyes rendelkezéseiről (I)</i>	7
<i>A köztemetők fenntartásának és üzemeltetésének általános szabályai</i>	9
PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK	17
<i>Idősbarát Önkormányzat Díj 2010</i>	17
<i>Működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatása – 2010</i>	19
<i>VII. Közigazgatási Szakmai Ifjúsági Napok</i>	20
<i>Folytatódik az ÖKO program</i>	20
<i>Az Európa a polgárokért 2010. évi prioritásai, valamint a testvérvárosi találkozók 2010. évi pályázati lehetőségei</i>	21
<i>Pályázat a biodiverzitás európai fővárosa címre</i>	21
<i>Bemutatkozik az AIESEC Next Step Projekt</i>	22
JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK	23
<i>Tájékoztató a védendő fogyasztókat illető kedvezményekről</i>	23
<i>Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése az OBH 2852/2009. számú ügyben (kapcsolódó ügy: AJB 7037/2009)</i>	24
<i>Az ápolási díjban részesülő személyek név-, illetőleg lakcímadatainak közlésére vonatkozó felkérés</i>	28
<i>A Duna jövője- az Európai Duna Stratégia</i>	28
<i>A regionális államigazgatási hivatalok és a helyi önkormányzatok 2009. évi parlagfű-mentesítési tevékenysége</i>	29
AKTUÁLIS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI HÍREK	36
Aktuális nemzetközi híryanagok	36
<i>Duna Stratégia - Nemzeti Duna Konferencia 2010. január 20.</i>	36
<i>Magyar-spanyol miniszteri találkozó Brüsszelben</i>	36
<i>Varga Zoltán Németországban tárgyalt</i>	36
<i>Nagy kihívások előtt a regionális politika</i>	37
<i>Kétévente uniós Duna-csúcsot rendezne az Európai Parlament</i>	37
<i>Az EP jóváhagyta a második Barroso-bizottságot</i>	37

<i>Bizottság: Magyarország tartja az ütemtervet</i>	38
<i>Hiánycsökkentés: Magyarország most a napos oldalon</i>	39
TURIZMUS ÉS SPORT	41
<i>Tisztelt Polgármester Asszony, Tisztelt Polgármester Úr!</i>	41
<i>Magyarország turisztikai kínálata is bemutatkozott a berlini Zöld Héten</i>	42
<i>Elindult a Fesztiválok Éve</i>	42
<i>Az NTB szerint sikerágazat lehet az egészségügyi turizmus</i>	42
<i>XVIII. Turisztikai Díjátadó Gála és Évadnyitó Fogadás</i>	43
<i>A XVIII. Turisztikai Díjátadó Gálán és Évadnyitón a szakmai szervezetek átadták a 2009-es év díjazottjainak járó elismerést.</i>	43
<i>TDM hírek – Megújult a Turisztikai Desztinációmenedzsment közösségi portál</i>	43
<i>Kérdőíves felmérés zajlik a TDM folyamatról</i>	44
<i>Alapozzák a vendéglátás stratégiáját</i>	45
<i>Megkezdődött a Kiváló Európai Desztináció pályázatok értékelése</i>	45
<i>A Visegrádi Országok budapesti turisztikai tárgyalásáról</i>	45
<i>Megvannak a Magyar Turizmus Minőségi Díj nyertesei</i>	47
KIADVÁNYAJÁNLÓ	49
<i>A rendszerváltás főkapitányai</i>	49
ESEMÉNYNAPTÁR, KÉPZÉSEK	49
Aktuális események, képzések	49
<i>Tájékoztató a ingatlan-nyilvántartási szakirány keretében folyó képzésről</i>	49
Események, képzések – beszámolók	50
<i>Évértékelő értekezlet és szerátadás</i>	50
<i>Elköszönt Dr. Szili Katalin</i>	51
<i>Jubileumi ünnepség az ország házában</i>	51
<i>75 éves a magyar polgári védelem</i>	54
<i>Események, képzések – beszámolók</i>	56
<i>Főhajtás a hősök előtt, emlékezés az elődökre</i>	56
<i>Megemlékezés az 1848. március 15-i forradalomról</i>	57
Esemény, képzések – előrejelzés	57
<i>Az önkormányzatok egyes határidős feladatai</i>	57

Kiadásért felel:
Dr. Pataki István
önkormányzati és lakásügyi szakállamtitkár

Szerkeszti:
az Önkormányzati Tájékoztató szerkesztőbizottsága

SZERKESZTŐSÉGI ROVAT

Tisztelt Olvasók!

Az elmúlt években folyóiratunk elektronikus és nyomtatott változatának kiadási munkálatait a Duna Palota Kulturális Kht. nyomda részlege látta el, azonban a 2010-es évben a Duna Palota e szolgáltatása megszűnt, így szerkesztőségünk kiadváltásra kényszerül. A kiadváltás közbeszerzési eljárás keretében zajlik, ennek időtartama előreláthatóan néhány hónapot vesz igényben. Ez idő alatt lapunk a megszokottól eltérően, szűkített tartalommal, valamint csak elektronikus formában kerül kiadásra. Mindezek következtében idei első számunk rendhagyó módon a január és február hónapok eseményeit, lényeges tudnivalóit összevontan tartalmazza. Az Önkormányzati Tájékoztató életében bekövetkezett jelen átmeneti időszakot kihasználva szeretnénk címlistáinkat frissíteni, ezért kérjük azon Olvasóinkat, akiknek elektronikus elérhetősége módosult, hogy e-mail címeikben bekövetkezett változásokról, esetleg új e-mail elérhetőségeikről tájékoztatni szíveskedjenek szerkesztőségünket.

Szerkesztőségünk mind postai, mind elektronikus elérhetőségei változatlanok, visszajelzéseiket, továbbra is az onkormanyzati_tajekoztato@otm.gov.hu e-mail címen, illetve az Önkormányzati Minisztérium Önkormányzati Főosztály 1051 Budapest, József Attila utca 2-4. postai címen várjuk.

A Szerkesztőség

Tisztelt Polgármester Asszony, Tisztelt Polgármester Úr!

A fegyveres szervek hivatásos állomú tagjainak szolgálati jogviszonyáról szóló 1996.évi XLIII törvény 32. § (1) bekezdése alapján a munkáltatói jogokat gyakorló szervezeti egység köteles a szakszervezet tisztségviselője számára munkaidő-kedvezményt biztosítani, e törvényi kötelezettség vonatkozik a települési önkormányzatok irányítása alá tartozó hivatásos önkormányzati tűzoltóságokra is. A munkaidő-kedvezmény mértéke valamennyi tisztségviselőt figyelembe véve összesen - eltérő megállapodás hiányában - minden 3., a szervezeti egységnél szolgálati viszonyban álló szakszervezeti tag után havi 2 óra, amely munkaidő-kedvezmény 2010. július 1-től tagonkénti havi 1 óra változik. A munkaidő-kedvezmény felhasználásáról a szakszervezet dönt. A szakszervezet kérésére a járó munkaidő-kedvezményből fel nem használt időtartamot, de legfeljebb a munkaidő-kedvezmény felét a munkáltató köteles pénzben megváltani. A pénzbeni megváltást a szakszervezeti tisztségviselő előző naptári évi átlagkeresete alapján kell megállapítani, és bruttó összegben kell kifizetni a szakszervezet részére, 2010. július 1-től ezt a munkáltató és a szakszervezet közötti megállapodás alapján havonta vagy negyedévente kell teljesíteni. Információink szerint évek óta több Önkormányzati Tűzoltóság nem teljesíti ezt a jogszabályban előírt kötelezettségét, és így veszélyeztetik a munkabékét.

Kérem a tisztelt polgármestereket, hogy településükön felügyeletük alá tartozó Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságok tekintetében fokozott figyelemmel kísérjék e kötelezettség végrehajtását.

Jauernik István államtitkár (Önkormányzati Minisztérium)

JOGSZABÁLYVÁLTOZÁSOK

Jogszabályfigyelő

A vis maior tartalék felhasználásának 2010. évi szabályai

A jogszabály száma és címe: A vis maior tartalék felhasználásának részletes szabályairól szóló 8/2010. (I. 28.) Korm. rendelet

A jogszabály lényege: Az előző évek gyakorlatához hasonlóan az egyes természeti károkból adódó indokolt és szükséges védekezési kiadások – részbeni vagy teljes – központi költségvetési támogatásból történő megtérítése, valamint az önkormányzati tulajdonban lévő építményekben a vis maior események okozta károk helyreállításának támogatása.

A rendelet alapján vissza nem térítendő támogatást a helyi önkormányzat, a kisebbségi önkormányzat – a települési önkormányzaton keresztül –, valamint a többcélú kistérségi társulás, a kapcsolódó jogszabályok figyelembevételével, csak a káresemény bekövetkezését megelőző állapot visszaállítására igényelhet.

A jogszabály külön rendelkezik a védekezés, a helyreállítás valamint a pince-és partfalomlás, illetve földcsuszamlás okozta károk költségeinek elszámolhatóságáról, a támogatás igénylésének feltételeiről.

Az önkormányzati támogatási igények benyújtása 2010. évtől a megszokott papír alapú igénylésen felül az önkormányzati miniszter által működtetett ebr42 elektronikus rendszeren keresztül történik. A vis maior esemény bejelentésére nyitva álló – a Ket. szabályozásához igazodva – munkanapokban meghatározott határidő elmulasztása továbbra is jogvesztő.

A pályázatok elbírálása tekintetében a közreműködő szervezetek körében 2010. évben változás történt. A területileg illetékes Magyar Államkincstár és az Államigazgatási Hivatalok feladata az érintett önkormányzatok által bejelentett vis maior események szakmai vizsgálata, a támogatási igénylések továbbítása az önkormányzati miniszter felé. 2010. évtől az államigazgatási hivatalok szakmai észrevételeinek figyelembevételével a támogatás mértékéről az önkormányzati miniszter egy személyben dönt.

Fontos kiemelni, hogy a védekezéssel összefüggő, elismerhető költségekhez az érintett önkormányzatot 100%-os támogatás illeti meg, amennyiben azok a Kormány által kihirdetett veszélyhelyzet időszakában keletkeztek, valamint ugyancsak 100%-os támogatás illeti meg az önkormányzatot, amennyiben az esemény időpontjában adósságrendezési eljárás alatt állt.

A jogszabály új rendelkezése szerint, amennyiben az önkormányzat vagy többcélú kistérségi társulás az adott épületre a káresemény időpontjában is biztosítással rendelkezik, vagy ha az adott ingatlanra – a jogszabályszerinti feltételek mellett - nem köthető biztosítás, úgy a támogatás 15 százalékponttal magasabb lehet a rendeletben meghatározott maximális támogatási mértéktől.

A korábbi évek szabályozásához hasonlóan továbbra is a különösen súlyos természeti, a település nagyobb részét érintő károk (pl. földrengés, árvíz, tornádó, tűzvész, robbanás) mérséklésére a támogatás azonnali segítségnyújtásként, előleg formájában is folyósítható az önkormányzati miniszter előzetes döntésével, a kedvezményezett terhelő elszámolási kötelezettséggel.

Átmeneti rendelkezés:

A 2009. december 5-éig nem továbbított kérelmeket, és bejelentett káreseményeket a regionális fejlesztési tanácsoknak legkésőbb 2010. január 31-éig kellett megküldeniük a miniszternek. A tárgyév december 5-ét követően beérkezett kérelmekről a miniszter a tárgyévet követő év előirányzata terhére dönt.

Hatálybalépés: 2010. január 31.

Magyar Közlönyben való megjelenés: MK 10. szám (2010. január 28.)

JOGÉRTELMEZÉS

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG ÖNKORMÁNYZATOKAT ÉRINTŐ DÖNTÉSEI

Mérlegelés alkalmazása az Sztv. keretei között

Az önkormányzati rendeleti szabályozás megállapíthat olyan körülményeket, amelyek figyelembevételével – az egyedi, sajátos szempontokra tekintettel – mérlegelhető a döntés. Ha az önkormányzat lehetővé teszi az egyedi döntések megalkotását, a mérlegelés alkalmazását az Sztv. keretei között alkotott rendeletében, meg kell határoznia annak feltételeit, körülményeit. [10/H/2005. AB határozat]

Az Alkotmánybíróság a szociális ellátásokról, és a lakbértámogatás helyi szabályairól szóló önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) indítvánnyal támadott egyes rendelkezései alkotmányellenességét állapította meg. Az Ör. tartalmazza az átmeneti segély formáit, továbbá lehetőséget biztosít arra, hogy méltányosságból, egyedi elbírálás alapján az önkormányzat szociális ügyekkel foglalkozó bizottsága a kérelmező javára eltérhet. A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 25. § (3) bekezdés bc) pontja alapján a jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására nyújtható egyik pénzügyi szociális ellátási forma az átmeneti segély. Az Sztv. 45. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott átmeneti segélyt nyújt.

Az Alkotmánybíróság a 63/1995. (X. 27.) AB határozatában rámutatott arra, hogy az önkormányzati rendeleti szabályozás megállapíthat olyan körülményeket, amelyek figyelembevételével – az egyedi, sajátos szempontokra tekintettel – mérlegelhető a döntés. Az önkormányzat azonban ha lehetővé teszi az egyedi döntések megalkotását, a mérlegelés alkalmazását az Sztv. keretei között alkotott rendeletében, meg kell határoznia annak feltételeit, körülményeit. Az Alkotmánybíróság szerint jelen esetben az Ör. támadott rendelkezése, de más előírásai sem állapították meg az átmeneti segély normatív szabályaitól való eltérés mérlegelhető körülményeit. Mivel az Ör. az ilyen tartalmú szabályozást mellőzte, az Alkotmánybíróság az Ör. érintett rendelkezését megsemmisítette.

Az Ör. alapján ápolási díjra jogosult az a nagykorú hozzátartozó – kivéve a jegyes – (Ptk. 685. § b) pont), aki egészségi állapota alapján alkalmas az önmaga ellátására képtelen, állandó ápolásra, vagy egészségi állapota miatt gondozásra és felügyeletre szoruló tartósan beteg, 18. életévét betöltött hozzátartozója (továbbiakban: ápolat) gondozására, ápolására, amennyiben családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az 1. számú mellékletben foglalt jövedelemhatárt.

Az Ör. szerint továbbá az előzőekben megjelölt feltételekkel más hozzátartozó jogosult az ápolási díjra, ha az ápolattal közös háztartásban élő – munkaviszonyban nem álló – házastárs, vagy élettárs egészségi állapota miatt alkalmatlan az ápolási, gondozási teendők ellátására, vagy a munkaviszonyban álló házastárs, vagy élettárs – ápolás céljára igénybe vehető – fizetés nélküli szabadsága miatt a család veszélyeztetett szociális helyzetbe kerülne.

Az Sztv. 41. § (1) bekezdése értelmében ápolási díjra jogosult – a jegyes kivételével – a hozzátartozó [Ptk. 685. § b) pontja], ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi. E mellett az Sztv. 43/B. § (1) bekezdése felhatalmazást ad az önkormányzat képviselő-testületének arra, hogy az önkormányzat rendeletében – meghatározott feltételek fennállása esetén – a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végző hozzátartozó részére is ápolási díjat (méltányossági ápolási díj) állapítson meg azzal, hogy a díj megállapítása során megfelelően alkalmazni kell az Sztv. – állandó és tartós gondozásra szoruló, illetőleg fokozott ápolást igénylő, súlyosan fogyatékos személy hozzátartozója ápolási díjának megállapítására vonatkozó – 41.-43. §-okban foglaltakat. Mivel az Sztv. ezen szabályai nem diszpozitívek, az önkormányzatnak nincs lehetősége a feltételek további szűkítésére.

Az Sztv. 42. § (1) bekezdés d) pontja alapján nem jogosult ápolási díjra a hozzátartozó, ha keresőtevékenységet folytat és munkaideje – az otthon történő munkavégzés kivételével – a napi 4 órát meghaladja.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. az Sztv.-ben meghatározott alanyi jogosultak körének felsorolásán túl, többletként az „egészségi állapota miatt alkalmas” feltételt is tartalmazza. Ezzel összhangban minden további feltétel nélkül kizárta a munkaviszonyban nem álló és egészségi állapota miatt alkalmatlan, valamint a munkaviszonyban álló és fizetés nélküli szabadságon lévő házastársat vagy élettársat az ápolási díjra jogosultak köréből, amely ellentétes az Sztv. 42. § (1) bekezdés d) pontjával, így az Ör. érintett rendelkezéseit azok alkotmányellenességére hivatkozva megsemmisítette.

A helyi önkormányzat és a közterület használója között létrejövő jogviszony szabályozása

A helyi szabályozás kialakítása során az önkormányzat arról dönthet, hogy a helyi önkormányzat és a közterület használója között létrejövő jogviszonyt közigazgatási hatósági jogviszonyként – vagyis a közterület-használatot önkormányzati hatósági ügynek tekintve – szabályozza, vagy közigazgatási szerződésen alapuló jogviszonyként, esetleg a kettő kombinációjaként [1438/H/2008. AB határozat]

Az indítványozó szerint az önkormányzat tulajdonában lévő közterületek használatáról és annak rendjéről szóló önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) egyes rendelkezései felhatalmazás hiányában sértik a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16. § (1) bekezdését, és ezáltal az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésében foglaltakat. Ugyanakkor az indítványozó szerint az Alkotmányban rögzített jogbiztonság elve is sérül azáltal, hogy az Ör. nem különíti el világosan a közterület használat szabályozásával összefüggésben a helyi önkormányzat közhatalmi jogköréhez, illetve tulajdonosi minőségéhez kapcsolódó szabályokat.

Az Alkotmánybíróság az indítványt megalapozottnak találta.

Az Alkotmánybíróság szerint a közterületek használatát illetően a jogalkotó alapvetően kétféle használati módot különböztet meg. Az egyik a közterületek közlekedési célú, a másik a nem közlekedési célú használata. A közterületnek minősülő ingatlanok közül kizárólag a közutak közlekedési és nem közlekedési célú használatát érintően alkotott a jogalkotó törvényi szintű szabályozást (ld.: a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény). A közutakon kívül az egyéb közterületek használata feltételeinek megállapítása a helyi önkormányzatok hatáskörébe tartozik.

A közterület-használat szabályaival az Alkotmánybíróság a 1256/H/1996. AB határozatban és a 46/B/1996. AB határozatban is foglalkozott. E határozatokban megfogalmazta, hogy a közterület-használat szabályait az önkormányzat nem tulajdonosi jogkörében eljárva, hanem a helyi közhatalom gyakorlójaként állapítja meg, mivel a helyi önkormányzatoknak a közterület-használat szabályozásának kialakítása során a tulajdonosi érdekeken túlmenően közérdekű célokat is érvényre kell juttatniuk. Ezen közérdekű célok elsősorban a városrendezési tervek előírásainak érvényesítése, a városképi, műemlékvédelmi, közegészségügyi, köztisztasági, kereskedelmi, turisztikai stb. szempontok mérlegelésével a lakosság igényeinek kielégítése.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a közterület-használat jogi szabályozása alapvetően közjogi, közigazgatási jellegű. A jogviszony, amelyet a közigazgatási jog szabályai határoznak meg, olyan kétpólusú jogviszony, amelynek egyik oldalán a helyi önkormányzat, másik oldalán a közterület-használója áll. A helyi szabályozás kialakítása során az önkormányzat arról dönthet, hogy a helyi önkormányzat és a közterület használója között létrejövő jogviszonyt közigazgatási hatósági jogviszonyként – vagyis a közterület-használatot önkormányzati hatósági ügynek tekintve – szabályozza, vagy közigazgatási szerződésen alapuló jogviszonyként, esetleg a kettő kombinációjaként.

Az Ör. a közterület-használóknak közterület-használati hozzájárulás beszerzési kötelezettséget ír elő. A képviselő-testület tehát önkormányzati hatósági ügyként szabályozza az önkormányzati tulajdonú közterületek magáncélra vagy építési munkák végzése céljából történő használatát. Az Ör. azonban ezen szabályozási koncepcióba be nem illeszthető módon a közterület használatát biztosító szerződésről szól. Az Ör.-ből nem derül ki, hogy ennek a közterület használatát biztosító szerződésnek mi a tartalma: kik, milyen feltétellel kötik, tekintettel arra, hogy a fent megjelölt rendelkezések kivételével az Ör. mindenhol közterület használati hozzájárulásról szól.

Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az Ör. „közterület használatát biztosító szerződés” fogalom használata a jogalkotó által meg nem határozott és így a szabályozás szempontjából értelmezhetetlen fogalom, mely sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság követelményét, így az Ör. érintett szakaszait megsemmisítette.

Az indítványozó törvénytértőnek találta továbbá, hogy a közterület-használati engedéllyel kapcsolatos eljárásnál a hatáskör címzettjeként az Ör. a jegyzőt és a polgármestert egymás mellett jelöli meg.

Az Alkotmánybíróság szerint az Ör.-ben szabályozott közterület-használati engedély megadása az Ör. választott szabályozási koncepciója alapján önkormányzati hatósági ügynek minősül. Az önkormányzati hatósági ügyek címzettje az Ötv. rendelkezései értelmében főszabály szerint a képviselő-testület, vagy annak felhatalmazása alapján – átruházott hatáskörben – a képviselő-testület bizottsága, társulása, a polgármester (főpolgármester), a kisebbségi önkormányzat testülete vagy a részönkormányzat testülete. E hatósági ügycsoportoknál tehát a hatáskör címzettje a jegyző nem lehet, a jegyző a hatósági ügycsoportok közül kizárólag államigazgatási hatósági ügyekben járhat el.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ör. jegyzőre vonatkozó szövegrészei törvénytértőek, ezért azokat megsemmisítette.

Végül az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a közművek elhelyezése esetére az Ör.-ben előírt szolgalmi jog alapítása, illetve az ahhoz kapcsolódó szolgalmi jog megváltási díjfizetési kötelezettség előírása törvénytört-e.

Az Alkotmánybíróság szerint a más tulajdonában lévő ingatlanok közérdekű szervek általi használatának terjedelméről ágazati jogszabályok (ld.: villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény, bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény, elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény) rendelkeznek, melyek a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek nem adnak felhatalmazást rendeleti szintű szabályok alkotására. Így a képviselő-testület jelen esetben az Ötv. 16. § (1) bekezdésében foglalt rendeletalkotási hatáskörét túllépte, ezért az Alkotmánybíróság az Ör. érintett szakaszait megsemmisítette.

Összeállította: Dr. Csukás- Novák Nóra (ÖM Önkormányzati Főosztály)

A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK MŰKÖDÉSÉT ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK VÉLEMÉNYEZÉSE

A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009.(XII.14.) IRM rendelet egyes rendelkezéseiről (I)

Az Országgyűlés azzal, hogy megalkotta az egyes jogszabályok és jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. évi LXXXII. törvényt, amelynek 1.§ (2) bekezdése rendelkezik – többek között – a kormány tagjai által, 1989. október 23. előtt alkotott rendeletek hatályon kívül helyezéséről, 2008. január 01-ével annullálta a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény felhatalmazása alapján hozott, a jogszabályszerkesztésről szóló 12/1987.(XII.29.) IM rendeletet.

2008. január 01-től nincsen olyan jogforrás, amely érdemben meghatározná a jogszabályok szerkezeti felépítését, jelölésükre, szerkesztésükre, módosításukra, hatályba lépésükre, deregulálásukra vonatkozóan egyértelmű rendelkezéseket tartalmazna. E szabályozatlanság következménye lehetne pusztán csak az, hogy a jogi normák alakításának egységessége veszélybe kerül.

A központi és a helyi jogalkotás e norma hiányában szinte teljes szabadsággal történhet, a gyakorlatban a jogszabályszerkesztés zsinórmértékévé a korábbi IM rendelet, valamint a kialakult jó/vagy rossz eljárások, szokások váltak.

A törvényességi ellenőrzés megszűnése tovább gyengítette azt a helyzetet, hogy az Alkotmánybíróság nem tekinti a jogszabályszerkesztés követelményeinek megsértését olyan súlyos, orvosolhatatlan hibának, amely a jogszabály érvényességét érintené (64/2006.(XI.24.) AB határozat).

A probléma azonban a formai eltéréseken jóval túlnyúlik, amennyiben a látszólagosan alaki hiba a jogi norma rendelkezéseit érdemben érinti, azaz mást tartalmaz a jogszabály, mint a jogalkotói szándék (pl. konjunktív helyett egyetlen, ill. vagylagos feltétel előírása, átmenti rendelkezések közül hiányzik a kellő idő a jogalkalmazáshoz való felkészüléshez, értelmetlen, vagy eltérő jelentésű rendelkezés).

Az előbb leírt hiányt pótolja az igazságügyi és rendészeti miniszter 61/2009.(XII. 14.) IRM rendelete (továbbiakban: R.) a jogszabályszerkesztésről, amely 2010. március 01-jén lép hatályba.

A R. tárgyi hatálya kiterjed a jogszabály tervezetének a megszerkesztésére és megszövegezésére, valamint a megalkotott jogszabály megjelölésének a megszövegezésére.

A R. melléklete mintákat nyújt segítségképpen a jogszabályok tervezetének megszövegezéséhez; e minták kötelező erővel bírnak, az eltérés csak akkor megengedett, ha a szabályozás célja másként nem érhető el.

Bizonytalanságot szüntet meg a R. az általános követelmények között, amikor kimondja, hogy normatív tartalmú rendelkezéseket a jogszabály szakaszai és mellékletei tartalmazzák. A melléklet tehát osztja a szakaszokba foglaltak sorsát úgy a módosításkor, mind a hatályon kívül helyezéskor; megváltoztatása jogalkotói tevékenység.

Ha a jogalkotó szabályokat ír elő, akkor azt kijelentő mondattal, egyes szám harmadik személyű megfogalmazással teheti meg.

Nem megengedett a felszólító, felkiáltó mód, ill. az azoknak megfelelő írásjel használata sem, amit az önkormányzati rendeletek ellenőrzésénél sajnos többször tapasztaltunk.

Normatív tartalom nélküli mondat – pl. a HÉSZ mely cég közreműködésével készült – nem foglалható jogszabályba.

A fogalomhasználat egységességét, a jogbiztonság érvényesülését szolgálja az a rendelkezés, mely szerint fogalom, vagy rendelkezés esetén, valamennyi előforduláskor ugyanazt a megfogalmazást kell használni. Itt kell megemlítenünk azt is, hogy amennyiben a felhatalmazást adó jogszabály egy fogalom tekintetében értelmező rendelkezést tartalmaz, úgy attól eltérő értelmezés nem lehetséges és az értelmező rendelkezés nem ismételhető meg (R.70.§(1) bekezdés). A korábbi gyakorlattól eltérően tehát jogsértő a magasabb szintű jogszabályban megfogalmazott – a jogszabályváltozások miatt elavulttá váló és folyamatos aktualizálásra szoruló – fogalmak szó szerinti átvétele. Többször találhattunk e megoldásokra példát különösen a helyi adókról, a hulladékgazdálkodásról, a szociális ellátásokról szóló helyi rendeletekben.

Kiemeli a R. 9.§-ának (4) bekezdése, hogy az önkormányzati rendelet (továbbiakban: Ör.) megjelölése mely elemeket kell, hogy magában foglaljon, az ott meghatározott sorrendben. A 9.§ (6) bekezdéséből megállapítható, hogy a jogszabály sorszáma és a kihirdetésének ideje a jogszabály tervezetének nem lehet része.

(Vitatható álláspont, de véleményem szerint e szabály nem gátolja azt meg, hogy mire a képviselő-testületi ülésről felvett jegyzőkönyv elkészül, abba már a sorszámmal ellátott és kihirdetett jogi norma, ill. annak a jelölése kerüljön. Egyrészt azért, mert a jegyzőkönyv elkészültéig az Ör. már kihirdetésre kerül, a másik érv ami e mellett szól az, hogy így válik bárki számára visszakereshetővé, ill. ellenőrizhetővé a közokiratból az érvényes önkormányzati rendelet, amelynek beazonosíthatóságához elengedhetetlen, hogy a rendelet jelölésének minden eleme rendelkezésre álljon.)

A helyi Ör. jelölése alapvetően nem változott, a R. pontosabbá, egyértelművé tette annak mikéntjét.

Példák a helyes jelölésre: „Wxx Község Önkormányzat Képviselő-testületének 6/2010.(III.14.) önkormányzati rendelete a közművelődésről”, ill. „Qxx Megyei Jogú Város Közgyűlésének 11/2010.(III.22.) önkormányzati rendelete a hulladékgazdálkodásról”.

A jelölés a fentiektől nem térhet el.

Gyakran tapasztaltuk pl. a „kgy. számú”, vagy „ör. számú” rendelet megfogalmazást, ill. a jogalkotó nem megfelelő megnevezését.

A címnek lényegre törőnek, egyértelműnek kell lennie, nem szabad tartalmaznia a szabályozás aktusára vonatkozó kifejezést (pl. közművelődés szabályozásáról, megalkotásáról; a hulladékgazdálkodási tevékenység szabályairól), a cím utolsó szavához a „ról”, „-ről” rag kapcsolódhat kizárólag.

A norma tervezetében jogszabályra, vagy jogszabály rendelkezésére hivatkozni akkor lehet, ha a hivatkozás a megfelelő fogalomhasználattal nem küszöbölhető ki, vagy ha a hivatkozással megkönnyítjük a jogszabály értelmezését.

A hivatkozások típusai: rugalmas hivatkozás: a jogszabály címének, vagy a rendelkezések tárgykörei megjelölésével történik; merev hivatkozás: jogszabály, vagy szerkezeti egysége tételes megjelölésével lehetséges általános hivatkozás: teljes megjelöléssel, vagy tárgykör megjelölésével történik a hivatkozás megalkotandó jogszabályra, jogszabályok előre meg nem határozható körére, felhatalmazás alapján alkotandó/alkotható jogszabályra.

Szükséges felhívni a figyelmet a R. 24.§ (5) bekezdésére, hogy amennyiben a hivatkozás egy jogszabály, annak szerkezeti egysége, vagy egy jogintézmény vonatkozásában nem alkalmazható teljes körűen, akkor az eltéréseket a hivatkozó norma tervezetében egyértelműen meg kell jelölni. Kizárt a jövőben – sajnos nem csak a helyi rendeleteknél tapasztalt azon fordulat -, hogy a jogalkotó más norma értelemszerű, vagy megfelelő alkalmazásáról rendelkezik. Ez egy fontos garanciális szabály, amely a jogbiztonság érvényre jutását segíti elő.

A jogszabály formai tagolására (R. 36.§) vonatkozó rendelkezések az áttekinthetőséget szolgálják azzal, hogy meghatározásra kerültek az alkalmazandó szerkezeti egységek, és azok szintjeinek sorrendisége

A R. hatálybalépését követően francia bekezdésekkel a szöveg egységét megbontani nem lehet. A szakasz legfeljebb hat – módosítása esetén maximum kilenc – bekezdést tartalmazhat; egy bekezdés legfeljebb három mondatból állhat.

A szakaszt és a bekezdést meghatározott esetekben pontokra kell tagolni. Nyitó szövegrész nélkül azonban pontokat, alpontokat nem lehet alkalmazni. A pontok jelölése: pl. „a)” pont, vagy 1. pont.

Az alpontok képzése a következőképpen történik: pl. „ae)” alpont, vagy „1a)” alpont. Egy ponton belül legfeljebb tizenöt alpont állapítható meg.

A jogszabály normatív tartalommal nem rendelkező logikai egységei (R. 50.§) a preambulum és a bevezető rész.

Kiemelendő, hogy az Ör-nél a jövőben nem alkalmazható a preambulum.

A bevezető résznél változás, hogy nem csak a jogalkotásra felhatalmazó rendelkezést kell megjelölni, hanem (akár eredeti, akár származékos jogalkotásról van szó) „az önkormányzat feladatköréként az Alkotmány 44/A.§(1) bekezdés megfelelő pontját, a helyi önkormányzatokról szóló törvénynek a feladatkört megállapító rendelkezését vagy más törvénynek a feladatkört megállapító rendelkezését kell feltüntetni” (R. 55.§ (5) bekezdése). A bevezető résznek cím nem adható.

A cikk folytatásában a jogszabály általános, részletes és záró rendelkezéseire, a mellékletre vonatkozó szabályokat ismertetem, majd a módosító és hatályon kívül helyező jogszabály és a technikai dereguláció fontosabb kérdéseire térek ki.

Összeállította: Dr. Tóth Ildikó (Dél-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal Békéscsabai Kirendeltsége Felügyeleti, Igazgatási és Monitoring Osztály)

A köztemetők fenntartásának és üzemeltetésének általános szabályai

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény általános indokolása szerint a temetkezési tevékenység ellátása és a temetők fenntartása, üzemeltetése olyan – részben anyagi- műszaki, részben humán jellegű – egyéni és közösségi célú szolgáltatás, amelynek megszervezése, zavartalan lebonyolítása alapvetően kegyeleti célokat szolgál. Az Alkotmányban rögzített az emberi méltósághoz való jogból levezethető kegyeleti jognak a köztemetők fenntartása és üzemeltetése során is maradéktalanul érvényesülnie kell.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa ajánlásában is rámutatott arra, hogy az érintett települési önkormányzatok a köztemető fenntartására vonatkozó kötelező önkormányzati feladatukat nem látták el, továbbá a jegyzők a temetők fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó ellenőrzési feladatukat nem teljesítették. Mindezek miatt a jogállamiság elvéből eredő jogbiztonság követelményével, illetve a kegyeleti jogokkal összefüggő visszaességek okoztak.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa ezért felhívta az önkormányzati minisztert, hogy a szakmai irányítás eszközeivel segítse elő a helyi önkormányzatok temetkezési közszolgáltatás ellátásával összefüggő feladatainak végrehajtását, továbbá kezdeményezte, hogy a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervein keresztül hívja fel a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóságok figyelmét a temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő ellenőrzési jogkörük megfelelő gyakorlására.

A módszertani segédanyag célja az ombudsman ajánlásának eleget téve a települési önkormányzatok, valamint a körzetközponti feladatot ellátó települési önkormányzatok jegyzőinek feladatellátásához szükséges információk biztosítása.

A temető és a köztemető

A temető és a köztemető fogalma

A temető a település igazgatási területén belüli, beépítésre szánt, építési használata szerinti zöldfelületi jellegű különleges terület, amely kegyeleti célokat szolgál, közegészségügyi rendeltetésű, és amelyet az elhunytak eltemetésére, a hamvak elhelyezésére létesítettek és használnak, vagy használtak. A temető céljára kijelölt területek a termeléssel és szolgáltatással kapcsolatban művelés alól kivett területnek minősül. A településrendezési terv szerinti temetők területei, a környezeti zaj és rezgés elleni védelem szempontjából védendő területnek minősülnek.

Köztemetőnek minősül az önkormányzat tulajdonában lévő temető, továbbá az a nem önkormányzati tulajdonban lévő temető is, amelyben az önkormányzat - a temető tulajdonosával kötött megállapodás alapján - a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségét teljesíti.

Azon a településen, ahol nincs önkormányzati tulajdonú temető, gazdálkodó szervezet vagy közhasznú szervezet a temetőtulajdonban tulajdoni hányadot akkor szerezhet, ha az önkormányzat legalább 51%-os tulajdoni hányadban tulajdonosa lesz a temetőnek. Az önkormányzat tulajdoni hányada a működés során sem csökkenthető 51% alá.

A temetőtulajdonos feladatai

A temető tulajdonosának a következő feladatait jogszabály határozza meg: a temető tárgyi és infrastrukturális létesítményeinek, zöldfelületeinek, valamint sírhelytábláinak megépítése, illetőleg kialakítása, a temető kegyeleti méltóságának őrzése, a temető fenntartásáról, továbbá üzemeltetéséről való gondoskodás, ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik, a temetőhasználat rendjének szabályozása.

A temető beépítési előírásait a helyi építési szabályzatban és szabályozási tervben kell meghatározni. A temető és a temetkezési emlékhely építményei, közművei, egyéb infrastrukturális létesítményei építéséhez, létesítéséhez, bővítéséhez, továbbá a kegyeleti emlékhely létesítéséhez külön jogszabályban előírtak szerint a tulajdonosnak engedélyt kell kérnie.

A köztemető létesítéséről, bővítéséről, lezárásáról és megszüntetéséről a települési önkormányzat (fővárosban a fővárosi önkormányzat) gondoskodik.

A temetői létesítmények

A temető létesítése során a temetőtulajdonos utat, ravatalozót, a halottak ideiglenes elhelyezésére szolgáló tárolót és hűtőt, boncolóhelyiség-csoportot, a temető bekerítését vagy élő sövényvel való lehatárolását, vízvételi lehetőséget, illemhelyet, a temető területének - rendeltetésének és a hely jellegének megfelelő - parkosítását, az utak sorfásítását és hulladéktárolót köteles biztosítani. A létesítményekre vonatkozó részletszabályokat a temetkezési törvény végrehajtási rendelete részletesen meghatározza.

Lezárt temetőben az alábbi temetői létesítményeket kell biztosítani: a temető bekerítését vagy élő sövényvel való lehatárolását, vízvételi lehetőséget, illemhelyet, hulladéktárolót.

Az a temetőtulajdonos, aki a jogszabályban meghatározott temetői létesítmények és közművek (út, ravatalozó, tároló és hűtő, boncoló-helyiség csoport, bekerítés vagy élősövényvel való lehatárolás, parkosítás, utak sorfásítása) megépítésére vonatkozó kötelezettségének határidőn belül nem tett eleget, azokat 2012. december 31-ig köteles megépíteni. (A teljesítés határidejét a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény módosításáról szóló 2005. évi XXI. törvény módosította.)

A temetői létesítmények kialakításakor a temetkezési jogszabályok mellett az építészeti jogszabályok előírásait is alkalmazni kell. Így például az új vagy újra megnyitott temető, temetkezési emlékhely telkén belül legalább 30 m széles, fásított védőterületet kell kialakítani. E követelményt működő temető, temetkezési emlékhely bővítési területére is alkalmazni kell.

A köztemető fenntartása

A köztemető fenntartása a települési önkormányzatok kötelező feladata. A köztemető fenntartója a települési önkormányzat, fővárosban a fővárosi önkormányzat.

A jogszabály alapján az önkormányzatok az alábbi módokon teljesíthetik köztemető fenntartásra vonatkozó törvényi kötelezettségüket: a) önkormányzati tulajdonban lévő temető fenntartásával, b) önkormányzati tulajdonban lévő temető fenntartásával gazdálkodó szervezet által, kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján, c) nem önkormányzati tulajdonban lévő temető tulajdonosával való megállapodás alapján, vagy d) más települési önkormányzatokkal közösen társulás, útján.

A temetőfenntartó feladata a temető rendeltetésszerű használatához szükséges építmények, közművek, egyéb tárgyi és infrastrukturális létesítmények, valamint a közcélú zöldfelületek karbantartása, szükség szerinti felújítása és gondozása. A temető területén belüli közcélú zöldfelületek és utak területe újabb temetési helyek létesítésével nem csökkenthető.

A hősi temetőt, hősi temetési helyet nemzetközi egyezményben foglaltak szerint kell fenntartani, és megőrizni.

A köztemető üzemeltetése

Az üzemeltető

A temető üzemeltetését az önkormányzat saját maga, illetve – kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján – gazdálkodó szervezet útján is elláthatja.

A temető üzemeltetését az a gazdálkodó szervezet láthatja el, amelynek vezetője vagy határozatlan idejű foglalkoztatási jogviszonyban álló alkalmazottja kertészeti, parkgondozó, illetőleg kertépítő szakképesítéssel, vagy középfokú kertészeti, parkgondozó, illetőleg kertépítő végzettséggel, illetve felsőfokú intézményben ilyen szaktárgyból vizsgával rendelkezik.

Amennyiben az önkormányzat rendelete a köztemetőn belüli tevékenységek ellátására (azaz, az elhunyt hűtésével, a temetőben erre a célra rendszeresített szállító járművön történő szállításával, továbbá a hamvaknak az erre szolgáló berendezéssel történő szórásával, sírhelynyitással és visszahantolással kapcsolatos feladatok ellátására) az üzemeltető szakszemélyzetének igénybevételét kötelezővé teszi, az üzemeltetőnek a temetkezési szolgáltatókra vonatkozó feltételeknek is meg kell felelnie.

A jogszabály rendelkezése szerint temetkezési szolgáltatási tevékenység a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság engedélyével folytatható.

A temetkezési szolgáltatási tevékenység folytatását a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság annak engedélyezi,

- aki büntetlen előéletű, és nem áll a temetkezési szolgáltatási tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt,
- aki igazolja szakmai alkalmasságát, továbbá megfelelő pénzügyi teljesítőképességét,
- aki rendelkezik az alapvető kegyeleti feltételeknek, valamint a munkavégzésre vonatkozó előírásoknak megfelelő, a tevékenység méltóságát nem sértő, a környezetben élők egészségét és a környezetet nem veszélyeztető telephellyel,
- aki írásbeli nyilatkozatot tesz arról, hogy vele szemben összeférhetetlenség nem áll fenn, és
- akinek gazdálkodó szervezet esetében legalább egy személyesen közreműködő tagja vagy alkalmazottja, egyéni vállalkozó esetében - ha a tevékenységet nem maga látja el - legalább egy foglalkoztatottja rendelkezik a Kormány rendeletében meghatározott szakmai képesítéssel, és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

A jogszabály rendelkezése szerint az üzemeltető a temetkezési szolgáltatók tekintetében köteles megtartani az egyenlő bánásmód követelményét.

Az üzemeltetés

A köztemető üzemeltetését a temetkezési törvényben, végrehajtási rendeletében továbbá az önkormányzati rendeletben, és a kegyeleti közszolgáltatási szerződésben meghatározott rendelkezések szerint kell ellátni.

Az üzemeltető

- meghatározza a temetkezési szolgáltatás, illetőleg a temetőben végzett egyéb vállalkozási tevékenységek ellátásának temetői rendjét;
- biztosítja az eltemetés (urnaelhelyezés) feltételeit, ideértve a temetési helyre való első temetést megelőzően a sírhely kiadásáról (sírás) való gondoskodást;
- megállapítja a temetőlátogatók kegyeletgyakorlásának feltételeit, a nyitvatartási időt;
- biztosítja a ravatalozó, boncolóhelyiség-csoport és ezek technikai berendezései, tárolók és hűtők, valamint a temető egyéb közcélú létesítményei (infrastruktúra) karbantartását, és működteti azokat;
- gondoskodik a temetőbe kiszállított elhunytak átvételéről, és biztosítja a temető nyitását, zárását;
- megőrzi a nyilvántartó könyveket;
- tájékoztatja a temetőlátogatókat;
- kijelöli a temetési helyeket;
- elvégzi a temető és létesítményeinek tisztán tartását, az utak karbantartását, síkosságmentesítését és a hóeltakarítást;
- összegyűjti és elszállítja a hulladékot;
- gondoskodik a temető rendjének betartásáról és betartatásáról;
- összehangolja a temetői létesítmények, így különösen a ravatalozó használatával kapcsolatos temetkezési szolgáltatási tevékenységeket, szervezési intézkedésekkel elősegíti a temetés és az urnaelhelyezés zökkenőmentes lefolytatását;
- gondoskodik az ügyfélfogadásról.

Amennyiben az önkormányzat rendelete a köztemetőn belül kötelezővé teszi az üzemeltető szakszemélyzetének és berendezésének igénybevételét, az üzemeltető köteles gondoskodni az önkormányzati rendeletben megjelölt tevékenységekkel kapcsolatos feladatok ellátásáról is.

A temetőben - a kegyeleti jogok gyakorlása céljából - a temetési helyekről az üzemeltető nyilvántartásokat vezet. A sírboltokról szóló nyilvántartás vezetésére a sírbolt könyv, az egyéb temetési helyek nyilvántartására a nyilvántartó könyv szolgál. A nyilvántartó könyv a következő adatokat tartalmazza: folyószám, a temetés napja (urnaelhelyezés vagy a hamvak szétszórásának), az elhalt természetes személyazonosító adatai, legutolsó lakóhelyének a címe, az elhalálozás időpontja, a sírhelytábla, sírhelysor, temetési hely száma, valamint az eltemetett, illetve a temetési hely felett rendelkezni jogosult személy neve, lakcíme, és a síremlékre vonatkozó bejegyzések.

A sírbolt könyvet a fenti tartalommal kell vezetni a sírbolt számának feltüntetésével. A sírbolt könyvbe be kell jegyezni a sírbolt felett rendelkezni jogosult személynek a sírboltra vonatkozó rendelkezéseit is. Az ismeretlen holttest esetében a nyilvántartó könyvbe be kell vezetni az eljáró hatóság nevét, az eljárás ügyszámát. A nyilvántartó könyvbe és a sírbolt könyvbe az eltemetett és a temetési hely felett rendelkezni jogosult személy tekinthet be. Az üzemeltető a nyilvántartó könyv, illetve a sírbolt könyv adatai alapján a temető nyitvatartási ideje alatt felvilágosítást köteles adni az elhunyt személy temetési helye után érdeklődőnek. A temető üzemeltetője köteles gondoskodni a nyilvántartó könyvbe, illetve a sírbolt könyvbe bejegyzett (tárolt) személyes adatok biztonságáról.

A temető üzemeltetője is köteles a temetőszabályzatban meghatározott, a temetkezési szolgáltatókat terhelő díjakat megfizetni, ha az üzemeltetés mellett temetkezési szolgáltató tevékenységet is végez. A temető üzemeltetője a szabályzatban megállapított díjakon felül más díjat nem állapíthat meg, így különösen: nem szedhető díj a temetőlátogatásért, a temetői utak használatáért és a temetési hely gondozásához igénybe vett vízért.

Ha a temető üzemeltetése kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján történik, az üzemeltető köteles az üzemeltetés, illetőleg a temetkezési szolgáltatás költségeinek megosztására az önkormányzat által elfogadott számviteli szabályzatot alkalmazni és az üzemeltetéssel összefüggő bevételeiről és kiadásairól az önkormányzatot évente tájékoztatni.

A kegyeleti közszolgáltatási szerződés

A temető fenntartását és üzemeltetését az önkormányzat saját maga, illetve – kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján - gazdálkodó szervezet útján is elláthatja.

Köztemető fenntartására és üzemeltetésére az önkormányzat azzal a gazdálkodó szervezettel köthet kegyeleti közszolgáltatási szerződést, amely a jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelel.

A szerződésnek tartalmaznia kell

- a tevékenység gyakorlásának helyét;
- az ellátandó tevékenységek felsorolását;
- a teljesítés módját és idejét;
- a feladat mennyiségi és minőségi követelményeit;
- a szerződés érvényességi idejét, amely 5 évnél rövidebb és 15 évnél hosszabb nem lehet, de újbóli megkötése nem zárható ki;

- a szolgáltatás finanszírozásának rendjét;
- a szolgáltatás ellenértékének mértékét és a megfizetés módját;
- a közüzemi szerződési kötelezettség alanyait;
- a szolgáltatáshoz szükséges eszközök mennyiségi és minőségi előírásait és rendelkezésre bocsátásának módját;
- az önkormányzati vagyontárgyak használatának, karbantartásának, felújításának és pótlásának szabályait;
- a szolgáltatást végző személyekkel kapcsolatos követelményeket;
- a szerződés fennállása alatt az önkormányzatot megillető ellenőrzési jogosítványokat;
- arra vonatkozó kötelezettségvállalást, hogy ha a gazdálkodó szervezet a kegyeleti közszolgáltatás mellett temetkezési szolgáltatást is végez, a kegyeleti közszolgáltatást más gazdasági tevékenységtől, így a temetkezési szolgáltatástól számvitelileg elkülöníti;
- a birtokbaadás feltételeit;
- arra vonatkozó tájékoztatást, hogy a szerződésre egyebekben a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A jogszabály rendelkezése szerint a szerződés azonnali hatállyal felmondható, ha a gazdálkodó szervezet számvitelileg nem különíti el a kegyeleti közszolgáltatást más gazdasági tevékenységtől, így a temetkezési szolgáltatástól.

Az önkormányzati rendeletalkotás kötelezettsége és az önkormányzati rendelet hatálya

A jogszabály felhatalmazást ad a települési (fővárosban a fővárosi) önkormányzatnak, hogy a köztemetőre vonatkozóan önkormányzati rendeletet alkosson. A törvény a települési önkormányzatok rendeletalkotási jogkörét a köztemető intézményéhez köti, tekintve, hogy a köztemető fenntartása a települési önkormányzat kötelező feladata. E feladatát – ahogyan azt már láthattuk - elláthatja saját tulajdonán, vagy megállapodik más temetőtulajdonossal és azon a nem önkormányzati tulajdonon látja el kötelező feladatát.

2005-ig a jogszabály lehetővé tette, hogy az önkormányzat a nem önkormányzati tulajdonban lévő temető egy részén lássa el a köztemető fenntartására vonatkozó feladatait, tekintve, hogy a köztemetőnek - az akkori definíció szerint - a temető azon része minősült, amelyben az önkormányzat a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségét teljesíti. A jogszabály-módosítást követően azonban a köztemető fogalmát az alábbiak szerint határozza meg a törvény: az önkormányzat tulajdonában lévő temető, továbbá az a nem önkormányzati tulajdonban lévő temető is, amelyben az önkormányzat – a temető tulajdonosával kötött megállapodás alapján – a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségét teljesíti.

A fentiek alapján a települési önkormányzat rendeletalkotási kötelezettsége kiterjed arra az esetre, amikor az önkormányzat tulajdonában van a temető, továbbá nem az önkormányzat tulajdonában van a temető, de megállapodás alapján az adott temető vonatkozásában látja el a jogszabályban meghatározott feladatokat. Az önkormányzati rendeletet tehát minden köztemetőt fenntartó önkormányzatnak meg kell alkotni.

Az önkormányzati rendeletek hatályának meghatározásánál ugyancsak a köztemető definíciójából kell kiindulni. A meghatározás ugyanis az önkormányzati tulajdonban lévő temető, továbbá - megállapodás alapján – a nem önkormányzati tulajdonú temető egészére vonatkozik, azaz a rendelet hatályának a temető egészére kell kiterjednie. (Kizárólag a temető törvény 2005. évi módosítását megelőzően volt lehetősége az önkormányzatoknak arra, hogy nem önkormányzati tulajdonú temető esetén az adott temető egy részére terjedjen ki a rendelet hatálya.)

A rendelet tartalmi elemei

A köztemető temető használatának rendjéről önkormányzati rendeletben kell rendelkezni.

A települési önkormányzat, fővárosban a közgyűlés rendeletben állapítja meg - a köztemetőre vonatkozóan – különösen

- a temető rendeltetésszerű használatához szükséges egyéb helyi, tárgyi és infrastrukturális feltételeket;
- a temető használatának és igénybevételének szabályait;
- a temetési hely gazdálkodási szabályait;
- a sírhely méretezését, sírjelek alkalmazását, a kegyeleti tárgyak, növényzet elhelyezését, a sírgondozás szabályait;
- temetőben a kegyeleti közszolgáltatások feltételeit, a temetési hely megváltási díját, a temetőfenntartási hozzájárulás díját, illetve a létesítmények vállalkozók részéről történő igénybevételének díját;
- a temetési szolgáltatás, illetőleg a temetőben végzett egyéb vállalkozói tevékenységek ellátásának temetői rendjét;
- a szabálysértés eseteit és az eljáró önkormányzati szabálysértési hatóságot.

Az önkormányzat rendelete kötelezővé teheti a köztemetőn belüli, az elhunyt hűtésével, a temetőben erre a célra rendszeresített szállító járművön történő szállításával, továbbá a hamvoknak az erre szolgáló berendezéssel történő szórásával, sírhelynyitással és visszahantolással kapcsolatos feladatok ellátására az üzemeltető szakszemélyzetének és berendezésének igénybevételét. Az üzemeltető szakszemélyzete és berendezése igénybevételének előírása vonatkozhat akár csak az előzőekben felsorolt feladatok egy részére vagy kizárólag egyikére is (pl. az elhunyt hűtésére).

Az önkormányzati rendelet tartalmazza továbbá:

- a temető használatának általános szabályait, a temetőben végzett szolgáltatások, valamint a kegyeletgyakorlás rendjét;
- a temetőben alkalmazott, fenntartással és üzemeltetéssel összefüggő díjak mértékét;
- a temetőüzemeltetési (temetőgondnoki) feladatokat és kötelezettségeket, a létesítmények igénybevételének feltételeit;
- a temetési helyek kialakításának (méretezés) szabályait, a sírhelyhasználati idők meghatározását, a temetési helyek gondozásának, a növényültetés és a sírjelek alkalmazásának feltételeit;
- a hulladék gyűjtésének, kezelésének szabályait;
- a védett sírjelek, temetési helyek nyilvántartásának (ideértve a további temetés lehetőségeinek feltüntetését is) szabályait.

Az önkormányzati rendeletek tartalmával összefüggésben az alábbiakra hívjuk fel még a figyelmet:

A sírjelek magasságát csak a HÉSZ-ben lehet szabályozni. Az építésügyi hatóság hatáskörének elvonása jogszabálysértő (37/2007.(XII.13.) ÖTM rendelet 1. számú melléklet)

A szabálysértésekről szóló törvény szerint a törvényben, illetve az egyes szabálysértésekről szóló kormányrendeletben szabályozott szabálysértési tényállásokat nem ismételhetik meg az önkormányzati rendeletek. A szabálysértési tényállás „sommás” megfogalmazása törvényt sértő.

A díjak meghatározása

Köztemető esetén az önkormányzat a temető üzemeltetésével és fenntartásával kapcsolatosan felmerült szükséges és indokolt költségek alapján állapítja meg

- a temetési hely, illetőleg az újraváltás díját,
- a temetkezési szolgáltatók kivételével a temetőben vállalkozásszerűen munkát végzők által fizetendő temetőfenntartási hozzájárulás díját,
- a temetői létesítmények, illetve az üzemeltető által biztosított szolgáltatások igénybevételéért a temetkezési szolgáltatók által fizetendő díjat.
- a temetési hely megváltási díját, a temető-fenntartási hozzájárulás díját, illetve
- a létesítmények vállalkozók részéről történő igénybevételének díját.

E díjfajtákon belül a köztemetőkre vonatkozó díjak mértékét az önkormányzat rendeletben állapítja meg. A díjmértékeket évente felül kell vizsgálni. Az egyes díjfajtákon belül a temetőben vállalkozásszerűen munkát végzők által fizetendő temető-fenntartási hozzájárulási díj mértéke az adott évben az egyes sírhelyekre megállapított megváltási díjtételek egyszerű számtani átlagának 5%-át nem haladhatja meg. A díj megállapításakor ki kell kérni a fogyasztók területileg illetékes érdek-képviselői szerveinek véleményét. Ismételten szükséges kihangsúlyozni, hogy a temető üzemeltetője is köteles a szabályzatban meghatározott, a temetkezési szolgáltatókat terhelő díjakat megfizetni, ha az üzemeltetés mellett temetkezési szolgáltató tevékenységet is végez.

A temető üzemeltetője a szabályzatban megállapított díjakon felül más díjat nem állapíthat meg, így különösen: nem szedhető díj a temetőlátogatásért, a temetői utak használatáért és a temetési hely gondozásához igénybe vett vízért.

Ha a temető üzemeltetése kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján történik, az üzemeltető köteles az üzemeltetés, illetőleg a temetkezési szolgáltatás költségeinek megosztására az önkormányzat által elfogadott számviteli szabályzatot alkalmazni és az üzemeltetéssel összefüggő bevételeiről és kiadásairól az önkormányzatot évente tájékoztatni.

A díjmegállapítással kapcsolatban az alábbiakra hívjuk fel még a figyelmet:

A jogszabályban felsorolt díjak körét az önkormányzat nem bővítheti. Így nem állapíthat meg díjat különösen temetőlátogatásért, temetői utak használatáért, a temetési hely gondozásához igénybe vett vízért. A halott átvételi, hamvak átvételi, halott kiadási, továbbszállítási díjak, szakszemélyzet jelenléte, ügyintézési díj, hangosítás, zeneszolgáltatási díj, kellékváltási díj megállapítása is jogszabálysértő. Mivel a sírhely első kiadása üzemeltetői feladat és nem szolgáltatás ezért ezután sem lehet díjat megállapítani. Az államháztartásról szóló törvény rendelkezéseit figyelembe véve pótdíj, felár fizetésére való kötelezés törvényi felhatalmazás hiányában a temetőrendeletekben sem alkalmazható.

Az üzemeltető által biztosított szolgáltatásért fizetendő díjat abban az esetben állapíthatja meg rendeletében az önkormányzat, ha azt megelőzően rendeletében kötelezővé tette azok igénybevételét. Az üzemeltető által biztosított szolgáltatások igénybevétele csak a köztemetőn belül tehető kötelezővé.

A temető fenntartásának és üzemeltetésének az ellenőrzése

A jogszabály rendelkezése szerint a temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő feladatok ellátását a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság ellenőrzi. A hatóság ellenőrzési jogköre tehát nem csak a köztemető ellenőrzésére terjed ki.

A Kormány temetkezési szolgáltatási tevékenységeket engedélyező hatóságként a temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő feladatok ellenőrzése tekintetében a temető fekvése szerint illetékes körzetközponti feladatokat ellátó települési önkormányzat jegyzőjét jelölte ki.

Ha a köztemető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő feladatokat az önkormányzat a kegyeleti közszolgáltatási szerződés útján látja el, a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság ellenőrzi a szerződésben foglaltak maradéktalan teljesítését. Szerződésszegés esetén kezdeményezheti a szerződés felmondását.

A temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság az ellenőrzés során a köztemetőben vezetett nyilvántartásokba betekinthez, továbbá vizsgálhatja a temetőben szolgáltatást végzők jogosultságát. A jogszabály szerint a jegyző a temetkezési szolgáltatást legfeljebb 90 napig felfüggeszti vagy korlátozza, ha azt állapítja meg, hogy a telephely az engedély alapját képező feltételeknek nem felel meg. Ha a temetkezési szolgáltató a felfüggesztés, illetve korlátozás időtartama alatt az engedélyben foglalt feltételeket nem teremti meg, a jegyző az engedélyt visszavonja.

A temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság eljárására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályai, valamint a hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályok az irányadók. E rendelkezések szerint a hatóság - a hatáskörének keretei között - ellenőrzi a jogszabályban foglalt rendelkezések betartását, valamint a végrehajtható döntésben foglaltak teljesítését. A hatósági ellenőrzés keretében a hatóság az ügyféltől jogszabályban, személyes adatok tekintetében törvényben meghatározott adatok szolgáltatását, iratok bemutatását kérheti, és egyéb tájékoztatást kérhet, vagy helyszíni ellenőrzést tart.

A hatóság a helyszíni ellenőrzésről, az annak során tett megállapításokról, a lefoglalásról és az ügyfél által tett nyilatkozatról jegyzőkönyvet készít. A jegyzőkönyv egy példányát a hatóság az ügyfélnek a helyszínen átadja, vagy azt az ügyfél részére az ellenőrzés befejezésétől számított öt munkanapon belül megküldi. Ha a hatóság a helyszíni ellenőrzés során jogsértést nem tapasztal, jegyzőkönyv felvétele helyett hivatalos feljegyzést is készíthet, amelyet az ügyfél kérelmére a hatóság az ügyfélnek a helyszínen átad, vagy az ügyfél részére az ellenőrzés befejezésétől számított öt munkanapon belül megküld.

Amennyiben a hatóság a hatósági ellenőrzés eredményeként megállapítja, hogy az ügyfél a jogszabályban, illetve hatósági határozatban foglalt előírásokat megsértette, és a jogszabály vagy hatósági határozat megsértése a jogellenes magatartás megszüntetésével vagy a jogszerű állapot helyreállításával - újabb hatósági eljárás lefolytatása nélkül - orvosolható, a hatóság felhívja az ügyfél figyelmét a jogszabálysértésre, és legalább tizenöt munkanapos határidő megállapításával, valamint a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel végzésben kötelezi annak megszüntetésére, ha a fenti pont szerinti felhívásban meghatározott határidő eredménytelenül telt el, vagy annak alkalmazása kizárt, a hatóság hivatalból megindítja a hatáskörébe tartozó eljárást, ha a fenti két pont azért nem alkalmazható, mert a hatóság az adott jogszabálysértés tekintetében nem rendelkezik hatáskörrel vagy illetékességgel, a hatóság megkeresi az intézkedésre hatáskörrel rendelkező hatóságot, illetve fegyelmi, szabálysértési, büntető-, polgári vagy egyéb eljárást kezdeményez. A hatáskörrel rendelkező hatóság megkeresése esetén a megkeresett szerv köteles a megkeresést érdemben megvizsgálni és saját intézkedéséről vagy az ilyen intézkedés mellőzésének okáról a megkereső hatóságot huszonkét munkanapon belül tájékoztatni.

Nem alkalmazható az 1. pont, ha

- az ügyben autonóm államigazgatási szerv jár el,
- a hatóság ugyanazon ügyféllel szemben az 1. pont szerinti felhívás eredménytelensége miatt egy éven belül jogerősen jogkövetkezményt állapított meg, vagy
- a hatóság ugyanazon ügyféllel szemben ugyanazon jogszabályi vagy hatósági határozatban megállapított rendelkezés megsértése miatt egy éven belül az 1. pont alapján járt el.

A hatóság ezek ellenőrzése céljából nyilvántartást vezet, amely tartalmazza

- az ügyfél nevét,
- az ügyfélnek a hatóság által törvény alapján kezelhető azonosítóját, ennek hiányában természetes személy ügyfél esetén a természetes személyazonosító adatait,

- a jogszabály vagy hatósági határozatban foglalt rendelkezés megsértése miatti felhívást a jogszabályi rendelkezés vagy hatósági határozatban foglalt rendelkezés, valamint felhívást tartalmazó végzés közlése időpontjának a megjelölésével, és
- a felhívást tartalmazó végzés eredménytelensége tényét, valamint az emiatt megállapított jogkövetkezményt tartalmazó határozat jogerőre emelkedésének a napját.

A hatóság ezen adatokat azok keletkezésétől számított egy évig kezelheti.

Az Alkotmánybíróság több határozatában vizsgálta a temetkezésre vonatkozó szabályozás alkotmányosságát.

1. Az 529/B/1999. AB határozatában rámutatott arra, hogy a Ttv.-ből nem következik, hogy a temetők tulajdonjogának megszerzéséből, üzemeltetéséből a magántulajdonosok ki vannak zárva, annak azonban, hogy bármely magánszemély tulajdonában állhasson temető, a Ttv. ésszerű okból korlátot szab. A közérdek megkívánja a temetkezésre vonatkozó és egyéb - építési, népegészségügyi, járványügyi - jogszabályban írt követelmények betartását és ennek ellenőrizhetőségét, ha pedig magánszemélyek korlátlanul szerezhetnének jogosultságot temetők létesítésére, azok számának növekedésére is tekintettel rendeltetésszerű funkcionálásuk, illetőleg kontrolljuk nem biztosítható. A támadott jogszabályokban található korlátozás nem tekinthető önkényes és indokolatlan megkülönböztetésnek a két tulajdonosi kör között sem a tulajdon megszerzése, sem pedig annak működtetése vonatkozásában. Az önkormányzati tulajdoni hányad minimumának meghatározására vonatkozó rendelkezés sem tekinthető diszkriminatív jellegűnek, mert a törvényhozó ezzel biztosítja, hogy az önkormányzatok az Ötv.-ben rögzített, a helyi közszolgáltatásokkal összefüggő feladataikat képesek legyenek ellátni.

A temetési hely a temetőn belül az üzemeltető által kijelölt hely, tehát nem önálló ingatlan (földrészlet), ezért arra kizárt bárki részéről is a tulajdonszerzés. (Inytv., Étv., Ttv.) A Ttv. nem ad lehetőséget arra, hogy a temetési helyre, mint a temető eszmei hányadára szerezzen tulajdonjogot az, aki a sírhelyet megváltja. E korlátozás azonban ésszerű: a temető társadalmi rendeltetése megkívánja annak oszthatatlanságát, egyébként működése ellehetetlenülne.

Mivel sem a korábbi jogrendszer, sem a jelenlegi nem tekinti a temetési helyet a tulajdon tárgyának, az közvetlenül - mint tulajdonjog tárgya - nem öröklhető. E jog vagyoni értéke abban a lehetőségben testesül meg, hogy a temetési helyen a szerződésben megjelölt határidőn belül lehet a rendelkezésre jogosultnak temetkezni, temettetni, tehát addig képvisel vagyoni értéket, amíg a szerződés célja - a temetés - teljesül. Ha a temetés megtörténik, a rendelkezésre jogosult a szerződésben meghatározott ideig a kegyeleti jogát háborítatlan gyakorolhatja, amelynek azonban már vagyoni értéke nincs, ezért örökölni sem lehet. A vagyoni értékű jog egy esetben eshet öröklés alá: ha a rendelkezésre jogosult még nem temetkezett e temetési helyre. Ekkor visszajár a megváltási ár időarányos része, és ha azt a rendelkezésre jogosult nem veszi kézhez, halála esetén, mint vagyonának része, a hagyaték tárgyaként jogutódlás alá esik.

2. Az 1042/B/1999. AB határozatában kiemelte, hogymint azt a 32/1991. (VI. 6.) AB határozata tartalmazza, a szerződési szabadság alkotmányos alapjognak nem tekinthető. (ABH 1991, 146., 159.) A szerződési szabadságnak, lehetnek jogszabályi korlátai, ezek a korlátok azonban alkotmányosértékek nem lehetnek. A szerződési szabadság korlátozása, a közérdekből történő állami beavatkozás léte és terjedelme a temetkezési szolgáltatások tekintetében a kegyeleti célokra figyelemmel történik.

A Ttv. tiltja az egészségügyi intézményben a temetkezési szolgáltatással összefüggő ügyintézés, a temetés felvételét (megrendelés), összességében a temetési szolgáltatást, és korlátozza a szolgáltatás reklámozását. A jogalkotó szándéka a közérdekre figyelemmel arra irányult, hogy - miként a szerződési szabadság korlátozásakor - az eltemettetők kiszolgáltatott helyzetét csökkentse - többek között a temetkezési szolgáltatások igénybevétele kapcsán. Önmagában az, hogy a Ttv. 27. § (2) bekezdésének első mondata az egészségügyi intézményekben megtiltja telephely létesítését és működtetését temetkezési szolgáltatás céljából, nem érinti a gazdasági verseny szabadságát.

3. A 997/B/2005. AB határozat szerint az emberi méltósághoz való jog az embert életében illeti meg. Mégsem mondható ki az, hogy a halállal megszűnik a méltóság. A kegyeleti jog a meghalt ember méltóságának visszamenőleges tagadását tiltja. A kegyeleti jog nem tartozik az általános személyiségi jog hatálya alá, ez utóbbi ugyanis az élő személyek védelmét hivatott ellátni. Ezzel szemben a kegyeleti jog az emberi méltósághoz való jog részeként érvényesül, az emberi méltósághoz való jog részleges továbbélését jelenti a halál bekövetkezése után. A kegyeleti jog részben az emberi méltóság egykori meglétéhez kapcsolódó védelmi igényt foglal magában, amely az elhunyt személyt az emberi nemhez való tartozás alapján illeti meg. A kegyeleti jog - mint az emberi méltósághoz való jognak a halál után is fennmaradó eleme - az elhunyt személy élete során megszerzett erkölcsi, személyes és társadalmi megítélésének védelmét biztosítja.

A polgári jogi szabályozás megoldása, amely a kegyeleti jogot a hozzátartozók személyiségi jogaként rendeli védeni, látszólag ellentétben áll azzal, hogy a kegyeleti jog alkotmányjogi értelemben az elhunyt általános személyiségi jogának a megjelenése. Az elhunyt személy már nem lehet képes jogai védelmére, így a jog a hozzátartozók által a halottról őrzött és védett személyiségkép megsértését, mint a hozzátartozó személyiségi jogát védi. A kegyeleti jog, mint a hozzátartozók személyiségi joga ezáltal a törvényi szabályozás szintjén csupán visszatükrözi az Alkotmány szintjén biztosított általános személyiségi jog post mortem érvényesülését.

A minden embert megillető emberi méltósághoz való jogból levezethető kegyeleti jog a meghalt személy emlékének, jóhírnevének megsértése esetén a hozzátartozóknak, illetve annak a személynek a jogát jelenti, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített. A kegyeleti jog a túlélők személyiségi joga, mely a holtak emlékének megőrzéséhez, az elhunyt iránti érzéseik tiszteletéhez fűződik. A kegyeleti jog megsértésekor a Ptk. 84. §-ában felsorolt igényeket lehet támasztani. A Btk. pedig a kegyeletsértés törvényi tényállásával biztosít további védelmet a holtak számára.

4. A 31/2008. (III. 12.) AB határozat tartalmazza, hogy Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint, ha valamely magatartást az országos szintű jogszabályok kifejezetten megengednek, akkor azt a képviselő-testület nem tilthatja meg az egész illetékességi területére kiterjedő érvénnyel. Annak azonban nincs akadálya, hogy az önkormányzati rendelet a város vagy község egyes övezeteire (földrajzilag pontosan meghatározott részeire, egyes utcáira, meghatározott objektumok körzetére) vonatkozó tilalmat vagy korlátozást állapítson meg. Ugyanúgy az sem alkotmányellenes, ha az önkormányzati rendelet a helyi lakosság érdekében, ugyancsak egyes övezetekre kiterjedő érvénnyel, szigorúbb korlátozást vagy tilalmat állapít meg, mint azt az országos jogszabály általános érvénnyel tette. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a rendelet kizárólag az önkormányzat meghatározott területén tiltotta meg a fegyver meghatározott célra történő használatát. A korlátozásra nem az élet védelme, hanem kegyeleti okokból került sor, a helyi viszonyokra figyelemmel. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy rendelet az országos szintű szabályozáshoz képest, a helyi viszonyokra figyelemmel kiegészítő jellegű szabályozást alkotott, amire az Alkotmány felhatalmazást ad.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az „erős” jelző alapján nem egyértelmű, hogy az önkormányzati rendelet milyen magatartást tilt. Így mindenekelőtt nem egyértelmű, hogy a zajokozás erősségének mi a mércéje. Mivel az önkormányzati rendelet érintett rendelkezésének utolsó fordulatóban foglalt tilalom szélsőséges jogalkalmazói értelmezésre ad lehetőséget, a norma az érintettek számára bizonytalan tartalmat hordoz. Így megállapítható, hogy „erős zaj okozása” kitétel sérti a norma világosságára vonatkozó követelményt, sérti az Alkotmányt ezért azt megsemmisítette.

Jogszabályjegyzék

1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

1999. évi XLIII. törvény a temetőkről és a temetkezésről

2005. évi XXI. törvény a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény módosításáról

2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

1999. évi LXIX. törvény a szabálysértésekről szóló

145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról

132/2008. (V. 14.) Korm. rendelet az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről

284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól

253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről

28/2009. (X. 29.) ÖM rendelet a temetkezési szolgáltatási engedély kiadása iránt fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról

109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról

Összeállította: Dr Árvai-Bencze Katalin (ÖM Önkormányzati Főosztály)

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK

Idősbarát Önkormányzat Díj 2010

A pályázatok postára adásának napja: 2010. június 7.

A szociális és munkaügyi miniszter és az önkormányzati miniszter az 58/2004. (VI.18.) ESZCsM-BM együttes rendeletben elhatározottak, és kapott felhatalmazás szerint közös pályázatot hirdet önkormányzatok számára a 2010. évi "Idősbarát Önkormányzat" Díj elnyerésére.

Háttér

Az idősök száma az elmúlt 40 év alatt az Európai Unióban majdnem megduplázódott, az előrejelzések szerint az idősök aránya a társadalmi korcsoportokon belül 2010-ben eléri a 27%-ot. A legdinamikusabban növekvő korcsoport a "nagyon idősök" (80 évnél idősebbek) csoportja. Magyarország a születéskor várható időtartamot tekintve még nem zárkózott fel az EU átlaghoz, de a tendencia nálunk is azonos.

Hazánkban a születéskor várható élettartam 2007-ben férfiak esetében 69,19 év volt, nőknél 77,34 év. Az EU átlagtól elmaradásunk nők esetén 4,5 év, férfiak esetén 6,5 év. (Forrás: EUROSTAT) Az 1991-ben megfogalmazott ENSZ Idős Emberekkel Foglalkozó Alapelvek szerint olyan időspolitikára van szükség, amely az egész élet során biztosítja a függetlenséget, a részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot.

Az Országgyűlés ennek szellemében a 81/2009. (X. 2.) OGY határozatával elfogadta a Idősügyi Nemzeti Stratégiát. A Stratégia az idősügy jelenlegi helyzetéből kiindulva, 25 éves távlatban határozza meg a korszerű időspolitika irányát és az ahhoz szükséges fejlesztési területeket.

A 2034-ig elérendő legfőbb célok a következők: a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz, az egészségben eltöltött évek számának növelése, az aktív élet fenntartásának növelése, az időskori jövedelembiztonság megerősítése, a társadalmi integráció erősítése, a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével, az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával, az "aktív idősödés" feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is, az idősödési folyamat "menedzsmentjének" elterjesztése már a fiatalkorban, valamint a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

A Stratégia lényege annak a paradigmaváltásnak az elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősekről való gondoskodásban a korábbi, veszteségekre történő összpontosítás helyett a meglévő képességek megőrzésére, a szunnyadó készségek előhívására érdemes koncentrálni. A Stratégia állami, politikai, társadalmi és egyéni szinten határozza meg a fejlesztendő területeket.

Az idősügyi társadalmi célok a különböző korosztályok, az idősök érdekeinek, szükségleteinek változását is figyelembe véve valósítható meg. (A Stratégia teljes szövege letölthető a Szociális és Munkaügyi Minisztérium honlapjáról, a www.szmm.gov.hu címen.)

A pályázat kiírói hangsúlyozzák, hogy helyi, települési szinten az önkormányzatok tehetnek a legtöbbet az idősök társadalmi aktivitásának fenntartásáért, fizikai és intellektuális képességeik megőrzéséért. Különösen a helyi társadalomnak az idősök és a társadalom egészének érdekeit szolgáló mozgósításáért, az idősök esélyegyenlőségének kiteljesedéséért, a korszerű helyi időspolitika megvalósításában résztvevők szemléletének formálásáért, tevékenységük szervezéséért, cselekvésük összehangolásáért.

Az önkormányzatok már eddig is jelentős eredményeket értek el a helyi időspolitika területén. Szükséges, hogy a Idősügyi Nemzeti Stratégia céljait figyelembe véve idősügyi tevékenységük megújuljon, még hatékonyabbá váljon.

Célkitűzés

Az alapítók azt a célt tűzik ki, hogy a Díj járuljon hozzá a helyi szintű aktív önkormányzati időspolitika megerősítéséhez, az Idősügyi Stratégia célrendszeréhez igazodó szemléletváltáshoz, elismerje az önkormányzatok idősökért vállalt cselekvő felelősségét, és a mindezek szellemében végzett önkormányzati idősügyi tevékenység konkrét eredményeit.

A díjazással és a díjátadáshoz kapcsolódó önkormányzati konferenciával kívánnak az alapítók hozzájárulni ahhoz, hogy a helyi közhatalom gyakorlóinak figyelme minél szélesebb körben az idősödés problémái felé forduljon. Intézkedéseikkel, programjaikkal innovatív módon segítsék elő a Idősügyi Nemzeti Stratégia követelményrendszerének az idősök igényeihez igazodó érvényesülését.

A Díjat pályázat útján azok a helyi önkormányzatok nyerhetik el, amelyek: 1. a szociális gondoskodás körébe tartozó kötelező idősügyi alapfeladataikat teljesítik, és 2. Megvalósítják az együttes rendeletben meghatározott alábbi általános követelményeket:

- aktív tevékenységükkel - különösen a pályázati lehetőségek kihasználásával - elősegítik az időskorúak helyi szervezeteinek működését, illetve hozzájárulnak szabadidős programjaik megszervezéséhez,
- példamutató együttműködést alakítanak ki a kistérségük helyi önkormányzataival, valamint a helyi kisebbségi önkormányzatokkal, illetve a civil szervezetekkel és a lakosság önkéntes segítőivel az időskorúak életvitelének javítása érdekében,
- a helyi közéletbe, illetve annak alakításába széleskörűen bevonják az időskorú polgárokat, illetve szervezeteiket,
- a fenti pontokban meghatározottak megvalósításával kialakították a helyi idősbarát politika azon rendszerét, amely hosszú távon biztosítja e területen az eredményes működést.

A díj odaítélésakor előnyt jelentő szempontként veszi figyelembe a bíráló bizottság:

- a településen, térségben élő idősök helyzetének szakszerű értékelését, és ennek testületi megtárgyalását,
- legalább két évre szóló helyi időügyi önkormányzati stratégia (program, munkaterv, stb.)
- idősök véleményének kikérésével történt - elfogadását, és a pályázatban bemutatott időügyi tevékenység ezzel összehangoltságát,
- kistérségi időügyi önkormányzati együttműködés létrehozását, és annak konkrét működési eredményei bemutatását,
- az Önkormányzati Minisztérium és a Nyugdíjasok Országos Képviselőtársaságának közös felhívásában foglaltakkal összhangban lévő időügyi intézkedések eredményeit, (a felhívás megtalálható az Önkormányzati Minisztérium honlapján, www.otm.gov.hu/civilkapcsolatok/idosugy),
- az Új Magyarország Fejlesztési Terv lehetőségeinek a helyi, kistérségi időügyi feladatok megoldásába történő minél szélesebb körű bevonását,
- új együttműködési formákat kereső időügyi civil érdekérvényesítő szerveződések létrehozásának támogatását, települési, kistérségi időügyi tanácsok (fórumok) működtetését.

A díjak és a díjátadás

A fenti célok elérését a következőkkel kívánja elismerni a pályázató:

1. A 6 legjobbnak ítélt pályamű benyújtójának a 2010. évi "Idősbarát Önkormányzat" Díjat adományozza és díjazottként 1. 000. 000,- Ft jutalomban részesíti.
2. Az Idősök Világnapja alkalmából Idősbarát Önkormányzat konferenciát és díjátadó ünnepséget szervez.
3. A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (továbbiakban: TÖOSZ) egy TÖOSZ különdíjat ajánl fel a tagjai közül javasolt kistérségnek.

A pályázatokat a kiírók által létrehozott bíráló bizottság értékeli. Ennek javaslata alapján a díjakról a kiírók döntenek.

Pályázat módja

Pályázók köre: bármely helyi (települési, megyei, kerületi, fővárosi) önkormányzat, amennyiben eleget tesz a jogszabályokban előírt ellátási kötelezettségeknek, amelyek az idős lakosságról való gondoskodást biztosítják.

Pályázat tartalma: Írásos pályaművében - a pályázati űrlapban megadott formátum szerint - a pályázó önkormányzat bemutatja, hogy milyen helyi rendszerét alakította ki az önkormányzati időügyi tevékenységnek, és a fentiekben meghatározott általános, és az értékelésnél előnyt jelentő szempontok miként teljesülnek a helyi időspolitikában. Ebben térjen ki különösen pályázó önkormányzat időügyi tevékenységét meghatározó értékeknek, elveknek, a már elért eredményeknek, hatásoknak, az időügyi fejlesztési elképzeléseknek, a kialakított együttműködéseknek, az idősök időügyi aktív szerepvállalásának, stb. bemutatására. Az összefoglalásából tűnjön ki a településen végzett önkormányzati időügyi tevékenység átfogó képe, e tevékenységi terület megújítására irányuló tudatos elhatározottság, és cselekvés megkezdése.

Főbb értékelési szempontok

A pontos értékelési szempontokról és az értékelés menetéről az Értékelési szempontsor című dokumentumból tájékozódhat. Alapelve, hogy csak olyan pályázó kerülhet díjazásra, amely jogszabályokban előírt (egészségügyi, szociális, közművelődési, stb.) ellátási kötelezettségeinek eleget tesz. Ezen túlmenően azonban az innovatív, ötletes, a meglévő erőforrásokat az idősök érdekében kreatív módon felhasználó intézkedések; a lakossággal, lakossági csoportokkal partneri viszonyban megvalósított tevékenységek bemutatását várja, és értékeli a pályázató.

Fontos szempontként a pályaműből legyen megismerhető, hogy milyen önkormányzási elvek, és koncepciók állnak a helyi időspolitikai háttérben. Milyen célok határozzák meg az idősök életét érintő önkormányzati döntéshozatalt és döntésvégrehajtást. Az értékelő bizottság vizsgálja, hogy az önkormányzat hol tart az elfogadott időügyi alapelvek, programok megvalósításában. Milyen kezdeményezésekkel, konkrét intézkedésekkel élt, illetve milyen kezdeményezéseket támogatott? Az értékelés során figyelembe veszi, hogy a pályázó önkormányzat az adottságaitól (településmérettől, a demográfiai helyzettől, a rendelkezésre álló erőforrásoktól, stb.) függően miként volt képes hatékony módon alakítani az önkormányzati időügyi tevékenységét.

Szükséges annak vizsgálata is, hogy a bemutatott időügyi önkormányzati tevékenységek valóban pozitív hatással vannak a helyi idős lakosság élethelyzetének javítására. Előbbivel összhangban értékelendő, hogy a pályázó önkormányzat állításait, értékelését a településen élő idősök önszerveződő csoportjai, illetve az őket képviselő szerveződések (pl. nyugdíjas klubok, egyesületek), a helyi időügyi tanácsok (fórumok) véleménye mennyiben támasztja alá.

A pályázat benyújtásának módja

A pályaműveket a pályázati űrlap kitöltésével készítsék el.

A pályamű maximum 8 oldal (a tartalmi szempontok megismétlése és az 1.1-1.3. pontok megválaszolása nélkül) terjedelmű - Times New Roman 12-es betűmérettel és szimpla sorközzel elkészített nyomtatott (vagy gépelt) írásmű lehet.

A 8 oldal terjedelemben nem számítanak bele az esetleges mellékletek. (Például: időügyi szervezetek, időügyi tanácsok véleménye a helyi időügyi munkáról, önkormányzatok közötti együttműködési megállapodás, az önkormányzatok időügyi programja, testületi döntések, konkrét események dokumentálása, stb.)

A pályaművet az aláírásra jogosult személy (közgyűlési elnök, polgármester) aláírásával 3 nyomtatott példányban kérjük benyújtani.

A pályázatokat tértivevényrel postai úton, a következő címre kell eljuttatni:

Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Idősbarát Önkormányzat Díj Bíráló Bizottság 1054 Budapest, Alkotmány u. 3. (A pályázat személyesen nem adható be!) Kérjük a borítékon a "Pályázat" szót feltüntetni szíveskedjenek.

A pályázatok postára adásának napja: 2010. június 7. 24 óra.

A későbbi feldolgozás érdekében kérjük, hogy pályázatot elektronikusan is juttassák el az idosbarat@szmm.gov.hu címre.

A pályázattal összefüggő technikai teendőket az SZMM Időügyi Titkársága végzi.

Amennyiben a pályázattal kapcsolatban kérdés merül fel, kérjük írásban, forduljon az alábbi címen az [Időügyi Titkársághoz: idosugy@szmm.gov.hu](mailto:Idosugy@szmm.gov.hu).

http://tender.sff.hu/6109.palyazat.idosbarat_onkormanyzat_dij_2010

Működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatása – 2010

Az önkormányzati miniszter aláírta a működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatásával kapcsolatos döntés-előkészítési feladatokról szóló 3/2010. (II.12.) ÖM utasítást. A támogatási kérelem benyújtása év közben folyamatos. A működésképtelen helyi önkormányzatok egyéb támogatása azon települési önkormányzatok részére nyújtható, amelyek működőképessége a költségvetési törvény 6. számú mellékletének 1. pontja alapján igénybe vehető támogatások mellett nem biztosítható, továbbá megyei önkormányzatok működőképességének megőrzéséhez javasolható.

A támogatási kérelmek benyújtása év közben folyamatos. A beérkezett kérelmekről az önkormányzati miniszter – az előre nem látható, soron kívüli döntést igénylő esetek kivételével – három ütemben dönt. Ezen ütemekben történő döntés-előkészítéshez, a támogatásról történő döntéshez a Magyar Államkincstár Regionális Igazgatósága illetékes megyei szervezeti egységei által felülvizsgált kérelmek Önkormányzati Minisztériumba történő beérkezésének utolsó határideje:

A kérelmeknek az I. ütemben 2010. május 10.-ig, a II. ütem 2010. szeptember 10.-ig és a III. ütemben 2010. november 15. napjáig kell beérkezniük. Az utolsó ütem határidejét követően beérkezett támogatási kérelmek – a különös méltánylást igénylő esetek kivételével – felülvizsgálat nélkül elutasításra kerülnek. Az adatlapok kitöltése az ebr42 informatikai rendszeren keresztül történik (elérhetősége <http://ebr42.otm.gov.hu> **Felmérés/Pályázat menüpont alatt**)

Az Utasítás és az útmutató teljes szövege elérhető az Önkormányzati Minisztérium honlapon (www.otm.gov.hu).

VII. Közigazgatási Szakmai Ifjúsági Napok

A Köztisztviselők Szakmai Szervezeteinek Szövetsége (KÖZSZÖV), a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) és a Közigazgatásfejlesztési Társaság (KÖFT) meghirdeti az VII. Közigazgatási Szakmai Ifjúsági Napok szakmai rendezvényét és ennek keretei között pályázati felhívást tesznek közzé a közigazgatás korszerűsítését érintő szakmai dolgozatok megírására.

Pályázati feltételek:

A pályázaton részt vehet minden a közigazgatásban (önkormányzat polgármesteri hivatala vagy körjegyzősége, minisztérium, központi, területi és helyi államigazgatási szerv stb.) dolgozó, 35. életévet be nem töltött fiatal szakember.

A pályázat témája a közigazgatás működésének jobbítása, korszerűsítése.

Javasolt témák különösen:

1. Innováció a közigazgatásban (új közigazgatás-szervezési – ügyintézési megoldások, eljárások bemutatása).

2. Az önkormányzatok törvényességi ellenőrzésének helyzete, az ebből eredő problémák.

3. Az állam/önkormányzat szerepe és felelőssége a szociális ellátórendszerben.

4. A nemzeti és etnikai kisebbségek helyzete és lehetőségei

5. A turisztikai desztináció menedzsment és az önkormányzatok

6. Az adóügyi igazgatás regionális átszervezése és tapasztalatai

7. Az önkormányzatok és jogi személyiségű társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatainak tapasztalatai.

A pályázat terjedelme 30-50 gépelt oldal, betűtípus: Times New Roman, betűméret: 12, sortáv: 1,5 sor.

A pályázat bruttó összegű díjai:

1 db első díj	80.000 Ft
2 db második díj	60-60.000 Ft
3 db harmadik díj	40-40.000 Ft

A díjakat a KÖZSZÖV, a TÖOSZ és a KÖFT biztosítja a pályadíjat nyert szerzőknek.

A pályázat anonim, jelíges, a pályamunkát tartalmazó küldeményben külön zárt borítékban kell elhelyezni a pályamunka készítőjének nevét, születési idejét, munkahelyét, lakáscímét, telefonszámát, e-mail címét úgy, hogy annak felbontása nélkül a pályázó személye ne legyen azonosítható. A nem anonim, illetve elkésve benyújtott pályázatok nem kerülnek érdemi elbírálásra.

A jelíggel ellátott pályázat legkésőbb 2010. április 15-ig (beérkezési határidő!) 3 példányban nyújtható be a Köztisztviselők Szakmai Szervezeteinek Szövetsége (1052 Budapest, Városház u. 7. II/202.) címére a borítékon „KSZIN 2010 pályázat” jelölés feltüntetésével.

A pályadíjak kiosztására az VII. Közigazgatási Szakmai Ifjúsági Napok keretében a balatonföldvári Jogar Továbbképzési Központ és Hotelben 2010. május 22-én kerül sor, amelyről a díjazottakat előzetesen postán értesítjük.

A pályázónak lehetősége nyílik arra, hogy – amennyiben a VII. Közigazgatási Szakmai Ifjúsági Napokon részt vesz – pályázatát rövidített előadás keretében bemutassa.

(dr. Bálint József KÖZSZÖV elnöke, Dr. Zongor Gábor TÖOSZ főtitkára, Bódi Gábor KÖFT elnöke)

Folytatódik az ÖKO program

Az önkormányzati miniszter pályázatot írt ki a távhővel ellátott lakóépületek lakásonkénti hőfogyasztásának szabályozására és mérésére alkalmas eszközök beszerelésének (ÖKO-program), valamint az egyszármazás gyűjtőkémények (termofor kémények) felújításának támogatására. A beérkezett pályázatok feldolgozása és elbírálása folyamatosan történik.

A 2008. február 1-jén meghirdetett ÖKO-program - kétszeri meghosszabbítás után - 2009. július 31-én zárult. Eredményeként közel 100 000 lakásban nyílt lehetőség a fűtés-szabályozására, az energiafelhasználás hatékonyabbá tételére, a fűtési költségek csökkentésére. Idáig 2,3 milliárd forint támogatás került jóváhagyásra. A feldolgozás alatt lévő mintegy 3,2 milliárdnyi igényt tartalmazó pályázatokról - a hiánypótlások beérkezésétől függően - az év végéig születethet döntés.

Az elmúlt évben indult program folytatásaként, azonos céllal most meghirdetett ÖKO pályázati felhíváshoz a költségvetés további 5 milliárd forintot irányzott elő. A támogatás a bekerülési költség maximum 50%-a, de lakásonként legfeljebb 77 000 forint lehet. A termofor kémények felújítását a kormány ugyancsak évek óta támogatja. 2008-2009-ben több mint félmilliárd forintnyi támogatás jóváhagyására került sor.

A most meghirdetett pályázati felhívás alapján benyújtott igények esetében az adható állami támogatás mértéke az előző évekhez képest változatlan: a bekerülési költség maximum 40%-a, de lakásonként legfeljebb 80 000 forint lehet.

A pályázat benyújtásának határideje mindkét pályázati felhívás esetében: 2010. május 31.

Az Európa a polgárokért 2010. évi prioritásai, valamint a testvérvárosi találkozók 2010. évi pályázati lehetőségei

Az Európai Bizottság Európa a polgárokért programjának keretében megvalósuló testvérvárosi találkozók célja, hogy összehozzák a részt vevő települések polgárait, biztosítva, hogy az önkormányzati együttműködés mellett erős informális, személyes kapcsolatok alakuljanak ki közöttük.

Az Európa a polgárokért 2010. évi prioritásai: • A május 9-ei Európa Nap megünneplése, melynek során különösen fontos szerepet játszik a Schuman Nyilatkozat • Civil szervezetek és a polgári részvétel különböző formáinak szerepe az EU demokratikus életében, esélyegyenlőség a politikai életben, figyelemfelkeltés és aktív részvételre buzdítás a 2011-ben sorra kerülő önkéntesség európai évével kapcsolatban • 2010 a szegénység és kirekesztés elleni küzdelem európai éve • A jelenlegi gazdasági helyzet és következményei: Az Európa a polgárokért program ösztönzi az említett kérdésekkel foglalkozó kezdeményezéseket, európai távlatokba helyezve az emberek mindennapi élettapasztalatait • Az Európa a polgárokért program kedvezményezett szervezetei megfelelő csatornák arra, hogy felhívják az emberek figyelmét az uniós irányelvek eredményeire, és erre reagáljanak is. Az Európai Bizottság fontosnak tarja, hogy meghívja ezeket a szervezeteket, hogy vegyenek részt és legyenek hatással az EU jelenlegi és jövőbeni politikájára.

A testvérvárosi találkozók fontos összetevői: • az európai integráció iránti elkötelezettség: az Európai Unió alap gondolatának, jövőjének és értékeinek megvitatása, az EU demokratikus életében való részvétel megtanulása, tapasztalatcsere az európai integráció konkrét, helyi vagy egyéni szinten tapasztalható előnyeiről, a szolidaritás és az összetartozás kifejezése a testvérvárosok között, stb. • a résztvevők között szövődő barátság: személyes kapcsolatok kialakulása a testvérvárosok lakói között, egymás mindennapi életének megismerése, a kulturális sokszínűség és az európai közös kulturális örökség megtapasztalása és megosztása egymással, stb; • az aktív részvétel: a helyi közösség (egyesületek, iskolák, önkéntes szervezetek, stb.) bevonása a projekt megtervezésébe és végrehajtásába, a résztvevők aktív szerepvállalása (műhelyfoglalkozások, közös kulturális előadások, sportesemények), stb.

Pályázatot testvérvárosi kapcsolattal rendelkező önkormányzatok, vagy ezek jogi személyiséggel bíró testvérvárosi egyesületei, bizottságai nyújthatnak be. A pályázatot az a település nyújtja be, amely a találkozó helyszíne lesz. A pályázatokat az Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) kezeli. 2009-ben 89 magyar önkormányzat nyújtott be sikeres pályázatot (http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/funding/2009/selection/selection_action1_11_2009_en.php).

A találkozótak létező vagy hivatalosan előkészítés alatt álló testvérvárosi kapcsolatok keretében lehet megvalósítani, két vagy több ország részvételével. A programban jelenleg az Európai Unió 27 tagállama, Albánia, Macedónia és Horvátország vesz részt. Egy település egy naptári évben nem kaphat támogatást egynél több találkozó szervezésére. Találkozók esetén a meghívottak minimum létszáma **25 fő**, és legalább **5 fő** minden meghívott településről. Nem támogatható olyan csoportok részvétele, ahol a résztvevőknek több mint a fele helyi választott képviselő vagy önkormányzati munkatárs. A találkozó maximális időtartama 21 nap lehet.

A támogatás formája **átalánydíj**, a résztvevők száma és a találkozó időtartama, illetve az utazási távolság alapján meghatározott napi ráták szerint. A megítélhető támogatás mértéke minimum **2500 EUR/projekt** maximum **22.000 EUR/projekt** lehet. Abban az esetben, ha legalább 10 település vesz részt a projektben, a támogatás akár **40.000 EUR/projekt** is lehet.

Pályázati határidők 2010-ben:

2010. február 15. Megvalósulási időszak: 2010. június 1. és 2011. február 28. között

2010. június 1. Megvalósulási időszak: 2010. szeptember 1. és 2011. június 30. között

2010. szeptember 1. Megvalósulási időszak: 2011. január 1. és 2011. szeptember 30. között

Pályázati dokumentumok és bővebb információ:

http://www.tpf.hu/pages/content/index.php?page_id=779

Készítette: Dr. Feke Anikó Sarolta (ÖM, Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztály)

Forrás: Tempus Közalapítvány

Pályázat a biodiverzitás európai fővárosa címre

Uniók tagállamok környezetvédelmi és területfejlesztési szervezetei keresik a biológiai sokféleség fővárosát Franciaország, Németország, Magyarország, Szlovákia és Spanyolország területén. A versenybe a kis falutól a nagyvárosokig minden típusú település bekapcsolódhat. Dr. Kling István, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium államtitkára sajtótájékoztatón hirdette meg a „Biodiverzitás Európai Fővárosa” című versenyt Siófokon. A projekt egyszerre indul el öt európai országban. A verseny célja megtalálni azokat a városokat és falvakat, akik a legjobb teljesítményt nyújtják a biológiai sokféleség megőrzése érdekében 2010-ben. Uniók tagállamok környezetvédelmi és területfejlesztési szervezetei keresik a biodiverzitás, azaz a biológiai sokféleség fővárosát Franciaország, Németország, Magyarország, Szlovákia és Spanyolország területén. A versenybe a kis falutól a nagyvárosokig minden típusú település bekapcsolódhat.

A „Biodiverzitás Fővárosa” verseny célja megtalálni azokat a városokat és falvakat, akik a legjobb teljesítményt nyújtják a biológiai sokféleség megőrzése érdekében 2010-ben, amelyet az ENSZ egyben a Biológiai Sokféleség Nemzetközi évének hirdetett meg. A projektet egy több mint 20 éves szakmai tapasztalattal rendelkező német szervezet vezeti, Magyarországon a versenyt a Balaton Fejlesztési Tanács szakmai szervezete a Balatoni Integrációs Közhazsnú Nonprofit Kft. koordinálja.

A versenyben résztvevő önkormányzatoknak egy kérdőívet kell letölteniük a www.balatonregion.hu/biodiverzitas weboldáról, és azt kitöltve el kell juttatniuk a Balatoni Integrációs Közhazsnú Nonprofit Kft. címére (biodiverzitas@balatonregion.hu vagy 8600 Siófok, Batthyány u. 1.)

A verseny **2010. május 31-én zárul le**. A kérdőívek benyújtásának határidejét az elektronikus levél elküldési dátuma, illetve a borítékra a feladás dátuma határozza meg. A biológiai sokféleség védelme tekintetében a kérdőív számos témakört érint, azonban a kérdések többsége a települések természetes környezetével foglalkozik, így a legtöbb pont is erre a témakörre adható. A települések a lakosok számától függően különböző kategóriában indulnak és díjazásuk is különböző témakörökben történik.

A „Biodiverzitás Fővárosa” címet elnyerő önkormányzat két képviselője meghívást kap az októberben, Japánban megrendezett települési biodiverzitás csúcstalálkozóra (COP10), amelynek célja a riói Biológiai Sokféleség Egyezmény megvalósításának segítése. A nyertes önkormányzatnak ezáltal lehetősége nyílik, hogy a világ minden részéről érkező vendégeknek, önkormányzati delegáltaknak, politikusoknak, szakértőknek, valamint a nemzetközi média képviselőinek bemutathassa az általa megvalósított stratégiákat és intézkedéseket. A nyertes önkormányzat képviselői a csúcstalálkozó hivatalos nemzeti / EU delegációjának lesznek a tagjai.

A versennyel kapcsolatban további információ található a projekt honlapján a <http://www.capital-biodiversity.eu> címen.

Összeállította: dr. Kovács Péter (ÖM, Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztály)

Bemutatkozik az AIESEC Next Step Projekt

Az AIESEC egy globális, politikamentes, non-profit szervezet fiataloknak, melyet egyetemi hallgatók és friss diplomások vezetnek. Tagjai elsősorban a vezetői képességek és a menedzsment iránt érdeklődnek. A szervezet a világ 107 országában, több mint 1700 felsőoktatási intézményében van jelen. 35 000 tagjával a világ legnagyobb fiatalok által vezetett szervezete. Évente több mint 450 szakmai konferenciát szerveznek és 5500 külföldi szakmai gyakorlatot biztosítanak különböző cégeknél és szervezeteknél szerte a világban. Az AIESEC alaptevékenysége olyan egyéni tanulási-fejlesztési út (AIESEC Experience) biztosítása, mely lehetővé teszi a fiatalok számára a bennük rejlő képességek felfedezését, fejlesztését.

Next Step Projekt – A Corvinus Egyetemen található AIESEC iroda közsférával foglalkozó projektje, a Next Step, a főváros és környékének önkormányzataival együttműködve segíti a szektor felkészülését a 2011-es EU elnökségre. Ez a nagy múltú, egyetemisták által működtetett szervezet a Nemzetközi Szakmai Gyakorlati Program keretében lehetőséget ad intézményeknek, alapítványoknak, illetve cégeknek, hogy tehetséges külföldi fiatalokat foglalkoztassanak. A projekt keretein belül már több sikeres együttműködés valósult meg. Az ÁNTSZ-nél egy ausztrál gyakornok érkezett a nemzetközi osztályra, aki többek között segíti a dolgozókat az angol nyelv elsajátításában. A Budaörsi Kistérségnél két külföldi diák kezdi meg hamarosan a gyakorlatát, ők a környék iskoláiban tartanak majd nyelvórákat. A nyelvvoktatáson kívül lehetőség nyílik még a gyakornokok turisztikai feladatokra történő alkalmazására is. Az ideérkező fiatalok minden olyan projektben fontos szerepet tölthetnek be, amelyben az idegen nyelvek ismerete, illetve a közgazdasági szemléletmód kulcsfontosságú.

A projektről és az AIESEC-ről részletesen olvashat a <http://bce.aiesec.hu> oldalon. Amennyiben szeretne együttműködni a „Next Step” projekttel, keresse Gál Georgina projektvezetőt a +36 30 571 89 33 számon.

Összeállította: dr. Fekete Anikó Sarolta (ÖM, Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztály)

Forrás: Rieger Stefánia (AIESEC Budapesti Corvinus Egyetem)

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK

Tájékoztató a védendő fogyasztókat megillető kedvezményekről

A lakhatás megőrzése, illetve a hajléktalanná válás megelőzése érdekében a legnehezebb anyagi körülmények között élők speciális védelmet érdemelnek - az energiaszolgáltatás tekintetében is. Ennek eleget téve - az Európai Unió előírásai alapján - került bevezetésre az ún. védendő fogyasztók intézménye a villamos energia (2008. január 1-től), illetve a gázszolgáltatás (2009. január 1-től) tekintetében. Ezen belül két kategóriát: a szociálisan rászoruló és a fogyatékossgal élő fogyasztók csoportját - különítenek el a jogszabályok:

Szociálisan rászoruló fogyasztónak azt a természetes személyt kell tekinteni, aki, vagy akinek a háztartásában élő személy: időskorúak járadékában részesül, aktív korúak ellátására jogosult, lakásfenntartási támogatásban részesül, ápolási díjban részesül, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, otthonteremtési támogatásban részesült (a támogatás megállapításától számított 3 éven keresztül), vagy nevelőszülő, hivatásos nevelőszülő, aki saját háztartásában neveli a gondozásába helyezett átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket.

Igénybe vehető kedvezmények:

1. Fizetési kedvezmények (részletfizetés, fizetési haladék) A kedvezmény igénybevételének időtartama alatt elfogyasztott energia ellenértékét, a tartozás részösszegeit, illetve a tartozás halasztott összegét határidőben ki kell egyenlíteni. A12 naptári hónapon belül egy alkalommal kérhető részletfizetés, amely az igénylést megelőző 12 hónap átlagfogyasztásához igazodik (1 havi fogyasztás ellenértékét meg nem haladó tartozásnál 2 hónap, 3 havi alatt: 5 hónap, 3 havin túl 6 hónap). A fizetési haladék: időtartama legfeljebb 30 nap

2. Előrefizető mérő, olyan - a kártyás mobiltelefonok analógiájára működő - fogyasztásmérő, amely a fogyasztást csak az ellenérték előzetes megfizetése esetén teszi lehetővé, ezért nem lehetséges a hátralék felhalmozása (ezen felül tudatos és takarékos magatartásra ösztönöz).

Jogosultsági feltételei: a fizetési kedvezmények biztosítása mellett a szolgáltatónak fel kell ajánlania az előre fizető mérő felszerelésének lehetőségét. Amennyiben a védendő fogyasztó a fizetési kedvezmények ellenére sem rendezi a tartozását (vagy a megállapodásban foglaltakat nem tartja be), a további vételezést a szolgáltató ilyen mérő felszereléséhez kötheti. A védendő fogyasztót fizetési késedelem vagy nem fizetés esetén csak akkor lehet az energia-ellátásból kikapcsolni, ha - a fentiek szerinti felajánlás alapján - a speciális mérő felszerelésébe nem egyezik bele, illetve annak felszerelését, üzembe helyezését akadályozza vagy megghiúsítja ("kikapcsolási védelem");

A szolgáltatásból már kikapcsolt - a szociálisan rászoruló fogyasztói státuszra jogosító ellátások valamelyikében részesülő - fogyasztó pedig a nyilvántartásba történő felvételével egyidejűleg kérheti az előre fizető mérő felszerelését. A készülék beszerzési és felszerelési költségei a szolgáltatókat terhelik, továbbá ő köteles gondoskodni a mérők működtetésének (feltöltésének) az ügyfélszolgálatain és elektronikus úton történő biztosításáról.

A készülék felszerelésével egyidejűleg meg kell állapodni a fennálló hátralék törlesztéséről; az órák működtetését az önkormányzat segíteni köteles (azon személy részére, akinél ilyen készülék működik, a lakásfenntartási támogatást részben vagy egészben a készülék működtetését lehetővé tevő eszköz formájában kell nyújtani).

II. Fogyatékossgal élő fogyasztónak minősül az, aki fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában részesül, (vagy aki után szülője vagy eltartója) magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Igénybe vehető kedvezmények:

- különleges bánásmód a méréssel, leolvasással, számlázással, díjfizetéssel kapcsolatban (pl. készpénzben történő számlakiegyenlítés a felhasználási helyen, az általánostól eltérő mérőhely-kialakítás, a számla értelmezéséhez nyújtott egyedi segítség stb.) - csak akkor, ha nincs a háztartásban fogyatékossgal élőknek nem minősülő személy
- szükségáramforrás (a tervezett üzemszünet idejére), illetve szünetmentes áramforrás (váratlan üzemzavar következményeinek megelőzése céljából)

A "kikapcsolási védelem" és - ennek következtében - az előrefizető mérő ezen fogyasztókat is megilleti, a szociálisan rászoruló fogyasztóknál részletezett feltételekkel.

III. Hogyan lehet igényelni a kedvezményeket?

Az igénylés alapvető feltétele, hogy a szolgáltató az érintett fogyasztót - kérelmére - nyilvántartásába felvegye. Ehhez az alábbi lépések szükségesek:

- a regisztrációhoz szükséges adatlap fogyasztóra vonatkozó részének kitöltése és aláírása;

- az adatlapot ki kell tölteni a védelemre jogosító ellátást megállapító igazgatási szervvel is (ez a határozatról leolvasható: jellemzően a települési önkormányzat jegyzője, illetve a Magyar Államkincstár);
- a kitöltött és aláírt adatlapot a kiállításától számított 30 napon belül be kell nyújtani a szolgáltató ügyfélszolgálatára, aki 8 napon belül köteles a regisztrációt megtenni.

A védelességgel járó jogokat csak egy felhasználási helyen lehet gyakorolni, a védendő státusz alapján szolgálók fennállását pedig minden év március 31-ig ismételtén igazolni kell (az ehhez szükséges adatlapot a szolgáltató megküldi az érintettnek). Aki mindkét jogosult kategória (I-II. pont) feltételeinek megfelel, vegyesen is igénybe veheti a kedvezményeket.

A nyilvántartásba vételhez, illetve annak meghosszabbításához használatos adatlap hozzáférhető a szolgáltatók ügyfélszolgálatain, letölthető honlapjukról, illetve elérhető az alábbi linkeken is:

[Adatlap szociálisan rászoruló fogyasztók részére \(áramszolgáltatás\)](#)

[Adatlap fogyatékkal élő fogyasztók részére \(áramszolgáltatás\)](#)

[Adatlap szociálisan rászoruló fogyasztók részére \(gázzolgáltatás\)](#)

[Adatlap fogyatékkal élő fogyasztók részére \(gázzolgáltatás\)](#)

Jogsabályi háttér:

2007. évi LXXXVI. törvény a villamos energiáról (64-65. §) és végrehajtási rendelete: 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet (30-37. §)

2008. évi XL. törvény a földgázellátásról (65-66. §) és végrehajtási rendelete: 19/2009. (I.30.) Korm. rendelet (56-62. §)

Készítette: Közlekedési Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium, Energiagazdálkodási és Szabályozási Főosztály

További információ kérhető:

energetikai szakkérdésekkel kapcsolatban: Közlekedési Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium, Energiagazdálkodási és Szabályozási Főosztály, telefon: 06-1/471-8270, email: energetika@khem.gov.hu

a szociálisan rászoruló fogyasztói körbe tartozás és a fogyatékkal élő fogyasztók nyilvántartásába történő felvételre való jogosultság feltételeivel kapcsolatban: Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Ügyfélszolgálat, Lakossági Tájékoztatási és Tanácsadási Osztály, telefon: 06-1/428-9944, email: info@szmm.gov.hu

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése az OBH 2852/2009. számú ügyben (kapcsolódó ügy: AJB 7037/2009)

Az eljárás megindulása

1/Az OBH 2852/2009 számú ügyben panaszosok a hozzátartozójuk halálával kapcsolatos halottkezelési eljárást sérelmezték. Panaszukban előadták, hogy hozzátartozójuk a nyári melegben hunyt el. Közvetlenül a temetést megelőzően jutott a panaszosok tudomására, hogy az albertirsai temető hűtője nem működött, ennek következtében az elhunyt holtteste bomlásnak indult.

2/ Az AJB 7037/2009. számú hivatalból indított ügy előzményének vizsgálatakor derült fény arra, hogy Tolna város önkormányzata nem tart fenn köztemetőt.

A panaszokban foglaltakkal kapcsolatban felmerült a jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonsághoz, ezen belül a tisztességes eljáráshoz, valamint az emberi méltósághoz való joggal összefüggésben érintett kegyeleti jog sérelmének gyanúja, ezért az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (Obtv.) 16. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján vizsgálatot indítottam.

Az ügyek alapos feltárása érdekében tájékoztatást kértem az albertirsai ügyben az ÁNTSZ Ceglédi Kistérségi Intézetének tisztii-főorvosától, a város jegyzőjétől és az Irsai Evangélikus Egyházközség lelkészétől. A Tolna városi ügyben megkerestem a település jegyzőjét és a polgármestert, valamint az előzményi ügy vizsgálatakor a Pécsi Katolikus Egyházmegye megyéspüspökét.

A megállapított tényállás

Az albertirsai esetben:

A panaszosok hozzátartozójuk halálakor egy temetkezési szolgáltatót kértek fel a halottkezelési eljárás lefolytatására. A temetkezési szolgáltató munkatársainak bejegyzése alapján a holttestet 2008. július 2-án helyezték az evangélikus egyház tulajdonában és üzemeltetésében álló temető hűtőjébe. A temető gondnoka által vezetett hűtő napló adatai szerint a hűtő július 2-án és 3-án jól működött, 4-én a temetés napján reggel meghibásodott és nem hűtött, amelynek következtében a holttest bomlásnak indult.

A panaszosok 2008. július 24-én az ÁNTSZ-hez és a helyi jegyzőhöz fordultak kérve a temetésen történtek kivizsgálását. Az ÁNTSZ az ügyben helyszíni vizsgálatot folytatott, ahol feltárta, hogy a hűtő a temetés napján reggel elromlott és az üzemeltető a javításról még aznap intézkedett. Ezt követően írásbeli felhívással fordult a temető tulajdonosához, hogy a jövőben a hűtőszekrény folyamatos karbantartását és annak szükség szerinti cseréjét végezze el.

A jegyző a panaszosokkal közölte, hogy az ügy kivizsgálására hatósága nem jogosult és kérelmüket áttette a fogyasztóvédelmi hatóságnak. A jegyző az eljárással összefüggésben tájékoztatót arról, hogy a város területén található 5 temető mindegyike egyházi tulajdonban és fenntartásban működik, köztemetőt az önkormányzat nem tart fenn és kegyeleti közszolgáltatási szerződést sem kötött a feladat ellátása érdekében. Ismertette azt is, hogy az érintett temetőben ellenőrzést sem folytatott.

A panaszosok 2009 áprilisában fordultak hozzám. Az irsai evangélikus egyház lelkésze megkeresésemre nem válaszolt.

A tolnai ügyben:

Tolna városában kettő, a katolikus egyház tulajdonában álló temető található, amelyből a városi temető éveken keresztül kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján az önkormányzat fenntartásában működött, azonban a felek a szerződést 2007. december 31-ével közös megegyezéssel megszüntették. Ezt követően több, mint egy év múlva 2009. február 27-én az egyház és az önkormányzat együttműködési szerződést kötött, amely szerint a két egyházi tulajdonú temető kijelölt parcelláiban az egyházközség biztosítja az önkormányzat részére a köztemetés elvégzéséhez szükséges sírhelyeket, ennek ellentételezésül az önkormányzat az egyház használatába adja a tulajdonában lévő ravatalozót, vállalja az elektromos áram és vízdíj megfizetését és a hulladék elszállításáról is gondoskodik, továbbá az önkormányzat magára nézve a temetőszabályzatot kötelezőnek ismeri el.

A polgármester időközben, az államigazgatási hivatallal történt egyeztetéseket követően a képviselő-testület 2009. december 17-ei ülésére elkészítette a köztemető fenntartásáról szóló előterjesztését, amelynek során a testület arról döntött, hogy ismételten kezdeményezi az egyházzal a közszolgálati szerződés megkötését.

Az előzmények ismeretében a hivatalból indított vizsgálat továbbá kiterjedt a jegyző temetővel kapcsolatos ellenőrzési jogosítványainak gyakorlására is. A panaszosok 2008. decemberében fordultak hivatalomhoz, amelyet hatásköröm hiánya miatt elutasítottam, mivel az általuk sérelmezett eljárás az egyházi tulajdonú temetőben történt, és az egyház tevékenységét nem vizsgálhatom. A jegyző a hivatalból indított vizsgálati eljárás alatt tájékoztatót arról, hogy a hivatalához érkezett szóbeli panasz az egyház és az üzemeltető vállalkozás közötti vitáról, amely álláspontja szerint a kétfél közötti egyeztetést követően rendeződött.

A jegyzőtől választ kértem arra is, hogy folytatott-e a temetőkben ellenőrzést. Álláspontja szerint a Ttv. 7. §-a kötelezi a jegyzőt, mint a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóságot, hogy a temető fenntartásával és üzemeltetésével kapcsolatban ellenőrzést végezzen.

Ugyanakkor hivatkozott a Dél-Dunántúli Regionális Államigazgatási Hivatallal is egyeztetett szakmai álláspontra, amely szerint a jegyzőnek ezen kötelezettsége csak a köztemetőkre, illetve az önkormányzati fenntartású vagy üzemeltetésű temetőkre vonatkozik. A fentiek alapján mivel a városban a temetők egyik kategóriába sem sorolhatóak, a működéssel kapcsolatban hatósági ellenőrzés nem folyt.

A vizsgált alkotmányos jogok

A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.” (Alkotmány 2. § (1). bek.)

Az emberi méltósághoz való joggal összefüggő kegyeleti jog: „A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.” (Alkotmány 54. § (1). bek.)

Az alkalmazott jogszabályok: A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.), A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény (Ttv.), A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) kormányrendelet (Korm. r.), Az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről szóló 132/2008. (V. 14.) kormányrendelet, Az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről szóló 256/2000. (XII. 26.) kormányrendelet

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa számára feladat- és hatáskört, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (Obtv.) határozza meg. Az Obtv. 16. § (1) bekezdése szerint az országgyűlési biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság, illetve közszolgáltatást végző szerv (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége során a beadványt benyújtó személy alapvető jogaival összefüggésben visszaélést okozott, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az ügyekben közreműködő jegyzők és az ÁNTSZ kistérségi intézete az Obtv. 29. § (1) bekezdés a/ pontjában foglaltak szerint közigazgatási feladatot ellátó szervek, továbbá a törvény 29. § (1) g/ pontja szerint hatóságnak minősül a helyi önkormányzat is, vagyis mindhárom szerv eljárásának vizsgálata az ombudsman hatáskörébe tartozik. Ugyanakkor az Obtv. 16. § (1) bekezdése értelmében hatásköröm hiányát állapítom meg az egyházakkal, mint temető tulajdonosokkal, továbbá a temetkezési vállalkozóval szemben, mivel a hatáskörömet meghatározó törvény szerint egyik fél sem minősül hatóságnak.

II. A sérelmezett eljárások tekintetében

1/Az önkormányzat köztemető fenntartásával összefüggő kötelező feladata

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. LXV. törvény értelmében a köztemető fenntartása kötelező önkormányzati feladat, a törvény 8. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat köteles gondoskodni a köztemető fenntartásáról.

A Ttv. 3. § b/ pontja értelmében köztemető alatt értjük, az önkormányzat tulajdonában lévő, illetve a nem önkormányzati tulajdonban lévő temetőt is, amelyben az önkormányzat – a temető tulajdonosával kötött megállapodás alapján – fenti kötelezettségének eleget tesz. A Ttv. 3. § h/ pontja meghatározza a kegyeleti közszolgáltatás tartalmát is, amely alatt értjük a köztemető fenntartását, továbbá üzemeltetését magába foglaló egyéni és közösségi kegyeleti célú, az elhunyt emlékének megőrzésére irányuló önkormányzati tevékenységek összességét.

A települési önkormányzat (fővárosban a fővárosi önkormányzat) a köztemetők fenntartására (üzemeltetésére) vonatkozó kötelezettségét elláthatja saját maga, illetve a kegyeleti közszolgáltatási szerződéssel gazdálkodó szervezet útján. Az önkormányzat, ha tulajdonában nincs temető, az önkormányzati törvényben szabályozott kötelezettségét más - pl. egyház vagy gazdálkodó szervezet tulajdonában lévő - temetőben is elláthatja. Erről meg kell állapodnia a temető tulajdonosával. A megállapodás tartalmára is a közszolgáltatási szerződés az irányadó.

A Ttv. 6 §-ának (4) bekezdése szerint a köztemető esetében a temető használatának rendjéről önkormányzati rendeletben, egyéb temetők esetében temetőszabályzatban kell rendelkezni. Megállapítom, hogy köztemető fenntartása kötelező önkormányzati feladat, ha az önkormányzat nem rendelkezik saját tulajdonú temetővel a feladatának ellátása érdekében megállapodást kell kötnie a temető tulajdonosával, a megállapodásra pedig a közszolgáltatási szerződés szabályait kell alkalmazni.

2/ A jegyző temetkezéssel összefüggő feladatai

A jegyző temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő feladatait is a Ttv. határozza meg, ennek körében nevesített fő feladatai az ellenőrzés, az engedélyezés és a köztemetés megrendelése.

A panaszok benyújtásának időpontjában hatályos jogszabályok értelmében a temető fekvése szerint illetékes jegyző ellenőrzési jogkörében eljárva a Ttv. 7. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő feladatok ellátását végzi, aki az ellenőrzés során a köztemetőben vezetett nyilvántartásokba betekinthet, továbbá vizsgálhatja a temetőben szolgáltatást végzők jogosultságát. A feltárt hiányosságok esetén a jogszabályokban és a temetőszabályzatban foglalt rendelkezések betartására felhívja az érintettet, valamint szabálysértési eljárást folytathat le.

A fentiek ismeretében nem fogadható el az államigazgatási hivatal és a jegyző azon álláspontja miszerint a jegyző a temetők fenntartásával összefüggő ellenőrzési jogkörét csak a köztemetők esetén gyakorolhatja. A jogszabály nem tesz különbséget az ellenőrzés szempontjából a temetők tulajdonosai között, hiszen a jegyző a temetőszabályzatban foglaltak betartására is felhívhatja a figyelmet, a temetőszabályzatban pedig a temető használatának rendjéről akkor kell rendelkezni, ha az nem köztemető.

A jegyző tehát illetékességi területén bármelyik temetőt (egyházi, lezárt vagy működő önkormányzati) ellenőrizheti, amely jogosultsága kiterjed a létesítményekre, a temető fenntartására, üzemeltetésére.

Mindezekre tekintettel megállapítom, hogy a temető üzemeltetésének és a temetkezési szolgáltatók tevékenységének ellenőrzése a sérelmet okozó cselekmény időpontjában hatályos szabályok szerint a temető fekvése szerinti jegyző hatáskörébe tartozott.

Meg szeretném jegyezni, hogy az ellenőrzési jogkör jogosultja személyében csak az albertirsai esetben következett be változás 2009 októberében, mivel e jogkör címzettje a jogszabályváltozás következtében a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság, amelyet a körzetközponti feladatokat ellátó jegyző végzi.

3/ A kegyeletsértés, mint bűncselekmény

Az albertirsai ügyben a panaszosok az eljárásban sérelmet okozó "büntetését" kezdeményezték. A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 181. §-a állapítja meg a kegyeletsértés elkövetési magatartását, amely a halottnak vagy emlékének meggyalázásának esetére rendelkezik. Ezen részben olyan magatartás értendő, amely - ha élő személy ellen követték volna el - rágalmazás vagy becsületsértés vétségeként lenne büntetendő. Ilyen lehet a halott emlékének ápolására szolgáló síremlék, urna, emléktábla, kegyhely stb. megrongálása, szétrombolása, szétválása, beszennyezése, bemocskolása és ehhez hasonló egyéb magatartás is. Kegyeletsértő továbbá a boncolás kivételével pl. a halott testének megcsonkítása, és a temetés kivételével a holttest megsemmisítése is. A kegyeletsértés vétsége a Btk. 183. §-a alapján magánindítványra büntethető, amelynek bíróság előtti előterjesztésére a sértett hozzátartozója és örököse is jogosult.

Megállapítom, hogy bűncselekmény elkövetése miatt a vizsgált szervek eljárást nem kezdeményezhetnek, mert arra nem rendelkeznek jogosultsággal.

III. Alapvető jogok tekintetében

A jogbiztonság, mint alapvető jog fogalmának értelmezésénél az Alkotmánybíróság döntéseiben megfogalmazott elveket vettem figyelembe. Az Alkotmánybíróság a jogállam fogalmát több aspektusból is értelmezte, kimondva, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság, amely „nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének a kiszámíthatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság alkotmányos követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények.

Az alanyi jogok és kötelezettségek érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák tehát a jogbiztonság alkotmányos elvéből következnek. Megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban a jogbiztonság szenved sérelmet.” [9/1992. (I. 30.) AB. hat.] Az Alkotmányban rögzített emberi méltósághoz való jogból levezethető kegyeleti jog érvényesülésének vizsgálatakor hangsúlyozni kell, hogy az Alkotmánybíróság ítélkezési gyakorlatában az élethez és az emberi méltósághoz való jogot az alkotmányos alapjogok hierarchiájának élére helyezte. (23/1990. (X. 31.) AB. határozat)

A személyiség szabad kibontakozása, és az általános cselekvési szabadság is alapjai az egyén önrendelkezési jogának, a vallás szabad megválasztásának, és mindezeknek az ember életén túlmutató folyamánya lehet az eltemetetés módjára vonatkozó rendelkezés, aminek a hozzátartozók, vagy azok hiányában az eltemetető kötelesek eleget tenni. „Mindazonáltal a hozzátartozók a temetés külsőségeivel, a sírhely megválasztásával is kifejezésre juttatják a meghalt iránti megbecsülésüket, gyászuk nagyságát.” (BH 1997. 525.) A Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 85. §-ában megfogalmazottaknak a bíróságok ítélkezési gyakorlatuk során egyrészt az elhunyt hozzátartozóinak, tágabb értelemben pedig mindenkinek, akinek az emlékezetében az elhunyt emléke tovább él biztosítanak személyiségi jogi jellegű védelmet, másrészt pedig a meghalt személy emlékét őrzi jó hírnevének, becsületének, emberi méltóságának, magántitkainak és személyes adatainak, továbbá valós gondolatainak a védelme által. (Vö: BH 1996. 250.) A bírósági gyakorlat által védelt érdekkör másik nagy csoportja azonban szorosan a halálhoz kapcsolódik és a végtisztesség megadását, a halott földi maradványainak tiszteletben tartását követeli meg. Így e sajátos személyhez fűződő jog megsértését jelenti a közfelfogás szerint méltatlan körülmények között lebonyolított temetés (BH 1997. 525).

A Ttv. általános indokolása szerint a temetkezési tevékenység ellátása és a temetők fenntartása, üzemeltetése olyan - részben anyagi-műszaki, részben humán jellegű - egyéni és közösségi célú szolgáltatás, amelynek megszervezése, zavartalan lebonyolítása alapvetően kegyeleti célokat szolgál.

Mindezekből következően megállapítom, hogy a jegyzők hatáskörükben nem jártak el, ellenőrzési kötelezettségüket elmulasztották, továbbá az érintett települési önkormányzatok a köztemető fenntartására vonatkozó kötelező önkormányzati feladatukat nem látták el és ezzel a jogállamiság elvéből eredő jogbiztonság követelményével, illetve a kegyeleti jogokkal összefüggő visszaállítást okoztak.

A fentiek alapján az intézkedéseim megfogalmazásánál figyelemmel voltam az időközben bekövetkezett hatáskörváltozásra, ezért Albertirsa jegyzőjének eljárása miatt további intézkedést nem kezdeményezek, továbbá tekintettel voltam arra, is, hogy Tolna város képviselő-testülete időközben saját hatáskörben eljárva döntést hozott a kegyeleti közszolgáltatási szerződés ismételt megkötésére.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a jelentésben feltárt sérelmes eljárások, nem egyedi esetek, továbbá az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről szóló 132/2008. (V. 14.) kormányrendeletben a Kormány a helyi önkormányzatokért felelős tagjával az önkormányzati minisztert jelölte ki, akinek a helyi önkormányzatokért való felelőssége körében gondoskodni kell a temetkezési közszolgáltatások szakmai irányításáról.

Intézkedéseim:

1/ Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 21. § (1) bekezdése alapján kezdeményezem, hogy Tolna város jegyzője a jövőben teljes körűen tegyen eleget a temető üzemeltetésének és a temetkezési szolgáltatók tevékenységének ellenőrzésére vonatkozó kötelezettségének.

2/ Az Obt. 25.§-a alapján kezdeményezem Albertirsa képviselő-testületénél, hogy a köztemető fenntartása érdekében tegye meg a szükséges intézkedéseket.

3/ Az Obt. 21. §-ának (1) bekezdése alapján felhívom az önkormányzati minisztert, hogy a szakmai irányítás eszközeivel segítse elő a helyi önkormányzatok temetkezési közszolgáltatás ellátásával összefüggő feladatainak végrehajtását, továbbá kezdeményezem, hogy az államigazgatási hivatalokon keresztül hívja fel a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóságok (körzetközponti jegyzők) figyelmét a temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő ellenőrzési jogkörük megfelelő gyakorlására.

Budapest, 2010. január

Prof. Dr. Szabó Máté

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése az OBH 2852/2009. számú ügyben (kapcsolódó ügy: AJB 7037/2009)

Az ápolási díjban részesülő személyek név-, illetőleg lakcímadatainak közlésére vonatkozó felkérés

Tisztelt Jegyző Asszony, Tisztelt Jegyző Úr!

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium ezúton tájékoztatja a települési önkormányzatok jegyzőit arról, hogy az ápolási díjban részesülő személyek név-, illetőleg lakcímadatainak közlésére vonatkozó felkérést – figyelemmel az adatvédelmi biztos e tárgyban kiadott állásfoglalására – a minisztérium tárgytalannak tekinti.

Kérjük, hogy az említett felkérés alapján a továbbiakban adatokat a Szociális és Munkaügyi Minisztérium részére ne küldjenek, egyúttal tájékoztatjuk a jegyzőket arról, hogy a már megküldött adatok időközben megsemmisítésre kerültek.

Dr. Kovarik Erzsébet (Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Szociálpolitikai Szakállamtitkár)

A Duna jövője- az Európai Duna Stratégia

A Duna-menti terület fenntartható fejlődésének biztosítása érdekében az Európai Bizottság az év végére egy komplex fejlesztési stratégiát készít Európai Duna Stratégia néven, amelynek jóváhagyásáról a tervek szerint Magyarország 2011-es EU-elnöksége idején döntenek az integráció vezetői. A folyamat eredményeként a Duna makro régió egy olyan közös európai fejlesztési és kutatási térséggé alakulhat, amely az Európai Unió 2014-ben induló költségvetési periódusában már elkülönült pénzügyi forrásokban is részesülne.

Az Európai Bizottság az érintett országokat – köztük hazánkat is – felkérte a Stratégia összeállításában történő közreműködésre. Ennek keretében a Bizottság információkat kér az államoktól a Stratégia fő céljaira, illetve azok elérésére vonatkozó nézeteikről, véleményükről, összegyűjti a már elvégzett és tervezett Duna összefüggésű akciókat és projekteket. Magyarország teljes egészében a Duna vízgyűjtő medencéjében fekszik, ezért különös fontossággal jelentkezik a hazai érdekek teljes becsatornázása, vagyis a Dunával kapcsolatos fejlesztési lehetőségek kiaknázása mellett a hazai természetvédelmi értékek megőrzése is. Számunkra egyaránt fontos a hazai vízkészletek védelme, takarékos használata, a természeti környezet védelme, a Duna közlekedésének javítása, a turizmus ösztönzése, valamint a kulturális örökség megőrzése is. A térségben élők számára ugyanis a Duna, nemcsak földrajzi szempontú kapocs, de megtestesít egyfajta közös identitástudatot is. A hazai munka keretében első lépéseként már elkészült az a magyar érdekeket és igényeket összesítő dokumentum, amely a nemzetközi egyeztetések alapjául szolgál. A dokumentum kidolgozásában az érintett tárcákon kívül részt vettek a régiók, a szakmai szervezetek és a tudományos intézmények képviselői is. A fentiekben már említett Duna relevanciával bíró projektek összegyűjtése is folyamatban van. A projektgyűjtés első szakaszában közel 300 projektjavaslat érkezett NFGM-hez, köztük számos javaslat a helyi önkormányzatoktól érkezett. A projektgyűjtés még nem zárult le, a tárca továbbiakban is várja a projektjavaslatok beérkezését. A Duna Stratégia előkészítési folyamatának részét képezi egy nemzetközi konferencia-sorozat is, melynek során 6 Duna-menti ország egy-egy nemzetközi konferenciát szervez 2010-ben az érintett államok és az Európai Bizottság részvételével saját nemzeti álláspontjuk ismertetésére és ütköztetésére. A hazai konferencia megrendezése két lépcsőben zajlik. 2010. január 20-án Budapesten sor került egy nemzeti konferenciára, melyről rövid összefoglalót olvashatnak Aktuális nemzetközi híryanagink között. Ennek célja az volt, hogy asztalhoz ültessen valamennyi magyarországi érintett szereplőt és nyílt párbeszéd keretében lehetőséget biztosítson nekik a Stratégiával kapcsolatos véleményük ismertetésére. Ez azért volt lényeges, mert így lehetővé vált, hogy az alulról felfelé építkezés elvének megfelelően a térségi és helyi érdekeltek is hangot adjanak álláspontjuknak. A Stratégiát ugyanis úgy kell kialakítani, hogy az az érintett területrészen a legkisebb településéig éreztesse a hatását, és abban a legkisebb település fejlesztési érdekei is megjelenhessenek. A konferencia második lépcsője egy nagy Duna-csúccsal egybekötött nemzetközi rendezvény, amely 2010. február 25-26-a között kerül megrendezésre.

A formálódó Duna Stratégia tehát az érintett országokban évszádokra visszatekintő céloknak, terveknek, elképzeléseknek kíván új lendületet, keretet adni oly módon, hogy abban az egyes országok, régiók, megyék, illetve a szomszédos régiók és megyék prioritásai és fejlesztési irányvonalai az Unió célkitűzéseivel összehangoltan kapjanak teret.

Összeállította: dr. Papp Judit (ÖM, Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztály)

A regionális államigazgatási hivatalok és a helyi önkormányzatok 2009. évi parlafü-mentesítési tevékenysége

I. Bevezetés

A parlafü elleni védekezés egyik vitathatatlanul legfontosabb kulcstényezőjének az időjárás tekinthető. A 2008-as évhez hasonlóan a tavalyi év időjárási viszonyai is kedveztek a parlafü és a pollenkibocsátás számára. Ennek következtében a 2009-es év parlafü terhelése az előző évhez hasonlóan magas volt, különbségek csak a szezon lefutásában jelentkeztek. A vegetációs időszakot jellemző aszályosság és magas hőmérséklet a szezonkezdet elhúzódsát és augusztus végéig alacsonyabb napi értékeket eredményezett. Az őszi magas átlaghőmérséklet azonban hosszan tartó, lassan lecsengő szezonhoz vezetett, melynek során szeptember elején a 2008-as adatokhoz képest magasabb napi maximumot is regisztráltak.

II. A regionális koordinációs bizottságok tevékenysége

Az elmúlt évekhez hasonlóan a több ágazatot érintő parlafü elleni feladatok regionális szintű koordinációját változatlanul a regionális államigazgatási kollégiumok állandó albizottságaként működő regionális koordinációs bizottságok látták el. Munkájukat a Parlafü-mentes Magyarországért Tárcaközi Bizottság 2009. évi intézkedési tervével és célkitűzéseivel összhangban, illetve az év elején meghatározott munkaterveik alapján végezték. A bizottságok mellett a megyei munkacsoportok is tovább működtek elvégezve az operatív feladatokat.

A regionális koordinációs bizottságok általában változatlan szervezeti kerettel és tagsággal végezték munkájukat és az év folyamán rendszeresen (általában 3-4 alkalommal) üléseztek. A bizottságokban tagként továbbra is részt vettek a megyei földhivatalok, az ÁNTSZ intézetei, a mezőgazdasági szakigazgatási hivatalok növény- és talajvédelmi igazgatóságai és a regionális munkaügyi központok. Szembetűnő tagsági változás két koordinációs bizottság esetében történt. A közfoglalkoztatással kapcsolatos jogszabályváltozások miatt az észak-magyarországi koordinációs bizottság indokolatlannak minősítette a regionális munkaügyi központ működését a bizottság munkájában, az észak-alföldi bizottság pedig a munkaügyi központ tagi státuszát meghívottira módosította. A jogszabály módosítás értelmében ugyanis 2009. január 1-jétől azok a közfoglalkoztatással kapcsolatos források, amelynek keretében lehetőség nyílt parlagfű-mentesítésre közvetlenül a települési önkormányzatokhoz kerültek.

Emellett további tagként, illetve meghívottként több bizottság ülésén jelen voltak a régió területén fekvő megyei jogú városok képviselői, Máv Zrt. és Magyar Közút Kht. képviselői, a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok, nemzeti parkok vezetői és civil szervezetek képviselői is. A tapasztalatok szerint a szervezetek jó néven vették a megkeresést, szívesen kapcsolódtak be a munkába. A Dél-Alföldi Regionális Koordinációs Bizottság a megyei főügyészségekkel is kibővítette meghívotti körét.

A bizottságokban résztvevő államigazgatási szervek munkatársaira egyébként a nagyfokú aktivitás, az átlagos szintet nagymértékben meghaladó együttműködési készség volt jellemző valamennyi régióban.

A regionális koordinációs bizottságok feladatai között 2009-ben is kiemelt helyen szerepelt az önkormányzati parlagfű-mentesítés szakmai támogatása, az önkormányzatok, és a parlagfű elleni védekezésben bármely módon érintett államigazgatási szervek, gazdasági szereplők, társadalmi szervezetek közötti együttműködés hatékonyságának növelése, munkájuk koordinálása. A feladatellátás során folyamatosan zajlott a tapasztalatok gyűjtése, feldolgozása, javaslatok megfogalmazása, illetve ezeknek az illetékes szervekhez történő továbbítása. A bizottságok ezen túlmenően ugyancsak kiemelt szakmai-koordinációs feladatnak tekintették a vonalas infrastrukturális létesítményeket üzemeltető szervek (MÁV Zrt., Közútkezelő Kht., vízügyi igazgatóságok) parlagfű elleni védekezéssel kapcsolatos tevékenységének figyelemmel kísérését, valamint a természetvédelmi kezelésű, illetve kiemelt idegenforgalmi körzetek parlagfű-mentesítését is.

A megjelölt feladatokat a bizottságok a hatósági intézkedések összehangolásán, felvilágosítást és tájékoztatást segítő akciók, programok, szakmai értekezletek szervezésének támogatásán keresztül valósították meg.

A bizottságok parlagfű-mentesítési munkája kapcsán külön is hangsúlyozni kell a kommunikációs tevékenység fontosságát. A bizottságok 2009 során is fokozottan érvényesítették az információ átadást, mivel az elmúlt évek védekezési tapasztalatai azt támasztották alá, hogy leginkább a környezettudatos magatartás fokozott hangsúlyozásával érhető el olyan fejlődés a mentesítés területén, amely fenntartható, egyúttal észlelhető eredményeket produkál. A felismerés alapján a bizottságok a védekezésben érintett egyes célcsoportok (állampolgárok, települési jegyzők) felé közösen kialakított, egységes elvek mentén, megegyező tartalmú kommunikációt valósítottak meg különböző eszközök igénybevételén keresztül (sajtótájékoztatók, sajtóbejárások, röplapok, plakátok, sajtóanyagok, tájékoztatók stb.). A parlagfűirtással és mentesítéssel kapcsolatos információk terjesztésében, a lakosság felvilágosításában, valamint az állampolgárok, civil szervezetek mozgósításában mind a helyi, mind pedig az országos médiumok segítőkész és hatékony partnernek bizonyultak. A kommunikációs eszközök erőteljes igénybevétele így a jövőben is szükségesnek bizonyul a parlagfű megelőzési és mentesítési tevékenységben.

III. Az önkormányzatok parlagfű-mentesítési tevékenységének bemutatása

Az önkormányzatok nagy része már a vegetációs időszak előtt felkészült a parlagfű-mentesítéssel kapcsolatos feladatokra. Ennek során nagy hangsúlyt helyeztek a lakosság tájékoztatására, a folyamatos figyelemfelhívásokra. A helyben szokásos módokon – szórólapokkal, hirdetményekkel, helyi tv, saját lap igénybevételével, közterület felügyelők bevonásával, - tájékoztatták a lakosságot a mentesítési kötelezettségről. A települések egy része akcióprogramokat is tartott. Sok helyen az önkormányzatok továbbra is figyelmet fordítottak arra, hogy igény szerint az idősebbek portáit is lekaszáltatták közhasznú munkásokkal.

Az önkormányzatok a tárgyévben is inkább a prevenciót, mintsem a bírságolást helyezték előtérbe, a tudatformálást fontosabbnak tartották. A korábbi évek bírságolási gyakorlata és sajtókampányai kezdik tudatosítani az állampolgároknál ezt a kötelezettségüket és egyre inkább megfigyelhető az önkéntes jogkövetés.

1. A bel- és külterületi védekezés jellemzi

Általános érvénnyel megállapítható, hogy 2009-ben a parlagfű szennyezettség nagyobb mértékben továbbra is főként külterületi szennyezettséget jelent. A belterületek pollenterhelését jelentős mértékben a külterületeken képződött pollen okozta. A belterületi ingatlanok esetén nem jellemző a parlagfű egyeduralkodó jelenléte. Problémát elsősorban a beépítetlen porták (építési telkek, elhagyott, lakatlan ingatlanok) jelentenek, különösen, ha nem helyi lakosok tulajdonában állnak. Ezekben az esetekben nehéz megoldani, hogy október végéig teljesen gyom és parlagfű mentes legyen a beépítetlen ingatlan. Azokon a településeken egyébként, ahol korábban közérdekű védekezésre került sor, illetőleg bírságot szabtak ki, az állampolgárok fokozottabb figyelmet fordítottak a parlagfű elleni védekezésre.

A pollen szennyezettség tekintetében potenciális veszélyforrásként értékelhető külterületi földrészeket parlagfű-mentesítése tehát ebben az évben is nagy kihívást jelentett. A 2008. évhez képest 2009. évben eredményesebb volt a gabonatarlók betakarásával (felszántásával) végrehajtott parlagfű elleni védekezés, amelyre mint kiemelt feladatra figyeltek oda a szakhatóságok, a bizottságok és örvendetes módon a nagyobb szántóföldi területet művelő gazdák is. A kultúrnövénnyel borított földrészeket a napraforgó volt a leginkább fertőzött.

Ami a 2009. évi külterületi parlagfű eljárásokat illeti, a körzeti, a megyei földhivatalok és a növényvédelmi hatóság között az együttműködése jó színvonalú volt. Mindkét hatóság az anyagi és humán forrásait a lehetőség szerint a leghatékonyabban működtette, hogy a parlagfű fertőzött területeken a fertőzés felszámolása érdekében. Egyre inkább körvonalazódik az a tapasztalat is, hogy a földhivatalokkal akkor legeredményesebb a kapcsolat, ha a növényvédelmi felügyelő, és földhivatali gazdasz közösen tartja a területi szemlét a külterületen.

A védekezést illetően 2009. évben is megerősítést nyert, hogy a lakosság, valamint a földhasználók részére eljutott felhívások a leghatékonyabb eszközei a megelőzésnek legyen szó akár bel-, akár külterületi védekezésről. Bár a hatályos szabályozás nem írja elő, de a kialakított gyakorlat szerint az önkormányzatok előbb értesítést küldenek, és amennyiben a földtulajdonos vagy a földhasználó nem végzi el a parlagfű-mentesítést, csak azt követően folytatják le eljárást a mulasztóval szemben.

Számos önkormányzat jelezte, hogy a gyakorlatban gyorsabb és hatékonyabb ez az eljárás, mert megfelelő figyelemfelhívás esetén a tulajdonosok megteszik a szükséges lépéseket, akár már a következő napon elvégzik a gyommentesítést. Volt olyan önkormányzat is, amely azt a gyakorlatot vezette be, hogy a parlagfű szezon kezdete előtt külön értesítést küldött ki azoknak a belterületi ingatlantulajdonosnak, akik a korábbi években megkérték a védekezési munkálatok elvégzésével, így a megelőzés kora tavasszal megkezdődhetett.

A fenti tapasztalatokra tekintettel ezért célszerű lenne az eddig informálisan alkalmazott felhívást a parlagfű elleni védekezéssel kapcsolatos eljárási rendbe tartozó hatósági intézkedések sorába felvenni.

2. Az önkormányzati tulajdonban álló területek mentesítése

Az önkormányzati területek egy-két eset kivételével rendezettek voltak. Az önkormányzatok a tulajdonukban lévő területeken, közterületeken folyamatosan végezték a parlagfű-mentesítést kézi és gépi kaszálással bevonva a közhasznú munkavállalókat, illetve külső vállalkozókkal vagy erre a célra felvett teljes munkaidőben foglalkoztatott dolgozókkal végeztették el a mentesítési munkálatokat. A települések visszajelzései alapján nagy segítséget jelentett az FVM által kiírt pályázat, hiszen akik sikeresen pályáztak motoros fűkaszárt kaphattak.

3. A jogszabályi háttér

A 2008. szeptember 1-jétől hatályos jogi szabályozás szerint a települési jegyző hatásköre már kizárólag csak a település belterületén lefolytatandó helyszíni ellenőrzés lefolytatására, továbbá a közérdekű védekezés elrendelésére terjed ki. Ennek megfelelően az önkormányzatok már nem jogosultak növényvédelmi bírság kiszabására, a bírságolás az MgSzH hatáskörébe tartozik.

A regionális koordinációs bizottságok a növényvédelem jogi szabályozását érintő változásokra már 2008 utolsó negyedében felhívták a figyelmet, az idei parlagfű-szezon kezdetekor pedig részletes tájékoztatást adtak a jegyzőknek a megváltozott eljárásrenddel kapcsolatban a jegyzők munkájának segítése érdekében.

A jogszabályi változást érintően továbbra is az az egységes álláspont az önkormányzatok részéről, hogy – a korábbi szabályozáshoz hasonlóan – a növényvédelmi bírság kiszabásának jogkörét a belterületi eljárások esetében szükséges lenne visszatelepíteni a jegyzőkre. A belterületi eljárás így ismételtén egységessé válhatna. A hatályos szabályozás több szempontból is problematikusnak mutatkozik:

- A szétválasztott hatáskörök miatt jelenleg egy adott földterületre vonatkozóan két, egymással párhuzamos hatósági intézkedés történik. A két külön eljárás lefolytatása kétszeres humán-erőforrás kapacitást igényel.
- A hatósági eljárásrendjében bekövetkezett változás a növény- és talajvédelmi igazgatóságok számára többletfeladatot jelentett.

- Korábban a belterületi bírságok az önkormányzatok saját bevételét képezték, amelytől így azok elestek. Ez egyrészt csökkentette az önkormányzat motivációját, másrészt bevételkiesést jelent.
- Nem szabad ugyanakkor figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a jegyző, mint elsőfokú élelmiszerlánc-felügyeleti hatóság, másodfokú, felettes szerve – a közérdekű védekezés elrendelése tekintetében – a MgSZH területi szerve, mely a növényvédelmi bírság kiszabása tekintetében elsőfokú szerv, tehát érdekelt a közérdekű védekezést elrendelő határozat hatályban tartásában. Tehát ugyanabban a növényvédelmi eljárásban a MgSZH területi szerve első- és másodfokú szervként is részt vesz. Ezt a jogszabályi rendelkezést továbbra is sokan aggályosnak tartják.

4. Az önkormányzatok hatósági tevékenységére vonatkozó adatszolgáltatás: a parlagfű adatgyűjtő rendszer 2009-ben, a korábbiakhoz hasonlóan, az önkormányzatok újból kétheti rendszerességgel végeztek adatszolgáltatást az informatikai felületen 8 adatgyűjtési időszakban. A regionális államigazgatási hivatalok a jelentési kötelezettség teljesítését folyamatosan figyelemmel kísérték.

Az adatgyűjtő rendszer 2009. évi változásai: a) A jogszabályi változásoknak megfelelően a növényvédelmi bírságra vonatkozó adatbekérések kikerültek az adatgyűjtésből, helyette viszont a mezőgazdasági szakigazgatási hivatalnak átadott ügyek száma került bekérésre. b) Az adott adatgyűjtés oszlopa minden adatgyűjtési határidő tekintetében az adott naptól a következő hétfőig tartott. c) Az adatgyűjtésre felhívó automatikus e-mailek az adatgyűjtést megelőző napon kerültek kiküldésre, valamint amennyiben az adott település az adatgyűjtés utolsó napján sem jelentett, akkor az utolsó nap reggelén kapott még figyelmeztető levelet az adatgyűjtő rendszertől, megkönnyítve az államigazgatási hivatal munkáját.

d) A rendszerbe új lehetőség került beépítésre, amelynek segítségével a jegyzők egy új felhasználónak tudnak jogosultságot adni a parlagfű mentesítéssel kapcsolatos adatok szolgáltatására, ezáltal nem kellett az államigazgatási hivatal közreműködését igényelni.

Problémaként fogalmazódott meg, hogy ezúttal az előző évtől eltérően csak az aktuális gyűjtési időszak oszlopába lehetett rögzíteni, a Dokumentumtárba történő utólagos rögzítésre nem volt mód. Végül a hivatalok jelzése alapján a vegetációs időszak végéhez közeledve – ugyan rövid időre –, de lehetőség nyílt a hiányzó adatok pótlására. **Javaslatként fogalmazódott meg az is, hogy célszerű lenne bevezetni a Dokumentumtárba történő adatszolgáltatását a belterületi statisztikához hasonlóan a külterületek tekintetében is.** Összefoglalva elmondható, hogy az első adatszolgáltatásnál a központi rendszerben történt üzemzavar ellenére az adatszolgáltatás zökkenőmentesen működött, az önkormányzatok folyamatosan teljesítették adatszolgáltatási kötelezettségüket.

5. Az önkormányzatok növényvédelmi hatósági tevékenysége

A széleskörű megelőző tevékenység és előzetes felhívások ellenére mulasztások természetesen 2009-ben is történtek. A parlagfű elleni védekezés országos adatai a települési önkormányzatok belterületeire vonatkozóan az **1. melléklet** szerint foglalhatók össze a Dokumentumtár összesített adatai alapján:

Az idei évben jelentős mértékű csökkenést történt, elsősorban a hatósági jogalkalmazást jellemző adatok tekintetében, noha a bizottságok számos alkalommal, és megfelelő mélységben tájékoztatták a jegyzőket a bírságolási hatáskört érintő változással kialakult eljárásrendről.

2009-ben összesen 6814 lakossági bejelentés érkezett, amely a 2008-as esztendő adatához képest (11335 bejelentés) 40 %-os visszaesést mutat. A legtöbb bejelentés – a korábbi évekhez hasonlóan – az észak-alföldi és a közép-magyarországi régióban történt. Csökkent a hivatalból indított eljárások száma is. 16290 esetben indult meg az eljárás hatósági észlelés alapján, mely 2008-hoz képest 60 %-os visszaesést jelent.

Közérdekű védekezés elrendelésére vonatkozóan a jegyzők összesen 1356 határozatot hoztak, amely szintén lényegesen alacsonyabb, mint a 2008-ban rögzített adat, de arányaiban igazodik a megindított eljárások csökkentett számához. Mint az már a korábbiakban is említésre került, a jegyzők sokkal inkább alkalmazzák a felhívások és az értesítések alkalmazását az eljárás tényleges megindítását megelőzően. 2009-ben országos szinten 27.926 esetben éltek ezzel az informális eszközzel.

Az adatokból az is kitűnik, hogy a hatóságok sokkal több esetben indítottak eljárást, mint ahány alkalommal ténylegesen el is rendelték a közérdekű védekezést. Ennek az az oka, hogy a hatóságok toleránsak azokkal az ügyfelekkel szemben, akik közvetlen az eljárás megindítását követően önszántukból tesznek eleget védekezési kötelezettségüknek, ezekben az esetekben pedig nem hoznak döntést a közérdekű védekezés elrendeléséről. Persze mindez azt is egyértelműen mutatja, hogy a jegyzők nem érdelesek a lakosok szankcionálásban, ha a bírság már nem az önkormányzat bevételét képezi. A legtöbb közérdekű védekezés elrendelésére Közép- és Észak-Magyarországon, illetve a közép-dunántúli régióban került sor.

2009-ben összesen 113 hektár belterületi ingatlanon hajtottak végre közérdekű védekezést, amely alkalmanként átlagosan 40 000 forintba került a tulajdonosnak.

2009. évben új adattartalommal bővült a hatósági adatszolgáltatás köre a bírságolásra az MgSzH-nak átadott ügyek számával. Tekintettel arra, hogy ez évben kellett a jegyzőknek először ezen ügyek számának alakulásáról adatot szolgáltatni korábbi évek adataival összehasonlítás nem tehető. Mivel a bírságolás kikerült a jegyzői hatáskörből, a belterületen kiszabott növényvédelmi bírság összegére vonatkozóan sem áll adat rendelkezésre.

A hatósági tevékenység végzése során a következő problémákat nevesítettek az önkormányzatok:

- A bejelentésekkel kapcsolatban továbbra is gond, hogy azok pontatlanok, különösen a külterületek esetében. Ezek a bejelentések, illetve ezek kivizsgálása jelentős többlet költséget és hasznos időkiesést okoznak
- A földhivatali nyilvántartások nem aktualizáltak, pontosításuk továbbra is megoldandó feladat. Ez mind a földhivatalok, mind a növényvédelmi igazgatóságok számára többletmunkát okoz, hiszen csak akkor derül fény egy földhasználatra, amikor a szennyezett terület tulajdonosának kiküldik a bírságoló határozatot. A földhasználó felkutatása idő- és költségigényes tevékenység.
- Nagy gondot jelent az eljárások során az osztatlan közös tulajdonban lévő ingatlanok esetében a tényleges mulasztók személyének megállapítása, főleg ha a földhasználati nyilvántartás sem a tényleges állapotot mutatja. Szükséges lenne azon jogszabályi és pénzügyi feltételek megteremtése, amelyek elősegíthetnék az osztatlan közös tulajdonforma megszüntetését, mert hosszútávon vélhetően több pénzt és energiát emésztene fel az itt felmerülő anomáliák, mintha rendezésre kerülne ez a problémakör. Ahol a területek elválaszthatók, esetleg elkerítettek és egyes részeit művelik, ott csak azokat kellene bírságolni, akik nem védekeznek. (2. melléklet)

6. Egyéb problémák

Ma hazánkban nemcsak a parlagfű az egyetlen pollenforrás. Sokkal nagyobb területeken találhatók a parlagfűhöz hasonlóan allergén ún. inváziós gyomnövények (üröm, aranyvessző, parlagi rézgyom, lórum, a libatop és útifű félék stb.). Azért mert az ilyen gyomokkal fertőzött területekről lekaszálják rendszeresen a parlagfűvet, attól még a visszamaradó, ráadásul általában jóval nagyobb területen virágzó inváziós allergén gyomnövények tömegüknél fogva ugyanúgy allergizálják a lakosságot.

Ennek következtében ismételten megfogalmazódott, hogy kívánatos lenne az eljárás jogi háttérét úgy módosítani, hogy ne legyen a parlagfű kiemelve az allergén gyomnövények sorából, hanem valamennyi azonos szabályozás alá tartozzon. Disszonáns képet eredményez ugyanis, hogy amíg a parlagfű esetén azonnali közérdekű védekezésre van mód, addig a jóval nagyobb tömegben jelentkező hasonlóan allergizáló gyomnövény esetében nem alkalmazhatóak a parlagfűre vonatkozó törvényi előírások. A fentiekre tekintettel javasolt a problémakörben az allergiát okozó inváziós gyomnövényekkel kapcsolatos hatósági eljárások törvényi szinten való harmonizálása, valamint az ugyanolyan allergiás megbetegedést okozó növények irtásával kapcsolatos törvényi szinten fennálló nem konzekvens jogi szabályozás megszüntetése.

7. „Út a munkához” program

A közfoglalkoztatás, a közmunkaprogram rendszerének átalakítása megváltoztatta az önkormányzatok parlagfű-mentesítési tevékenységének támogatási rendszerét.

Az előző évekhez viszonyítva a kiemelt közhasznú támogatások az érintett települések valamint a foglalkoztatottak számának illetve a támogatások összegének tekintetében jelentős visszaesést mutattak. Ennek egyik legjelentősebb oka az önkormányzatok közcélú foglalkoztatási tevékenységének 2009-ben történt erőteljes megjelenése, melynek révén havonta több ezer fő támogatott alkalmazására került sor. Szinte valamennyi önkormányzat arról számolt be, hogy részt vett az „Út a munkához” program megvalósításában. E program keretében lehetőség nyílt arra, hogy a településen élő munkára képes, tartósan munkanélküli személyek a korábbinál fokozottabb mértékben vegyenek részt közcélú foglalkoztatásban, egyéves időtartamra elkészített közfoglalkoztatási terv alapján.

A közcélú munkások alkalmazásához nyújtott 95%-os támogatás előnyösebb finanszírozási feltételeket teremtett az önkormányzatok részére, mint a parlagfű-mentesítési feladatok elvégzésére adható 90%-os kiemelt közhasznú foglalkoztatás. A parlagfű irtás közcélú foglalkoztatás forrásának terhére történő lebonyolításához hozzájárulhatott az is, hogy a közhasznú támogatással ellentétben nem volt korlátozva a támogatás időtartama, valamint a létszámot és a tevékenységi köröket az önkormányzatok rugalmasan kezelhették. A program keretében a parlagfű-mentesítési feladatok vonatkozásában konkrét adatok nem állnak rendelkezésre a foglalkoztatottak létszámát illetően, mivel a tevékenység a közcélú foglalkoztatásban összemosódott más, olyan településtisztasági feladatok elvégzésével, mint illegális szemét lerakó helyek megszüntetése, közterület gondozás stb.

Mindezek következtében a regionális munkaügyi központok 2009. évben nem indítottak az elmúlt évek parlagfű-mentesítési munkaerő-piaci programjához hasonló, önálló regionális célprogramokat.

8. Civil szervezetek bevonása

A parlagfű mentesítési munkákban fontos megemlítenünk a civil szervezetek szerepét is. A legtöbb régióban a bizottságok munkájában feladatot vállaltak, a megbeszéléseken részt vettek, szoros kapcsolatot alakítottak ki az érintett szervekkel. Tevékenységük azonban elsősorban az egyes településeken hozott kiemelkedő eredményt. Sok helyen vállalták a parlagfűvel fertőzött ingatlanok felderítését, majd az ügyeket az önkormányzatoknak továbbították. Kiemelkedő volt emellett az ismeretterjesztő, felvilágosító, szervező tevékenységük is. Sok esetben mintaértékű programokat valósítottak meg a rendelkezésre álló nem túl magas összegből. **Az önkormányzatok a civil szervezetekkel történő együttműködéseket általában eredményesnek tartották.**

IV. Összegzés

Az elmúlt év tapasztalatai továbbra is azt bizonyítják, hogy, a parlagfű mentesítéssel kapcsolatos feladatok koordinációjának régiós szintre történő emelése mindenképpen előrelépést jelentett a parlagfű mentesítés hatékonyabbá tételében. Ennek megfelelően a parlagfű-elleni védekezés területi szintű koordinációja 2009-ben is magas szinten működött.

A regionális koordinációs bizottságok tagjai és meghívottai kihasználták a tömegtájékoztatás valamennyi csatornáját folyamatosan, tájékoztatták a lakosságot mentesítési kötelezettségeikre, felhívták a figyelmet tevékenységükre és biztosították a szakmai segítséget a jegyzők számára is.

Mindamellett elmondható, hogy a parlagfű-mentesítés kérdése továbbra is inkább társadalmi problémaként jelentkezik. A jövőben ezért szükséges tovább erősíteni az állampolgárok önkéntes, jogkövető magatartásának előmozdítását, hogy a parlagfű-mentes környezet megteremtése a lakosság és az önkormányzatok együttes cselekvési programjaként valósuljon meg.

Összeállította: dr. Papp Judit (ÖM Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztály)

(1. melléklet) Forrás: Önkormányzatok adatszolgáltatása

	Dél-alföld	Észak-alföld	Észak-magyarország	Közép-magyarország	Közép-dunántúli	Nyugat-dunántúl	Dél-dunántúl	Összesen
Lakossági bejelentés (db)	493	1891	529	1618	1429	519	335	6814
Lakossági bejelentés (m2)	1527390	1500531 ₇	1856314	3502273	630225	902708	452940	1037716 ₇
Hivatalból indított eljárás (db)	1186	3178	1963	3879	2976	1662	1446	16290
Hivatalból indított eljárás (m2)	1684974	2731045	1732763	4237352	266886 ₉	309087 ₄	244218 ₄	1858806 ₁
Más hatóság megkeresése (db)	27	1090	31	112	97	75	100	1532
Más hatóság megkeresése (m2)	39720	1540843	344768	1552344	296095	218368	340096	4332234
Értesítés, felszólítás(db)	1586	8784	2354	5493	4350	3203	2156	27926
Értesítés, felszólítás (m2)	1979090	8378358 ₄	3473264	6852369	303250 ₇	741013 ₈	316905 ₁	1097000 ₀₃
Közérdekű védekezés elrendelése (határozat db)	100	122	203	504	212	102	113	1356
Közérdekű védekezés elrendelése (m2)	371690	351737	386734	1026223	340601	286095	564424	3327504
Közérdekű védekezés	63	52	59	263	68	27	48	580

végrehajtása (db)								
Közérdekű védekezés végrehajtása (m2)	315815	62114	57732	382280	201467	75669	37152	1132229
Bírságotlásra az MSZGH-nak átadott ügyek száma (helyrajzi számonként)	88	98	26	250	165	50	110	787
Közérdekű védekezés költsége (Ft)	6259300	655600	480580	1091086 ₈	293132 ₈	131489 ₁	592835	2314540 ₂

(2. melléklet) Forrás: Önkormányzatok adatszolgáltatása

	2008.	2009.	Növényvédelmi bírság (db)	2020	---
Lakossági bejelentés (db)	11335	6814	Növényvédelmi bírság (m2)	7027539	---
Lakossági bejelentés (m2)	17509488	10377167	Növényvédelmi bírság összege (Ft)	1429736	---
Hivatalból indított eljárás (db)	38891	16290	Közérdekű védekezés elrendelése (határozat db)	62	---
Hivatalból indított eljárás (m2)	44860266	18588061	Közérdekű védekezés elrendelése (m2)	2053	1356
Más hatóság megkeresése (db)	679	1532	Közérdekű védekezés végrehajtása (db)	6495910	3327504
Más hatóság megkeresése (m2)	3962274	4332234	Közérdekű védekezés végrehajtása (m2)	1591	580
Értesítés, felszólítás (db)	65115	27926	Közérdekű védekezés végrehajtása (m2)	3735809	1132229
Értesítés, felszólítás (m2)	78932582	109700003			
Közérdekű védekezés költsége (Ft)	28217441	23145402			

AKTUÁLIS HAZAI ÉS NEMZETKÖZI HÍREK

AKTUÁLIS NEMZETKÖZI HÍRANYAGOK

Duna Stratégia - Nemzeti Duna Konferencia 2010. január 20.

A Duna Stratégiával kapcsolatos hazai álláspont kialakítására, az érdekeltek véleményének megismerése érdekében 2010. január 20-án a Zsigmond Király Főiskolán került megrendezésre a Nemzeti Duna Konferencia. A Konferencia plenáris ülésén dr. Virág Rudolf szakállamtitkár úr az önkormányzatok közötti együttműködési lehetőségekkel összefüggésben kihangsúlyozta, hogy

- a Stratégia önkormányzati, intézményfejlesztési irányvonala azt szolgálná, hogy Európa ezen makrorégióját érintő összehangolt – valamennyi szint értékeit és érdekeit magába foglaló - érdekérvényesítési struktúrája az érintett terület legkisebb településéig éreztesse a hatását, ugyanakkor a legkisebb település fejlesztési érdekei is megjelenhessenek a magasabb döntési fórumokon.
- Cél: olyan együttműködési keretek biztosítása amelyek, intézményes módon, jogi kötőerővel vagy anélkül biztosítani tudják az együttműködni kívánó felek számára, hogy szándékuknak megfelelően válasszák ki a palettáról, majd töltsék ki konkrét tartalommal a jelenleg is létező és a közösségi jog vagy a nemzetközi jog által biztosított együttműködési formákat, legyen az testvérvárosi kapcsolat, eurorégió, EGTC, vagy ECG.
- meggyőződésünk, hogy a Duna Stratégia keretében elfogadásra kerülő projektek megvalósításának egyik preferált jogi eszköze kétségtelenül az EGTC lesz, éppen ezért mindannyiunk érdeke, hogy az euroregionális együttműködések során tapasztalható problémákra adandó megoldási javaslatok, az ECG által nyújtott esetleges kedvezőbb elemek az EGTC Rendelet 2011-es felülvizsgálata során beépítésre kerülhessenek.
- össze kell gyűjteni Magyarországon, az EU és a Duna Stratégiával érintett nem uniós tagországokra kiterjedően, hogy a határon átnyúló fejlesztési törekvések – legyen az turistaút, kerékpárút, transznacionális vasút vagy közútvonal, vagy éppen egy új híd megépítése (Duna-hidak, Ipoly-hidak) – milyen akadályokba ütköznek a meglévő közösségi és hazai jogi szabályozásból eredően. Kiemelt figyelmet kell szentelni a közösségi és a hazai jogi szabályozás felülvizsgálata során a nem uniós tagállamok együttműködésbe történő eredményes bevonására vonatkozó jogi keretek rugalmasabbá tételére.

Magyar-spanyol miniszteri találkozó Brüsszelben

2010. február 10-én a Régiók Bizottsága plenáris ülésén részt vevő Varga Zoltán önkormányzati miniszter szakmai megbeszélést folytatott Manuel Chaves González spanyol területpolitikai miniszterrel. A konzultáció során mindkét fél hangsúlyozta, hogy kiemelt figyelmet kell szentelni a helyi és regionális önkormányzatok uniós döntéshozatali mechanizmusokban történő hatékonyabb részvételének.

Elsődleges továbbá a többszintű kormányzás elvének és a Lisszaboni Szerződés rendelkezéseinek gyakorlatban történő érvényesítésére vonatkozó tényleges feladatok közös meghatározása. Erre kiváló alkalom nyílt a március 16-17-i, malagai informális miniszteri találkozón.

A felek megállapodtak abban, hogy együttműködnek a két ország EGTC (európai területi együttműködési csoportosulás) tapasztalatainak összegzésében és segítik az EGTC rendelet uniós felülvizsgálatának eredményes lefolytatását.

A megbeszélés után az Önkormányzati Minisztérium képviselői szakmai egyeztetést folytattak az Európai Bizottság DG Regio képviselőivel. Az ÖM elmúlt években összegyűjtött szakmai javaslatait a Bizottság képviselői megalapozottnak és támogatásra alkalmasnak ítélték. A további szakmai lépéseket az Régiók Bizottságával, valamint a spanyol és belga elnökségi képviselőkkel együttműködésben teszik meg a tárgyalopartnerek.

Varga Zoltán Németországban tárgyalt

Varga Zoltán önkormányzati miniszter 2010. február 16-17-én dr. Peter Michael Huber tübingi tartományi belügyminiszter meghívására Erfurtba látogatott. A megbeszélés során mindkét miniszter nagyra értékelte a két tárca közötti közel 15 éves együttműködést. Az Önkormányzati Minisztérium – és jogelődjei – kiváló kapcsolatot ápol a többi német tartománnyal is, de a Tübingiával kialakított viszony magasan kiemelkedik a bilaterális kötelekek közül.

Varga Zoltán és Peter Michael Huber tárgyalásának középpontjában a gazdasági világválság nyomán hozott kormányzati döntések helyi önkormányzatokra gyakorolt hatása állt. A magyar önkormányzati miniszter – a hivatalos program részeként – megtekintette a tübingi közúti alagúthálózat rendőri és tűzvédelmi biztonsági intézkedéseit koordináló irányító- és bevetési központot is.

Nagy kihívások előtt a regionális politika

Az uniós biztos szerint a jólétre nincs garancia. A kohéziós politika integrált megközelítése mellett tört lándzsát és elutasította annak teljesen állami hatáskörbe utalását parlamenti meghallgatásán az osztrák Johannes Hahn, a regionális politikai portfólió azóta megválasztott uniós biztos.

"A regionális politika az európai integráció sikertörténete, de nem szabad elfeledkezni arról, hogy bírálói is vannak" – mutatott rá a regionális politikai szakbizottságban tartott meghallgatásán Johannes Hahn, aki leszögezte, hogy a felzárkóztatási területnek nincs alternatívája, „legfeljebb csak annak tovább javított változata”. Hahn világossá tette, hogy meg kívánja őrizni a regionális politika vívmányait és a rendelkezésére bocsátott forrásokat is, emellett utalt rá, hogy a regionális politika, mint az európai régiók jóléte megőrzésének eszköze nagy kihívások előtt áll.

Felhívta a figyelmet arra, hogy egyetlen európai területnek sincs garanciája arra, hogy örökké jólétben fog élni. Hahn teljesen ellenzi a regionális politika „renacionalizálását”, vagyis tagállami hatáskörbe történő utalását. Azt is leszögezte, hogy a kohéziós politikát nem jótékonyági alapnak tekinti, hanem olyan eszköznek, amely elsősorban a humán erőforrásokba való befektetést szolgálja. Miközben több ízben is szorgalmazta a felzárkóztatási pénzek tudásba való befektetésének fontosságát, megértéssel fogadta, hogy a visszamaradottabb országok a fizikai infrastruktúra fejlesztésére is költeni akarnak. Az osztrák biztos azt is világossá tette, hogy a jelenlegi modellnek megfelelően olyan regionális politikában gondolkodik, amelyik minden európai régióra kiterjed, miközben előnyben részesíti a legszegényebbeket. Hahn egyensúlyt kíván létrehozni az ellenőrzés és a bürokratikus terhek csökkentése között, s aggasztónak nevezte a regionális források elköltésénél jelentkező nagy hibaszázalékot (az Európai Számvevőszék legutóbbi éves jelentése szerint a hibák a felhasznált pénzek 11 százalékát érintették). Kijelentette, ha bizalmat szavaznak neki, „zéró toleranciát” hirdet. Egy osztrák jelölttől talán szokatlan volt annak elismerése a részéről, hogy a nettó befizető országok – mint amilyen Ausztria is – végső soron jobban profitálnak a felzárkóztatási forrásokból, mint azok, akik a politika fő kedvezményezettjei formailag. A meghallgatáson a képviselők a Duna Stratégiát is szóba hozták, Hahn ezzel kapcsolatban azt mondta, hogy nyárig megszületnek a stratégia tartalmi súlypontjai.

Forrás: Bruxinfo, 2009. január 18.

Kétévente uniós Duna-csúcsot rendezne az Európai Parlament

A Duna-menti országok közlekedésének fejlesztése, a környezetvédelem javítása és a térségen belüli mobilitás ösztönzése – az Európai Parlament állásfoglalása szerint egyebek között ezek lennének a majdani Duna-stratégia alapkövei.

Az EP szerint „a Duna-medence fontos kereszteződési pont az EU kohéziós politikájával kapcsolatos programok, az európai szomszédságpolitikában részt vevő országokra vonatkozó programok és a potenciális tagjelölt országok között”. Ezért olyan terület, ahol fokozott szinergia alakítható ki a különböző európai uniós politikák között. A képviselők úgy vélik, az uniós Duna-stratégia előkészületeibe be kell vonni a Duna térségének illetékes regionális és helyi érdekelt feleit. A szöveg kitér az energiahatékonyságot, a megújuló energiaforrások használatát ösztönző projektek, valamint a fenntartható idegenforgalom, az ökoturizmus támogatására, a vállalkozásfejlesztési hálózatok létrehozására. Az Európai Parlament állásfoglalása végül javasolja, „hogy a helyi és regionális szinten érintett felekkel való konzultációt követően kétévente kerüljön sor egy uniós Duna-csúcsra, és ennek következtetéseit ismertessék az Európai Tanáccsal és az Európai Parlamenttel”. Az Európai Parlament állásfoglalása felszólítja az Európai Bizottságot, hogy legkésőbb 2010 végéig nyújtsa be a Duna-régióra vonatkozó európai stratégiát.

Forrás: Bruxinfo, 2010. január 21.

Az EP jóváhagyta a második Barroso-bizottságot

Az Európai Parlament kedden nagy többséggel megszavazta az új Európai Bizottságot. A második Barroso-bizottságot hivatalosan az Európai Tanács nevezi ki minősített többséggel.

Az Európai Parlament képviselői kedd délután 488-137-72 arányban megszavazták az új Európai Bizottságot, amely mostantól 2014. október 31-ig látja el feladatát. A voksolás előtt a frakciók vezetői rövid nyilatkozatot tettek. A három legnépesebb pártcsoport, a néppárt, a szocialisták és a liberálisok igennel szavaztak a Bizottságra, az európai zöldek és az Egységes Európai Baloldal (kommunisták) elutasították, míg a brit torykat is soraik között tudó európai konzervatívok és reformerek tartózkodtak a szavazáson.

A magyar képviselők közül a parlament adatai szerint a három jobbkios nemmel voksolt, a konzervatívokhoz tartozó Bokros Lajos tartózkodott, Hankiss Ágnes és Schmitt Pál nem szavazott, a többiek egytől-egyig jóváhagyták a Bizottságot.

Joseph Daul, a néppártiak frakcióelnöke már a plenáris szavazás előtt világossá tette, hogy a második Barroso-bizottság számíthat a képviselőcsoport támogatására. Daul szerint az EPP egyebek között azt várja el az új testülettől, hogy erősítse meg a belső piacot, védje az európai érdekeket, várjon el viszonyosságot a partnerektől, a kezében lévő eszközökkel pedig ne éljen vissza.

A szocialisták nevében Martin Schulz emlékeztetett arra, hogy Európa maga az állandósult kompromisszum. Döntésük meghozatala előtt a szocialisták több szempontot mérlegeltek, így fontos volt számukra az is, hogy kulcsszerepet kapjanak a Bizottságban (Catherine Ashton kül- és biztonságpolitikai főképvisele személyében ez megtörtént), illetve, hogy kellően reprezentálva legyenek (a hét alelnökből három szocialista). Schulz aláhúzta a szociális Európa fontosságát, majd a Bizottsághoz is intézve szavait leszögezte, hogy Európának immáron konkrét eredményekre van szüksége.

A liberálisok vezérszónokaként Guy Verhofstadt az elszámoltatható Bizottság szükségességéről beszélt, és szintén feltételekhez kötötte frakciója támogatását. Így a liberálisok fontosnak nevezték, hogy az új Bizottság valódi motorja legyen az EU-nak, gazdasági és szociális szempontból pedig biztosabb alapokon álljon. „Azt várjuk el a Bizottságtól, hogy álljon elő világos, ambiciózus célokkal, és a kezdeményezés jogát teljes potenciállal használja ki” – hangoztatta.

A Zöldek részéről Daniel Cohn-Bendit leszögezte, hogy nemmel fognak szavazni, igaz, egyúttal világossá tette azt is: ez nem jelenti azt, hogy Európa ellen szavaznának. A zöldpárti politikus felajánlotta együttműködését, és azt mondta, ha a Bizottság például az éghajlatváltozás elleni harcban szeretne eredményeket elérni, ha az uniós szerződések öreként akar fellépni, ha tenni kíván a tagállamok gazdasági szuverenitása ellen, ha megoldásra törekszik a ciprusi kérdésben vagy véget vetne annak a kártékony gyakorlatnak, hogy a nehéz gazdasági helyzetbe került Görögország a GDP-je 4,3 százalékát költse védelemre, akkor számíthat a Zöldek támogatására. „Most nemmel szavazunk, de lehet, hogy tévedünk” – szögezte le Cohn-Bendit.

Timothy Kirkhope, az európai konzervatívok részéről közölte, hogy konstruktív együttműködésre készülnek, és felvetette annak lehetőségét, hogy az EP a jövőben évente értékelje a Bizottság munkáját. „Teljes nyugalommal azonban nem tudjuk támogatni a Bizottságot (Kirkhope korábban „közepesen teljesítő biztosságokról” beszélt – a szerk.), ezért tartózkodni fogunk” – hangoztatta.

A Szabadság és Demokrácia Európája képviselőcsoporttól Nigel Farage felszólalásában a Lisszaboni Szerződést ostromozta, amely szerinte lehetővé teszi a „legbürokratikusabb államesínyt”, és korlátlan államhatalommal ruházza fel az EU végrehajtó testületét. A képviselő a mostani Bizottság felállítását lényegében Európa kommunista múltjával hozta összefüggésbe, amit José Manuel Barroso, a testület régi-új elnöke utóbb keményen visszautasított. „Akik a mostani Európát összehasonlítják a kommunizmussal, azok nem tudják, hogyan működött a diktatúra” – szögezte le.

Forrás: Bruxinfo, 2010. február 9.

Bizottság: Magyarország tartja az ütemtervet

Magyarország tartja gazdasági programja megvalósításának ütemét – egyebek között ez derül ki a Bizottságnak a Nemzetközi Valutaalappal (IMF) együtt végzett és most lezárult felülvizsgálatából. A testület emlékeztet arra, hogy tekintettel a külső finanszírozásban bekövetkezett jelentős javulásra, Magyarország, hasonlóan a harmadik felülvizsgálathoz, a nem kívánja a nemzetközi hitel soron következő részletét igénybe venni.

„A takarékosági intézkedés-sorozatnak köszönhetően 2009-ben Magyarország költségvetési hiánya a súlyos gazdasági visszaesés ellenére sem haladta meg a GDP 3,9 százalékát. A 2010. évi költségvetés a hiány további csökkenését helyezi kilátásba. A hatóságok folytatják gazdaságpolitikai programjukat, ami fokozta a befektetői bizalmat és megteremtette a lehetőségét a piaci finanszírozáshoz való visszatéréshez” – nyilatkozta hétfőn Olli Rehn.

A gazdasági és pénzügyi biztos mindemellett úgy vélekedett, hogy a jövőt illetően hasonló elkötelezettségre lesz szükség a költségvetés betartásához, a 2010. évre kitűzött költségvetési hiánycél teljesítéséhez, valamint ahhoz is, hogy 2011-re a hiány ne haladja meg a GDP 3 százalékát.

A Bizottság megállapításai szerint a 2009-ben bekövetkezett 6,3 százalékos GDP-csökkenést követően idén a gazdaság stabilizációja várható, és az év folyamán a növekedés pozitívba fordulhat. A folyamatot a nemzetközi gazdasági környezet erősödése is támogatja, míg a hazai kereslet továbbra is visszafogott, tükrözve a munkaerőpiac folyamatos alkalmazkodását. Magyarország előrehaladt az egyetértési megállapodásokban vállalt, a középtávú uniós pénzügyi segítséghez kapcsolódó kötelezettségeinek teljesítése tekintetében.

A testület közleménye aláhúzza, hogy a 2010. évre elfogadott költségvetés összhangban áll a GDP 3,8 százalékát kitevő hiánycéllal és megfelelő szintű tartalékokat biztosít. Mindazonáltal a jelentős költségvetési kockázatok nemcsak a szigorú végrehajtást teszik elengedhetlenné, illetve a tartalékok szintjének helyreállítását is szükségessé tehetik.

A Bizottság szolgálatai továbbra is figyelemmel kísérik a magyarországi helyzetet, nem csupán a középtávú uniós pénzügyi segítség szempontjából, hanem a Stabilitási és Növekedési Paktum szerinti rendszeres uniós költségvetési felügyelet révén is.

Magyarország eddig a fizetési mérleg javítását célzó 6,5 milliárd eurós közösségi kölcsön három részletét kapta meg: 2008. december 9-én és 2009. március 26-án két-két milliárd eurót, 2009. július 6-án pedig további 1,5 milliárd eurót. Az előző felülvizsgálat befejeztével 2009 novemberében a kedvezőbb finanszírozási feltételeknek köszönhetően Magyarország nem hívta le az EU, illetve az IMF hitel soros részletét, csakúgy, mint a jelenlegi felülvizsgálat esetében.

Az EU-támogatás fennmaradó összege (legfeljebb 1 milliárd euró) továbbra is elérhető, és ha szükséges, a gazdaságpolitikai feltételek teljesítése esetén folyósítható. Az uniós pénzügyi segítségnyújtás két évre szól, ami 2010. november 3-án jár le.

Forrás: Bruxinfo, 2010. február 15.

Hiánycsökkentés: Magyarország most a napos oldalon

Az uniós pénzügyminiszterek kedden az Európai Bizottság ajánlását jóváhagyva úgy ítélték meg, hogy Magyarország megfelelt a vele szemben még tavaly nyáron a túlzott mértékű deficit csökkentése kapcsán támasztott elvárásoknak. Oszkó Péter pénzügyminiszter többek között a teljes stabilitási tartalék befagyasztásával kívánja szavatolni, hogy hazánk 2010-ben is tartsa az előírt pályát.

A Bizottság után kedden az EU27-ek pénzügyminiszterei is arra a következtetésre jutottak keddi ülésükön, hogy Magyarország az általa vállaltakkal összhangban folytatta az elmúlt fél évben a túlzott mértékű államháztartási hiány felszámolására irányuló erőfeszítéseit. Ezért a pénzügyminiszterek sem látnak okot jelenleg arra, hogy újabb ajánlásokat fogalmazzanak meg Budapesttel szemben. „A pénzügyminiszteri tanács megítélése szerint Magyarország rendben teljesítette a konvergencia program időarányos részét” – közölte utóbb tudósítókkal Oszkó Péter pénzügyminiszter, aki azt is megemlítette, hogy egyes országoktól eltérően hazánk nem kezdeményezte a hiány előírt leszorítására adott 2011-es határidő módosítását.

A pénzügyminiszteri tanács ezúttal azt vizsgálta, hogy Magyarország eleget tette-e a tavaly júliusban vele szemben támasztott elvárásoknak, amelyek közül a legfontosabb az idei évre tervezett GDP-arányosan 3,9 százalékos hiánycél elérése volt. A tanács az Európai Bizottság két héttel ezelőtti helyzetértékelését elfogadva úgy ítélte meg, hogy hazánk előreláthatóan teljesíteni fogja a 2009-es hiánycélt.

„Magyarország olyan lépéseket tett, amelyek megfelelő elmozdulást jelentenek a túlzott mértékű államháztartási hiány kiigazítása felé a Tanács által megszabott határidőkön belül” – summázta véleményét január végi értékelésében az Európai Bizottság. A pénzügyminiszteri Tanács 2009. július 7-i ajánlásai között az szerepelt, hogy hazánk 2011-re szorítsa a 3 százalékos szint alá a deficitet.

A bizottsági állásfoglalás szerint Magyarország hatékony intézkedésekkel biztosította a 2009-re tervezett GDP-arányosan 3,9 százalékos hiánycél elérését. Ezek az intézkedések az eredeti költségvetéshez képest a GDP másfél százalékának megfelelő fiskális konszolidációban öltöttek testet 2009-ben, illetve a minisztériumi kiadások fokozott ellenőrzésével, amivel sikerült ellensúlyozni a kieső bevételeket. A Bizottság emlékeztet arra, hogy tavaly novemberben közzétett őszi gazdasági prognózisában még 4,1 százalékra becsülte a 2009-re várható magyar deficitet, de az új információk birtokában most teljesíthetőnek tartotta a 3,9 százalékos hiánycélt.

Brüsszel ugyanakkor arra is figyelmeztetett, hogy a 2010-re tervezett, GDP-arányosan 3,8 százalékos hiánycél eléréséhez további intézkedésekre lehet szükség. A Bizottság szerint az idei költségvetési célok teljesülését az állami bevételeknek a tervtől való elmaradása, illetve a kiadások elszaladása egyaránt fenyegeti. A Bizottság szerint főleg a társasági és jövedéki adóbevételek befolyása kérdéses, illetve elsősorban a közösségi közlekedés, illetve a helyi önkormányzatok támogatása igényelhet a tervezettnél nagyobb összeget. Emiatt Brüsszel arra figyelmeztetett, hogy a magyar kormány – szükség esetén készen kell állnia további egyenlegjavító intézkedések megtételére.

Mintegy ennek az igénynek megfelelően Oszkó Péter kedden Brüsszelben megismételte azt a hétfői bejelentését, miszerint a kormány a teljes stabilitási tartalékot be kívánja fagyasztani. A pénzügyminiszter – aki szerint az lett volna meglepetés, ha a pénzügyminiszteri tanács nem mutatott volna rá a kockázatokra – emlékeztetett rá, hogy a tartalékokból eredetileg csak 50 milliárd forintot kellett volna befagyasztani.

Oszkó a Crédit Suisse-nek arra a véleményére is reagált, amely a harmadik legsérülékenyebbnek nevezte Magyarországot. A pénzügyminiszter szerint ez hazánk külső eladósodottsága miatt tény, az országnak éppen ezért nincs más választása, mint a jelenlegi gazdaságpolitika folytatása. Úgy vélte, hogy az elmúlt egy év megmutatta, hogy ez a helyzet kezelhető, de ennek feltétele, hogy tartózkodni kell a nagy kockázatok vállalásától.

Forrás: Bruxinfo, 2010. február 16.

TURIZMUS ÉS SPORT

Az ÖM Turisztikai Szakálltorkárságának hírleveléből

Tisztelt Polgármester Asszony, Tisztelt Polgármester Úr!

A gazdasági válság hatására 2009-ben az előző évhez képest romlott a turizmus teljesítménye, de a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma az év második felében már javuló tendenciát mutatott.

A KSH által közzétett előzetes adatok szerint tavaly 7,0 millió vendég összesen 18,3 millió vendégéjszakát töltött el. A vendégek és vendégéjszakák száma közel azonos mértékben – 8,3%-kal, illetve 8,4%-kal – esett vissza az előző évhez képest. A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák 71%-át adó szállodákban – a belföldi vendégforgalom gyengébb eredményei miatt – az összes vendégforgalom változása a kereskedelmi szálláshelyek átlagos mutatóinál kissé kedvezőtlenebbül alakult. 2009-ben az összes vendégéjszaka mintegy 51%-át adó 3,8 millió belföldi turista 9,3 millió vendégéjszakát töltött el a kereskedelmi szálláshelyeken. A belföldi vendégek és vendégéjszakák száma hasonló mértékben – 7,2%-kal, illetve 7,1%-kal – esett vissza az előző évhez képest.

2009-ben a kereskedelmi szálláshelyek a külföldiek esetében 3,2 millió vendéget és 9,0 millió vendégéjszakát jegyeztek. A külföldi vendégek és vendégéjszakák száma 9,7%-kal, illetve 9,8%-kal csökkent. A gazdasági válság hatásaként átrendeződtek legfontosabb küldőpiacaink; a szomszédos, illetve közeli küldőországokból érkező vendégforgalom bővül: a szlovák vendégéjszakák száma 27,3%-kal, a cseheké 22,5%-kal, az osztrákoké pedig 4,8%-kal nőtt. Legnagyobb jelentőségű versenytársainkra (Csehország, Lengyelország, Románia, Szlovákia és Szlovénia) fókuszálva megállapítható, hogy Magyarország – Csehországot, Romániát és Szlovákiát megelőzve – a külföldi turisták számát tekintve a középmezőnyben teljesített.

A fővárosban tavaly 2,3 millió vendég (ebből 1,9 millió külföldi) összesen 5,4 millió vendégéjszakát (ebből 4,7 millió külföldi) töltött el. A vendégek száma összességében 11,2%-kal, a vendégéjszakák száma pedig 11,1%-kal esett vissza az előző évhez viszonyítva. Ugyanakkor önmagához képest Budapest vendégforgalmi adatai javuló tendenciát mutatnak.

2009-ben a turisztikai régiók mindegyikében csökkent az összes vendégéjszaka-szám. A korábbi tendenciával ellentétben azonban önmagához képest már nem Budapest teljesített a leggyengébben, hanem az Észak-Alföld. Az összes vendégéjszaka visszaesése ellenére a Közép-Dunántúl a belföldi vendégek (+1,3%) és vendégéjszakák (+2,4%), a Nyugat-Dunántúl pedig a külföldi vendégéjszakák (+0,7%) tekintetében tudott növekedést produkálni. A Balatonnál 2009-ben az összes vendég-szám változása kedvezőbben alakult az országos átlagnál, ugyanakkor az összes vendégéjszaka-szám az országos átlaggal nagyjából megegyező mértékben változott. Tavaly a Balaton kereskedelmi szálláshelyein a vendégéjszakák száma 8,2%-kal maradt el az előző évhez képest, ugyanekkor a vendégek száma 7,4%-kal csökkent. Így 2009-ben 1,2 millió vendég összesen 4,2 millió vendégéjszakát töltött el a magyar tengernél.

2009-ben a szállodák átlagos szobakapacitás-kihasználtsága 43,0% volt, amely 11,4%-kal kevesebb az előző évben mért értéknél. <mailto:polgar@hungarytourist.hu> Tavaly a kereskedelmi szálláshelyek bruttó szállásdíj-bevétele 127,5 milliárd forintot tett ki (-9,0%). Az összes bruttó bevételük 222,2 milliárd forint (-9,7%) volt.

Az előzetes adatok alapján 2009-ben mind a belföldi, mind a külföldi vendégforgalom a 2008. év végi előrejelzéseknél, illetve várakozásoknál kedvezőbben alakult a hazai kereskedelmi szálláshelyeken. A tapasztalatok alapján pedig a végleges adatok még kissé kedvezőbbek lesznek az előzetes adatoknál.

További részletek a Turisztikai Hírlevél 2010. évi februári számában!

Magyarország turisztikai kínálata is bemutatkozott a berlini Zöld Hétén

A 2010-ben 75. alkalommal megrendezésre kerülő legrangosabb nemzetközi élelmiszer-ipari, mezőgazdasági, kertészeti és fogyasztói szakkiállításnak, a berlini Grüne Wochének (Zöld Hét) Magyarország volt a partnerországa, azaz a fő vendége. A január 15–24. között tartó eseményen hazánk árukínálata több mint 1 600 m²-en mutatkozott be az Agrármarketing Centrum (AMC) szervezésében. A magyar delegációt Gráf József földművelésügyi miniszter vezette. A nagyszabású rendezvény keretében több mint 50 ország agrárminisztere több napos szakmai érdekegyeztető konferencián vett részt. A gasztronómia mellett Magyarország vizuális megjelenése turisztikai és kulturális elemekre is épült. A magyar bemutató érdekessége az volt, hogy az érdeklődők a nemzeti stand részeként egy stilizált Magyarország térkép segítségével megismerkedhettek az ország jellegzetes tájegységeivel és azok termékkínálatával, valamint gyártóival. A nemzeti standon hazánk turisztikai kínálatát a Magyar Turizmus Zrt. társkiállítókkal közösen képviselte. Az esemény jelentőségére való tekintettel Berlinbe utazott dr. Kovács Miklós, az Önkormányzati Minisztérium turisztikai szakállamtitkára és dr. Niklai Ákos, a Magyar Turizmus Zrt. elnöke is. (Magyar Turizmus Zrt.)

Elindult a Fesztiválok Éve

2010. január 20-án, a Magyar Vasúttörténeti Parkban nagyszabású fogadáson látta vendégül partnereit a Magyar Turizmus Zrt. Az eseményen Varga Zoltán önkormányzati miniszter kiemelte: bár a válság tavaly a turizmust sem kímélte, a visszaesés a vártnál kisebb, egyszámjegyű volt az év egészét tekintve. 2010-ben, a stabilizáció évében számos művészeti és kulturális attrakció fejlesztését támogatja a kormány, és a Nemzeti Kulturális Alapból is elnyerhető több száz millió forint. Dr. Róna Iván, az MT Zrt. vezérigazgatója hangsúlyozta: a nemzeti turisztikai marketingszervezet széleskörű marketingeszközökkel segíti az idei tematikus évben kiemelt fesztiválokat, a már korábban meghirdetett szakmaiság és partnerség jegyében. A Fesztiválok Évét komoly közönségkampánnyal népszerűsítik mind belföldön, mind külföldön. A kampányban az on-line és nyomtatott megjelenések egyaránt szerephez jutnak. Márta István, a Magyar Fesztiválszövetség Elnöke Uruguayból küldött videó üzenetet, a dél-amerikai magyarok fesztiváljáról.

Az est folyamán a résztvevők több száz luftballon felengedésével hivatalosan is elindították a Fesztiválok Évét.

Forrás: Turizmus Panoráma Bulletin

Az NTB szerint sikerágazat lehet az egészségügyi turizmus

2010. január 28-ai ülésén a Nemzeti Turisztikai Bizottság (NTB) a medical turizmus lehetőségeiről, a Syma kongresszusi központ terveiről, valamint a turizmus 2009. évi teljesítményéről értekezett.

Az egészségügyi turizmussal kapcsolatos stratégiai feladatokról és célkitűzésekről tartott beszámolót Dr. Kincses Gyula, az Egészségügyi Stratégiai Kutatóintézet (ESKI) főigazgatója és Dr. Kármán Attila, a Vezető Magyar Fogászati Rendelők Egyesületének elnöke. Elhangzott, hogy az orvosi szolgáltatásokra épülő gyógyturizmus, más néven egészségügyi turizmus a világ egyik legdinamikusabb fejlődő üzletága. Szó esett arról is, hogy az ESKI javaslatokat tesz a hazánkban még viszonylag új fogalom tisztázására, és erőfeszítéseket tesz azért, hogy a turisztikai terméket alkotó két ágazat, az egészségügy és a turizmus-vendéglátás érdekei egymásra találjanak. Az elmúlt évben egyébként egyértelműen pozitív folyamat indult meg ez irányban a két ágazatot felügyelő tárca között. Az egészségügyi turizmus területén hazánk egyelőre árelőnyben van, és hosszú távon csakis akkor tud sikeres és versenyképes maradni, ha meg is őrzi ezt. 2011-re az Egészségturizmus Évét hirdeti meg a Magyar Turizmus Zrt., és az NTB tagjai egyetértettek abban, hogy az egészségturizmus-koncepció jövőre felfrissülhet a medical turizmussal. A zászlóshajó tehát továbbra is a gyógyvízkincs marad, amely egyre több orvosi szolgáltatással még vonzóbbá válhat. Az ESKI a hazai siker érdekében az egészségügyi szolgáltatások minőségét hitelesen garantáló tanúsító védjegy kialakítását határozta el és annak bevezetését szorgalmazza. A bizottság tagjai nagy érdeklődéssel hallgatták az előadást és egyetértettek abban, hogy a születő félben lévő turisztikai termékből sikerágazat lehet Magyarországon.

Szántó András, a Syma Sport és Rendezvényközpont ügyvezetője, és Soós Gábor projektvezető a Syma kongresszusi központ terveiről tartott tájékoztatást. Előadásukban ismertették a projekt jelenlegi állását, elmondták, hogy teljes előkészítettségben van a várhatóan 2011-ben átadásra kerülő, 4 300 fős épület. Bemutatták a látványterveket és az alaprajzot, és szóltak arról is, hogy élnek az NFÜ által meghirdetett pályázati lehetőséggel. Szántó András kiemelte, hogy már most nagyon sok érdeklődést kaptak kiállítás- és rendezvényszervező cégektől.

A turisztikai szakállamtitkárság képviselőjében Bozzay Andrásné főosztályvezető számolt be a 2009-es év turizmusáról, és hangsúlyozta, hogy a nyári csúcsideőket jobb eredmények jellemezték, mint az év első 11 hónapját. A főosztályvezető asszony előterjesztése szerint eredményesnek bizonyul az a marketingstratégia, hogy a közelebbi küldőpiacokra helyezik a hangsúlyt. Ezt mutatja az is, hogy a küldőországaink rangsorában hagyományosan hátrébb elhelyezkedő Csehország nagyot ugrott előre a 6. helyre. *Forrás:NTB*

XVIII. Turisztikai Díjátadó Gála és Évadnyitó Fogadás

Bajnai Gordon miniszterelnök 2010. február elsején részt vett és beszédet mondott a XVIII. Turisztikai Díjátadó Gálán és Évadnyitó Fogadáson a Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermében, ahová elkísérte a turizmust felügyelő Varga Zoltán miniszter is.

A miniszterelnök példaértékűnek nevezte a turizmusban dolgozók válság idején is megőrzött elhivatottságát. Mint mondta, elemzők szerint a turizmus az idén túljuthat mélypontján, 3–4 százalékos növekedés várható az ágazatban. Bajnai Gordon úgy fogalmazott: a turizmust jobban érinti a válság, mint egy átlagos ágazatot, jobban ki van szolgáltatva. Ráadásul a turizmust a válságra adott válaszok egy része is súlyosan érintette, de a sikeres együttműködés eredményeképpen több területen kompromisszum született, így például az üdülési csekk és az étkezési jegy a kedvezményes adózás alá került. Szintén a szakma érdekérvényesítő képességének köszönhető, hogy a szakma összesen 300 milliárd forint uniós fejlesztési forráshoz juthat. Ebből 140 milliárd sorsa már eldőlt, 300 projekt már folyamatban van. A miniszterelnök úgy fogalmazott: a szakma képviselői munkájukkal kiérdemlik, hogy a mindenkori magyar kormány nagyobb figyelmet fordítson az ágazatra. De ezt erősíti az ágazat GDP-hez történő hozzájárulása, és a foglalkoztatottságban betöltött szerepe is.

A szakma hagyományos évadnyitó gáláján a mintegy ezer résztvevőt köszöntötte Csonka András, a helyszínt szolgáltató Művészetek Palotája vezérigazgatója, aki a kultúra és a turizmus összefonódását hangsúlyozta.

Az eseményen beszédet mondott Varga Zoltán önkormányzati miniszter is, aki kiemelte: bár a turizmus is érzi a válság következtében foganatosított intézkedések hatásait, két területen konkrét előrelépésről tud beszámolni. Február elejére a miniszterelnök asztalára került az a javaslat, amely valamilyen módon kompenzálja majd azokat az önkormányzatokat, amelyek jobban megsínylelték az idegenforgalmi adóbevételekhez rendelt állami források megfizetését. Emellett a miniszter arra is ígéretet tett, hogy a már-már napi gondokkal küzdő Magyar Turizmus Zrt.-nek nem csökkenhet idén a nettó költségvetése.

A XVIII. Turisztikai Díjátadó Gálán és Évadnyitón a szakmai szervezetek átadták a 2009-es év díjazottjainak járó elismerést.

- Az év autókölcsönzője Barta József, a Barta Autó 2000 Kft. ügyvezetője
- Az év gasztronómusa Boros László, a debreceni Belga Söröző és Étterem konyhafőnöke
- Az év Tourinform munkatársa Danyi Zoltán, a Tourinform Debrecen irodavezetője
- Az év utazási irodása Feketéné Keresztúri Mária, a VIO Travel Utazási Iroda igazgatóhelyettese
- Az év munkaadója Hülvelly István, a Hunguest Hotels Zrt. vezérigazgatója
- Az év rendezvényszervezője Mátray Katalin, a K&M Congress Kft.
- Az év idegenvezetője Mizsák György idegenvezető
- Az év szállodása Nádas Gábor, a Thermal Hotel Visegrád igazgatója
- Az év turisztikai újságírója Németh Márk, a Világgazdaság újságírója
- Az év kempingese Novák Karin, a Hungarospa Thermal Kemping vezetője
- Az év turisztikai tudósítója Oláh Andrea, a Club Radio szerkesztő-műsorvezetője
- Az év repülőjegy-értékesítője Palla Rika, az IBUSZ Utazási Irodák Kft. repülőjegy-értékesítője
- Az év autóbuszos személyszállítója Pandurics István, a pécsi Ikaros Utazási Iroda ügyvezetője
- Az év vendéglátója Radvánszky Attila, a Haxen Királyi Étterem tulajdonos-ügyvezetője
- Az év idegenforgalmi oktatója dr. Rátz Tamara, a Kodolányi János Főiskola tanszékvezetője
- Az év Tourinform-iroda fenntartója a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei önkormányzat

Forrás: www.turizmus.com

TDM hírek – Megújult a Turisztikai Desztinációmenedzsment közösségi portál

Az Önkormányzati Minisztérium Turisztikai Szakállamtitkársága és a Magyar Turizmus Zrt. által koordinált információs közösségi oldal egy olyan tematikus portál, mely a turizmus egészét érintő tevékenységnek illetve kiemelten a turisztikai desztinációmenedzsment szervezet- és rendszer fejlesztésében érdekelt felhasználók tájékoztatói, együttműködési és találkozási helye.

A honlap megoldást nyújt a TDM szervezetek által a 2009. december 1-én megrendezett „Első TDM napon” megfogalmazott TDM hálózati kommunikációs igényekre is.

Az együttműködésen alapuló turisztikai desztinációmenedzsment – alulról felfelé építkező – rendszer jellegéhez igazodva a honlapot a TDM szervezetekkel közösen fejleszti a turizmus állami irányítása, a platform használata során a felhasználók részére lehetőség nyílik szakmai információ fel- és letöltésére, véleménynyilvánításra, fórumindításra, partnerkeresésre, javaslatok megfogalmazására, a TDM e-learning tananyag használatára.

A portál elérhető a www.desztinaciomenedzsment.hu weboldalon. Regisztráljon és vegyen aktívan részt egy új rendszer kiépítésének folyamatában!

A portállal kapcsolatos javaslatait, véleményét, kérjük, jelezze Víg Tamás TDM koordinátor számára a vig@itthon.hu e-mail címen.

Kérdőíves felmérés zajlik a TDM folyamatról

A 2009. évi TDM pályázatok lezárultával egy fontos időszak végéhez érkezett a hazai turisztikai intézményrendszer átalakításának folyamata. A pályázati tapasztalatok feldolgozásához, a következő időszak feladatainak megtervezéséhez a TDM-koordináció fel kívánja mérni a TDM pályázaton indult és a potenciálisan TDM-szervezetekké váló partnerek véleményét. E célból egy kérdőívet dolgoztak ki, ami többek között érinti a TDM pályázati feltételrendszerrel kapcsolatos tapasztalatokat, a TDM-koordináció által megvalósuló feladatok körét, és olyan koncepcionális kérdéseket is, mint például a TDM-informatikai rendszer kiépítése. Az online kérdőívet a 2008 őszén TDM regisztrációban részt vett szervezetek kapták meg. A kérdőívet február 17-ig volt lehetőségük kitölteni az érintetteknek. A felmérés eredményét várhatóan március elején publikálják.

Forrás: Turizmus Panoráma Bulletin

Virágos Magyarországért Rozmaring díj 2009

A „Virágos Magyarországért” környezetszépítő versenyt 1994-ben kezdeményezte a turisztikai szakágazat azzal a céllal, hogy elősegítse a kulturált, vendégváró településkép kialakítását. A verseny, azóta Magyarország legsikeresebb mozgalmává vált, amely az elmúlt több mint másfél évtizedben a települések kétharmadát képes volt megszólítani, évente mintegy kétmillió embert.

A Magyar Turizmus Zrt. 2006-ban hozta létre a Rozmaring Díjat. A díj odaítélésének alapfeltétele, hogy a vendéglátóhely olyan településen legyen, amely benevezett a Virágos Magyarországért környezetszépítő versenybe. Az elnevezés egyrészt utal arra, hogy a díjnak a gasztronómiához is köze van, hiszen a rozmaring a magyar konyha egyik kedvelt fűszernövénye is. A díjat azok a vendéglátóhelyek kaphatják meg, amelyeknek éttermi kínálata magas színvonalú, és ezzel párhuzamosan környezetük rendezettsége, növényekkel és virágokkal való díszítése különösen igényes.

A díjat minden turisztikai régióból évente csak egy étterem kaphatja meg. A díjak odaítélésére a Magyar Turizmus Zrt. Regionális Marketing Igazgatóságai tesznek javaslatot.

A 2009. évi Rozmaring Díj átadására február 4-én, a Torkos Csütörtököt beharangozó sajtótájékoztatón került sor. A Rozmaring Díjat az alábbi éttermek nyerték el:

- Balaton régió: Romantik Kis Helikon Étterem, Hévíz
- Budapest-Közép-Dunavidék régió: Kincsem Lovaspark étterme, Tápiószentmárton
- Dél-Alföld régió: Kiskőrössi Halászcsernye, Szeged
- Dél-Dunántúl régió: Margit Pince, Sióagárd
- Észak-Alföld régió: Bajnok Étterem, Szolnok
- Észak-Magyarország régió: Rózsza Étterem, Mezőkövesd
- Közép-Dunántúl régió: Olíva Étterem és Grillkert, Veszprém
- Nyugat-Dunántúli régió: Rigótanya Étterem, Bük
- Tisza-tavi régió: Szélkakas étterem, Kunhegyes

A 2009-es elismeréseket dr. Kovács Miklós, az Önkormányzati Minisztérium turisztikai szakállamtitkára adta át.

Forrás: Magyar Turizmus Zrt.

Alapozzák a vendéglátás stratégiáját

Hamarosan felkerül az ÖM Turisztikai Szakállamtitkárság honlapjára annak a komplex kutatásnak az eredménye, amely alapjául szolgál majd az új vendéglátó-ágazati stratégia kidolgozásának – mondta el dr. Kovács Miklós szakállamtitkár február 4-én. A január végére megszületett tanulmány készítői régióként nyolc vállalkozást kerestek fel és kiterjesztették a munkát az érintett szakmai szervezetekre is. Többek között vizsgálták a gazdasági és szabályozási környezet, az adott vendéglátóhely által alkalmazott technológiákat és árubeszerzésének forrásait, a vállalkozás jövedelemtermelő képességét, kitértek a beruházásokra és az eszközparkra, a személyzet szakképzettségére, felkészültségére és a létszámhatékonyaságra, de rákérdeztek az új trendek követésére, a kínálati politikára és a marketingre is.

Ezt megelőzően külön elemezték a keresleti oldalt, hogy felmérjék a hazai étkezési szokások alakulását, a magyar gasztronómiai értékek iránti igényt, az újdonságokra való nyitottságot. A tervezett új stratégia nem titkoltan a magyar vendéglátás és gasztronómia megújítását is megcélozza majd. Dr. Kovács Miklós tájékoztatása szerint heteken belül kiírják a pályázati felhívást a stratégia elkészítésére.

Forrás: Turizmus Panoráma Bulletin

Megkezdődött a Kiváló Európai Desztináció pályázatok értékelése

Az idén immár negyedik alkalommal kerül kiválasztásra Magyarországon a Kiváló Európai Desztináció projekt keretében egy turisztikai térség. Ezúttal a „Magyarország legígéretesebb természetes vízü desztinációja” címet nyerheti el a 12 pályázó egyike.

Az Európai Bizottság projektjét hazánkban lebonyolító Magyar Turizmus Zrt.-hez beérkezett pályázatok értékelése megkezdődött, a győztes kiválasztására várhatóan április végén kerül sor. A döntőn az értékelés alapján legjobbnak ítélt öt térség prezentáció keretében mutathatja majd be a desztináció vonzerőit, turisztikai szolgáltatásait és a helyi turizmusban létező partnerséget. A győztes többek között részt vehet a 2010. évi Európai Turizmus Fórumon, belföldi és nemzetközi megjelenési lehetőségeket kap, és még idén júniusban egy, a projekthez kapcsolódó szakmai rendezvénynek is otthont ad majd.

A pályázat részleteiről, a pályázó desztinációkról, az elnyerhető díjakról részletesen a <http://eden.itthon.hu> honlapon tájékozódhat, csakúgy, mint az értékelés további folyamatáról.

A pályázó desztinációk és a pályázat címei az alábbiak:

Tata Város Önkormányzata: Egy hely, ahol a VÍZ az úr.

Szigetköz Turizmusáért Egyesület: "Vízzel lélekkel" - Szigetköz, a Duna gyöngyszeme

Tokaj Marketing, Idegenforgalmi Desztinációs Nonprofit Kft.: "Tündérvízyeken..." - Vízi turizmus a Bodrogon és a Tiszán

Csepel-sziget és Környéke Többcélú Önkormányzati Társulás: Tourinform-Ráckeve A Ráckevei-Soroksári-Duna-ág a vizek és természeti kincsek paradicsoma

Orfűi Turisztikai Egyesület: "Orfű a cseppből a csobbanásig"

Balatonföldvári Többcélú Kistérségi Társulás: Kössön ki nálunk!

Körös-szögi Nonprofit Kft. Körös-szögi kistérség, a természetes vizek paradicsoma

Bereg Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás A Felső-Tiszavidék, mint Magyarország legígéretesebb természetes vízü desztinációja

Csongrád Város Önkormányzata: Körös-torok - Természetesen minden évszakban!

Szentendrei Új Közművelődési, Kulturális és Városmarketing központ Nonprofit Közhasznú Kft.:

Szárazföldön és vízen a római légiók nyomában. Aktív kalandozások a Dunakanyarban

Tisza-tavi Térségi TDM Egyesület: A Tisza-tavi Túraközpont Hálózat, mint a Tisza-tavi vízi kalandozások túraszervezője

Velencei-tó Környéki Többcélú Kistérségi Társulás Velencei-tó: természetesen közel!

Forrás: Magyar Turizmus Zrt.

A Visegrádi Országok budapesti turisztikai tárgyalásáról

A Visegrádi Országok együttműködésének soros magyar elnöksége keretében 2010. február 17–18-án, Budapesten találkoztak a nemzeti marketingszervezetek vezetői és a V4-ek turisztikai államtitkárai. A rendezvényt szervező magyar delegációt dr. Kovács Miklós, az Önkormányzati Minisztérium turisztikai szakállamtitkára vezette, a marketingszervezetek vezetői megbeszélésének házigazdája dr. Róna Iván, a Magyar Turizmus Zrt. vezérigazgatója volt.

A négy ország turisztikai együttműködése a The European Quartet – One Melody (Európai négyes-közös dallam) márkanév alatt 2004 óta folyik sikeresen. Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia turisztikai összefogásának fő célja az, hogy összehangolt munkával és a rendelkezésre álló források egyesítésével közösen népszerűsítsék a közép-európai régió turisztikai kínálatát mind szélesebb körben, elsősorban a tengerentúli piacokon.

A tárgyalások során a négy ország turisztikai vezetői értékelték a közös turisztikai promóció és turizmusdiplomáciai együttműködés eredményeit, és egyetértettek abban, hogy a visegrádi együttműködés sikeres területe a turizmus, amelynek keretében az elmúlt hat évben számos közös lépés történt. A Visegrádi Országok együttműködése keretében megvalósuló turisztikai programokhoz a négy ország együttesen összesen 1,6 millió euróval járult hozzá a 2005–2010-es időszakban.

A budapesti találkozón meghatározásra kerültek az idei együttműködés fő területei, amelyről a négy fél jegyzőkönyvet írt alá. Ebben, a négy ország turisztikai vezetői egyhangúan támogatták az együttműködés folytatását és továbbfejlesztését, megállapodtak abban, hogy a programok egyeztetése és végrehajtása érdekében továbbra is rendszeresen találkoznak a marketingszakértők, illetve a turisztikai vezetők a soros elnökséget betöltő országban. A tagországok képviselői értékelték a turizmusuk elmúlt évi teljesítményét, ismertették a válság turizmuságazatra gyakorolt hatását saját országukban és a válságra adott tagállami válaszokat, valamint megvitatták a turizmus várható fejlődésének fő tendenciáit. Megállapították, hogy a válság mind a négy országban negatívan befolyásolta a beutazó turizmus alakulását, de az előre jelzettekhez képest a turizmus némileg ellenállóbbnak mutatkozott, a visszaesés a vártnál kisebb volt. A négy ország turisztikai vezetői a turizmus fejlesztésének jövőjét illetően megvitatták a gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés legjobb tagállami gyakorlatait, tapasztalatait.

A tagállamok turisztikai vezetői megállapodtak a turizmusdiplomáciai együttműködés erősítésében is, mind az Európai Bizottság Turisztikai Tanácsadó Bizottságában, mind a Turisztikai Világszervezetben. Ez utóbbi esetben Magyarország Végrehajtó Tanácsban betöltött tagsága alapján felajánlotta a négy ország érdekeinek képviseletét a világszervezet döntéshozó testületében.

Megerősítették szándékukat a tengerentúli piacokon történő közös promóció további megvalósítására vonatkozóan, megállapodtak abban, hogy folytatják a kínai, amerikai és japán piacokon a marketing együttműködést, tovább erősítik az orosz piacon való megjelenést az Urálon túli területeken, és folytatják a tavaly magyar kezdeményezésre sikeresen megkezdett egészségturisztikai promóciót. Tovább működtetik az amerikai piacon jól bevált internetalapú V4 oktató programot is, amelynek révén a négy ország turisztikai kínálatát ismerhetik meg az amerikai utazásszervezők. A program megvalósítását kiterjesztik az orosz piacra is, annak megfelelő adaptálásával. A négy ország turisztikai kínálatának még hatékonyabb megismertetése érdekében teljesen megújítják a közös négy nyelvű honlapot, valamint megismétlik az elmúlt évi közös megjelenést Szingapúrban is. A hosszú távon nagy potenciállal rendelkező piacok együttműködésbe történő bevonása érdekében megkezdik a közös promóciót Indiában és Brazíliában is.

Az együttműködés keretében magyar részről folytatjuk az orosz piacon tavaly megkezdett egészségturisztikai promóciót az egyik legnagyobb egészségturisztikai magazinba készítenő kiadvánnyal, Jekatyerinburgban workshop-ot szervezünk, illetve elkészítjük az amerikai piacon sikeres online oktató program orosz piaci adaptációját, míg a japán piacon kulturális turisztikai bemutatkozást és workshop-ot szervezünk.

A tagállamok, a turisztikai vezetők találkozáján elfogadott marketingterv szerint 2010-ben 328 ezer eurót fordítanak a visegrádi országok közös promóciójára, közös programok lebonyolítására.

A közös 2010-es marketingtervet a négy ország nemzeti turisztikai marketingszervezeteinek vezetői február 17-én írták alá.

A válság okozta keresleti tendenciák változása és a rendelkezésre álló marketing erőforrások – mind a négy tagállamban érzékelhető – csökkenése miatt is, nő a jelentősége a Visegrádi Országok távolabbi piacokon való együttműködésének. A közös promóció révén költséghatékonyan oldható meg ezeken a piacokon a régió iránti érdeklődést fenntartó marketingtevékenység. Ezért összehangolt munkával és a rendelkezésre álló források egyesítésével tovább kell folytatni a közép-európai régió turisztikai kínálatának népszerűsítését a tengerentúli és távoli harmadik piacokon. Az együttműködésben szereplő tengerentúli piacok közül a válságot megelőző években Kínából és Oroszországból folyamatosan kétszámjegyű növekedést tapasztaltunk a V4 országokba irányuló beutazásban, amely Kína esetében a válság ellenére fennmaradt. Sajnos ugyanakkor az amerikai és japán piacot erősen visszavetette a válság. Emiatt is döntött a négy ország arról, hogy újabb tengerentúli piacokon, Indiában és Brazíliában is megkezdje a közös marketingtevékenységet. Figyelemre méltó eredmény és a négy ország egymás piacain való felértékelődését jelzi, hogy a V4 országok egymás közti forgalma folyamatosan bővül. Az együttműködés intenzívvé válása óta a Visegrádi Országokból érkező turisták által eltöltött vendégéjszakák száma Magyarországon 949 ezer vendégéjszakát ért el, azaz az elmúlt 6 év alatt megkétszereződött a térségből származó vendégéjszakák száma.

2010. január 10-én este egyórás nyitóünnepséggel kezdődött meg az Európa Kulturális Fővárosa (EKF) programsorozat Pécsen. A nagyszabású rendezvény Bajnai Gordon miniszterelnök nyitóbeszédével indult. Az ünnepségen több mint ezer szereplő közreműködésével Pécs történetét idézték fel a római kortól napjainkig.

A megnyitó előtt sajtótájékoztatót tartott Pécsen Bajnai Gordon, dr. Páva Zsolt, Pécs polgármestere és dr. Hiller István kulturális miniszter. A miniszterelnök azt mondta, hogy a pécsi program példát mutat az összefogásra. Szerinte az EKF lehetőséget és felelősséget jelent egyszerre: 2010 lehetőség arra, hogy Pécs felkerüljön Európa kulturális térképére, hosszú távú gazdasági, kulturális fejlesztéseket hajtson végre, felelősséget pedig azért jelent, mert idén Pécs lesz Magyarország kirakata, az ország második fővárosa. Dr. Hiller István emlékeztetett arra, ez az első alkalom, hogy magyar város kulturális főváros lehet, és hazai városnak 2016-ig ilyen lehetősége nem lesz.

Szalay Tamás, az EKF kulturális igazgatója megemlített néhány főbb programot, Ruzsa Csaba, a Pécs2010 Menedzsment Központ ügyvezetője, továbbá Rubovszky Rita, a Hungarofest igazgatója pedig köszönetet mondott a projektek előkészítésében közreműködő hazai és külföldi személyeknek, szervezeteknek. A stratégiai partnerként kiemelték a Magyar Turizmus Zrt.-t, amely oroszlanrészt vállalt az EKF-év hazai és külföldi promóciójában.

Forrás: MTI

Megvannak a Magyar Turizmus Minőségi Díj nyertesei

2010. január 26-án a Danubius Hotel Arenában mutatták be a sajtónak a Turizmus Minőségi Díj program 2009. évi egyetlen nyertes éttermét és 13 szállodáját.

Sajtóreggeli keretében mutatta be a tavalyi év nyerteseit és beszélt a 2010. évi pályázatról dr. Ujhelyi István, a Nemzeti Turisztikai Bizottság elnöke, dr. Wolff Péter társelnök és Trencsényi Mariann, projektigazgató.

A 2006-ban bevezetésre került díj, a hazai turisztikai szolgáltatások minőségének egységes és objektív értékelésére szolgáló minősítési rendszere, amelynek célja – a turizmus hosszú távú stratégiájának megfelelően – a versenyképesség javítása, a piaci pozíciók megtartása, illetve erősítése a világ turisztikai piacán. Dr. Wolff Péter beszédében a díj szakmai presztízsét hangsúlyozta.

Négy év alatt 68 szálloda és 13 étterem nyerte el a címet, amelyet a díjazott aztán három évig viselhet. 2007-ben a HOTREC akkreditálta a programot, így a nyertesek az európai kritériumokat igazoló 2Q jel használatára is jogosultak. A svájci rendszer mellett egyedül a magyar lett a nemzetközi szervezet által akkreditálva és valószínűleg a hazai programot kívánják Európában is elterjeszteni.

2009-ben 14 szállodai pályázóból 13 nyerte el a címet, míg az éttermek közül egy pályázott és nyert, továbbá egy éttermi cím visszavonásra került. A pályázó szállodának egy 750, az étteremnek egy 300 kérdésből álló önértékelési listát kellett kitöltenie. A kitöltés előtt a jelentkezők minden évben egy egész napos képzésen vesznek részt, ahol a kitöltési útmutatókról kapnak hasznos ismereteket. Ezt követően két bizottsági tag titkos helyszíni vizsgálatot tartva ellenőrzi a válaszok helyességét. A nyerteseknél a három év során legalább egyszer utóellenőrzés is történik. Eddig három szállodától és egy étteremtől kellett visszavenni a díjat.

A díjak átadására az UTAZÁS 2010. kiállítás keretében kerül sor.

A 2010. évi pályázatra február 1–28. között lehet jelentkezni, a benyújtási határidő május 31.

A díjról részletes információk a www.ntb.hu honlapon találhatók.

Nyertesek 2009-ben: Granada Konferencia, Wellness és Sport Hotel (Kecskemét), Hotel Caramell (Bükfürdő), Danubius Hotel Arena (Budapest), Dráva Hotel Thermal Resort (Harkány), Promenade City Hotel (Budapest), Andrásy Kúria Hotel Wine & Spa (Tarcál), Best Western Hotel Aquarell (Cegléd), Hotel Fagus (Sopron), Hotel Lycium (Debrecen), Ramada Resort Aquaworld Budapest (Budapest), Boutique Hotel Zara (Budapest), Airport Hotel Budapest (Vecsés), Buda Castle Fashion Hotel (Budapest), Wunderlich Bortrezor és Látványpince (Villány).

Forrás: Napi Turizmus

KIADVÁNYAJÁNLÓ

A rendszerváltás főkapitányai

A Rendszerváltás főkapitányai című interjúkötetben tizenhat olyan megyei és egy budapesti volt rendőrfőkapitány szólal meg, akik 1991-ben - a magyar rendőrség történetében először, és mindeddig egyedülálló módon - pályázat útján nyerték el beosztásukat. A kötetben olvasható beszélgetések végigkísérik pályafutásuk több emlékezetes epizódját, bemutatják a kort amelyben éltek és dolgoztak. Megismerhető a rendőrség helyzetének, megítélésének alakulása, a működés feltételrendszerének változása, a rendőrség és önkormányzatok kapcsolatának néhány eseménye.

Csaknem valamennyi volt főkapitány két társadalmi rendszerben és több kormányzati cikluson át dolgozott, ezért tapasztalataik, véleményük, gondolataik értékes részét képezik a magyar rendőrség és a magyar közigazgatás történetének. A beszélgetések máig ható tanulságot szolgáltatnak az új generációnak. A kötet nem dokumentum, hiszen szubjektív visszaemlékezéseken alapul, de nagy tévedések és szándékos torzítások bizonyára nincsenek benne. Nem tartalmaz „bulvárelemeket”, pletykákat, öncélú vádaskodásokat és utólagos „bölcös” tanácsokat. Az egyes beszélgetések más-más életutakról, sikerekről és csalódásokról szólnak, de mindegyikben meghatározó jelentőségű a hivatástudat és a rendőrség iránti érzelmi kötődés, amely elszakíthatatlannak bizonyult.

A könyv - melyhez Dr. Bencze József r. altábornagy, országos rendőrfőkapitány előszót, Dr. Boross Péter volt miniszterelnök ajánlást ad - nem csak az eseményeket átélte, vagy azokból gondolatokat meríteni kívánó rendőrök számára hasznos és tanulságos, hanem érdeklődéssel olvashatják mindazok, akiket foglalkoztat a magyar történelem, a magyar politika, és szeretnének újabb és újabb információkat szerezni a rendszerváltás utáni húsz év eseményeinek megértéséhez. A tanulságok mindannyiunkhoz szólnak és megismerésük hasznos lehet mindazok számára, akiknek lehetősége van, vagy lesz a rendőrség munkájának és helyzetének, valamint a lakosság biztonságának, biztonságérzetének alakítására.

A kiadvánnyal kapcsolatban részletes információ a ctatrai@t-online.hu e-mail címen kérhető.

Dr. Tátrai Miklós szerző

ESEMÉNYNAPTÁR, KÉPZÉSEK

AKTUÁLIS ESEMÉNYEK, KÉPZÉSEK

Tájékoztató a ingatlan-nyilvántartási szakirány keretében folyó képzésről

A Nyugat-magyarországi Egyetem GEOINFORMATIKAI KARÁN az Igazgatásszervező alapszak (BA)képzés centrumában a közigazgatás, illetőleg ennek egy speciális területe az ingatlannal összefüggő hatósági tevékenység áll.

Az oktatás célja olyan igazgatásszervezők képzése, akik:

- a közigazgatás módszertanának, céljainak és gyakorlati technikájának,
- az államtudományok, a jog alapjainak és a jogalkotás, jogalkalmazás módszereinek,
- a jogrendszer intézményei működésének, gazdálkodásának, valamint
- az igazgatásszervezés és a közigazgatási szervezői tevékenységhez kapcsolódó más társadalomtudományok alapjainak ismeretében alkalmasak igazgatási feladatok megoldására, közigazgatási döntések előkészítésére, végrehajtására, az önkormányzati és más közigazgatási szervek működésének szervezésére, továbbá
- kellő mélységű elméleti ismeretekkel rendelkeznek a képzés második ciklusban történő folytatásához.

Az alapfokozat birtokában az igazgatásszervezők alkalmasak:

- az önkormányzati ingatlanvagyonnal kapcsolatos gazdálkodási, értékelési és nyilvántartási tevékenység végzésére, közszolgálati, humánpolitikai feladatok ellátására,
- költségvetési szervek gazdálkodási, pénzügyi feladatainak elvégzésére,
- közigazgatási felügyeleti, ellenőrzési és rendészeti feladatok ellátására,
- az EU szerveinél igazgatásszervezői feladatok elvégzésére.

A szakon végzettek rendelkeznek együttműködő, kapcsolatteremtő képességgel, kommunikációs készséggel, minőség iránti igényel, felelősségtudattal. A Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kara a 2010/2011 tanévben 6 féléves levelező tagozatot is indít, amelyet ezúton ajánlunk a helyi önkormányzatoknál dolgozó munkatársak figyelmébe.

A szakkal kapcsolatos aktuális információk 2010. január 29. napjától elérhetők a www.felvi.hu oldalon is.

ESEMÉNYEK, KÉPZÉSEK – BESZÁMOLÓK

Évértékelő értekezlet és szerátadás

Évértékelő értekezlet és tűzoltó gépjárművek ünnepélyes átadása zajlott február másodikán az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságon. A rendezvényen jelen volt és beszédet mondott Varga Zoltán önkormányzati miniszter.

Az eseményen jelen voltak az OKF vezetői, a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok első emberei, a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok és az önkéntes tűzoltóságok parancsnokai, a szakmai szövetségek vezetői.

Elsőként dr. Tatár Attila tű. altábornagy, országos katasztrófavédelmi főigazgató emelkedett szólásra. A tábornok részletesen, szakterületről szakterületre haladva értékelte a 2009-es esztendőt, az elvégzett feladatokat, a jogszabályi környezet változását, a végrehajtott műszaki fejlesztéseket, a katasztrófavédelem nemzetközi tevékenységét. A power point-os bemutatóval illusztrált előadásban a főigazgató számszerű adatokkal támasztotta alá mondandóját. Sok egyéb mellett elmondta, az előző évben 63 ezer vonulás volt az országban, ezek közül 26500 alkalommal tüzesethez, 33700 alkalommal pedig műszaki mentéshez hívtak segítséget. A műszaki mentések túlsúlya 2002-2003 óta megfigyelhető tendencia. Mélyebben vizsgálva megállapítható, hogy a műszaki mentéseken belül elszaporodtak a szélsőséges időjáráshoz köthető esetek, a tüzekben pedig a szabad területen, erdőkben, egyéb hasonló helyeken keletkezett lángok aránya nőtt. Dr. Tatár Attila értékelése során köszönetet mondott az elvégzett munkáért, a helytállásért a hivatásos és önkéntes tűzoltóknak, az együttműködésért, konstruktivitásért a szakmai szövetségeknek, egyben reményét fejezte ki, hogy a szakma mindezen szereplői közösen egységes, stabil, kiszámítható katasztrófavédelmet alkotnak majd a jövőben is. Végezetül a tábornok a 2010 egyik legfontosabb feladatának a jövő évi magyar európai uniós elnökségre való felkészüléssel kapcsolatos teendőket határozta meg.

A főigazgatót követően Varga Zoltán, a katasztrófavédelmet felügyelő önkormányzati miniszter mondott beszédet. Csatlakozva az előtte szóló tábornokhoz, a tárcavezető úgy fogalmazott, az idei esztendő egyik legfontosabb feladata a működőképesség fenntartása lesz, szigorú takarékoság mellett. A miniszter hangsúlyozta, a takarékosági szempontok azonban mégsem írhatják felül a biztonság jogát és követelményét. Varga Zoltán kijelentette, hogy bár az ország a válság miatt sok területen kényszerült lemondásra, a tűzoltóságok technikai fejlesztése tovább folyik. Ennek egyik mozzanataként e napon Miskolc, Mosonmagyaróvár, Szeged és Szentendre hivatásos önkormányzati tűzoltóságai egy-egy magasból mentő járművet vehetnek át, Kecskemét pedig egy 35 tonna teherbírású tűzoltó autódaruval lesz gazdagabb, és magasból mentővel bővül a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ szerállománya is. A folyamat nem zárult le, hiszen, mint ahogy a miniszter mondta, már a 2010-2012-es fejlesztési programot is jóváhagyta. A közelgő választásokra utalva Varga Zoltán így fogalmazott: „Sok minden változhat. Egy dologban azonban biztos vagyok. Nem fog változni a társadalom igénye a biztonság csak Önök által garantálható szeletére. Kérem Önöktől, hogy továbbra is legjobb tudásukkal, felkészültségükkel végezzék feladataikat, teljesítsék esküjükben, fogadalmukban vállalt kötelességüket.”

A beszédet követően a miniszter és a katasztrófavédelmi főigazgató átadta az új eszközöket átvevő tűzoltóságok és önkormányzatok képviselőinek a járművek indítókulcsait és az emléklapokat.

Az átvevő tűzoltóságok nevében Sallai Péter tű. alezredes, mosonmagyaróvári parancsnok mondott beszédet. Köszönetet mondott azon döntéshozóknak, akik a szakmai koncepció kidolgozásakor napirenden tartották a speciális felszerelések beszerzését, illetve a város önkormányzatának, amely a nehezülő gazdasági helyzet ellenére előteremtette a 32 millió forintos önrészt. Emlékeztetett arra, hogy Mosonmagyaróvár utoljára 1978-ban vehetett át magasból mentő gépjárművet, az azóta szolgáló IFA gépezetes tolólétrát két éve már csak külön engedéllyel, csak életmentés céljára lehet használni. A parancsnok úgy fogalmazott, amikor az új létra begördül a laktanya udvarára, az a több mint száznegyven éves tűzoltóság történelmének egyik legszebb fejezete lesz.

A hozzászólást követően a miniszter, az OKF vezetői, a gyártók, az önkormányzatok képviselői, az érintett parancsnokok az épület elé vonultak, ahol megtekintették a felsorakozott járműveket, elbeszélgettek azok kezelőszemélyzetével.

Forrás: Katasztrófavédelem Szerkesztősége

Elköszönt Dr. Szili Katalin

Dr. Szili Katalin országgyűlési képviselő asszony, a Magyar Köztársaság Országgyűlésének közelmúltban leköszönt elnöke fontosnak tartotta, hogy elköszönjön munkahelye, a Tisztelt Ház védelmét ellátó Országgház Tűzoltóparancsnokság állományától.

Dr. Szili Katalin látogatását nem a protokoll vezérelte, magánemberként kereste fel a napokban a tűzoltókat. Gesztusa mégis jelzés értékű: jelzi, hogy az állam, a társadalom töretlenül bízik a tűzoltók helytállásában.

Forrás: Katasztrófavédelem

Jubileumi ünnepség az ország házában

A magyar katasztrófavédelmi rendszer és a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet megalakulásának tizedik évfordulója alkalmából ünnepséget tartottak február 24-én az Országgház Felsőházi Üléstermében. A rendezvényen jelen volt az Országgyűlés elnöke, a katasztrófavédelmet felügyelő miniszterek, a szervezet első főigazgatója, megyei igazgatók, parancsnokok, a társszervek, szakmai és érdekképviseleti szövetségek képviselői.

A csapatzászló bevonulását, a magyar és az európai uniós himnusz elhangzását követően elsőként dr. Katona Béla, az Országgyűlés elnöke köszöntötte a születésnapját ünneplő szervezetet. Mint mondta, laikusként is felismerhető, hogy a katasztrófák elleni védekezés az ember egyik legrégebbi tevékenysége. Már az ősember is ismerte a „kitelepítés” fogalmát, hiszen ha jött az árvíz, elköltözött a családjával, és „önkéntes tűzoltóként” is működött, amikor oltotta a hajlékot, ha az kigyulladt. A házelnök további történelmi példákat is hozott, megemlítette egyebek mellett az egri vár védelménél tűzoltást végzőket, a nagy pesti árvíznél a mentés résztvevőit.

A politikus beszélt arról is, hogy már a közelmúltra igaz volt, hogy speciális szaktudással és felszereléssel dolgoznak a védekezésben résztvevők, és egyre nagyobb szerepe lesz a megelőzésnek, amivel megszüntetni nem, azonban ritkítani lehet a katasztrófákat, mérsékelni lehet azok kártételeit. A huszadik század végére kialakultak a jól szervezett hivatásos szervezetek, de az is kiderült, hogy a nagy, kiterjedt eseményeknél szükség van egy koordináló szervezetre. Ez lett a katasztrófavédelem.

Az Országgyűlés elnöke emlékeztetett arra, hogy a pártok szokatlan összhangban, több mint 90 százalékos támogatottsággal fogadták el tíz éve a törvényt. Katona Béla úgy fogalmazott: „ez a rendszer működik, jól működik. Végre van egy szervezet, aminek biztos jogszabályi háttere van... végre van egy szervezet, aminek a munkájához többé-kevésbé megteremtődtek a technikai, személyi hátterek, végre van egy szervezet, aminek a munkáját ismerik és elismerik az emberek... A csapatzászlóra kötendő szalag a katasztrófavédelemben dolgozók elismerését példázza.”

A házelnököt követően Varga Zoltán, a katasztrófavédelmet felügyelő önkormányzati miniszter emelkedett szólásra. Kijelentette, nemcsak úgy tűnik, hanem a számok is bizonyítják, hogy valóban több katasztrófa sújtja a világot az utóbbi években. Ezek okai között az elemek dühöngése és az emberei felelőtlenség egyaránt megtalálható. A tárcavezető úgy fogalmazott, az elszenvedett károk, a sérült infrastruktúra minden alkalommal rávilágít egy jól működő katasztrófavédelmi rendszer szükségességére és munkájára. Az egy évtizede hatályba lépett törvény éppen egy ilyen rendszert hozott létre. Az önkormányzati miniszter hangsúlyozta: a szabályozás és a struktúra működőképességét jelzi, hogy az eltelt évek alatt végbement értékelések, ellenőrzések, felülvizsgálatok egyszer sem kérdőjelezték meg a rendszer szükségességét és alkalmasságát, ráadásul több európai ország mintának tekintette a magyar modellt. Az utóbbi években emberi erő, vagy felszerelés hiánya egyszer sem akadályozta a védekezést, a veszélyhelyzetek számának és jellegének változásához folyamatosan igazodtak a bevethető eszközök. A miniszter beszélt a helyi, megyei védelmi bizottságok, a polgármesterek katasztrófavédelmi szerepének fontosságáról, a lakosság, köztük is a gyermekek, az ifjúság felkészítésének súlyáról. Mint mondta, a felkészítésre, felvilágosításra fordított pénz és energia sokszorosan megtérül, hiszen a megelőzési, védekezési készségek, képességek ismeretére épül a társadalom önsegítő mechanizmusa.

Ezt követően Babák László pv. ezredes, az OKF Humán Főosztályának vezetője, az ünnepség moderátora felolvasta Sólyom László köztársasági elnöknek az önkormányzati miniszterhez írt zászlószalag-adományozó levelét, melyben az államfő elismerte a szervezet elmúlt években elért eredményeit, illetve a zászlószalag adományozásával egy időben, áldozatos munkájukért köszönetét fejezte ki a katasztrófavédelem területén dolgozó hivatásos és önkéntes tűzoltóknak, a polgári védelem személyi állományának.

Az államfő által adományozott emlékszalagot Palásti Ferenc dandártábornok, a Köztársasági Elnök Hivatala főosztályvezetője kötötte fel a csapatzászlóra. Utána Katona Béla házelnök kötött szalagot, majd az önkormányzati miniszter tette ugyanezt. Varga Zoltán egyben díszoklevelet is adományozott a katasztrófavédelemnek, melyet dr. Tatár Attila tű. altábornagy, országos katasztrófavédelmi főigazgató vett át. A Magyar Polgári Védelmi Szövetség szalagját dr. Endrődi István ny. pv. ezredes, országos elnök, a Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóságok Országos Szövetsége nevében Egri Gyula tű. alezredes, bizottsági elnök, a Létesítményi és Önkéntes Tűzoltók Országos Szövetsége képviselőjében pedig Leidinger István általános alelnök kötött fel szalagot a csapatzászlóra.

Az ünnepélyes szalagkötések után Tatár Attila főigazgató lépett a szónoki emelvényre, aki a tíz éve hatályba lépett, a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló törvényről úgy fogalmazott, hogy az jogalapot biztosított egy egységes rendvédelmi szerv, a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet létrehozására a szakterülettel összefüggő ágazati feladatok irányítására, összehangolására és végrehajtására. A főigazgató felidézte az elmúlt tíz esztendő legnagyobb káreseményeit, kihívásait a 2000-es tiszai ciánszennyezéstől kezdve a rendszeresen jelentkező árvizeken át a rendkívüli időjárási jelenségekig. Tatár Attila beszélt az ország mentő tűzvédelmének szakmai szövetségekkal konszenzusban történt átalakításáról, a fehér foltok önkéntes köztisztületi tűzoltóságok létrejöttével való csökkentéséről, a nemzetközi szakmai jogi szabályok hazai jogrendbe való illesztésének folyamatáról, az évek során végrehajtott technikaeszköz-fejlesztésekről, illetve a 3 éves lakosság-felkészítési programról. A számvetésből nem maradt ki a magyar katasztrófavédelem nemzetközi tevékenysége sem, szó esett az Európai Unió, a NATO, az ENSZ keretein belül végzett munkáról, az ezen nemzetközi szervezetekben vállalt magyar részvételről. Végezetül a főigazgató kijelentette, összességében az elmúlt évtizedben a katasztrófavédelmi rendszer képes és alkalmas volt a különböző típusú katasztrófák megelőzésére, a már kialakult események kezelésére, az elért eredmények többségének feltétele volt a katasztrófák elleni védekezés rendszerének kialakítása.

A főigazgató visszatekintését követően a nagy nemzetközi szervezetek vezetőinek, képviselőinek jubileumi köszöntője következett. Maurits R. Jochems nagykövet, a NATO főtitkár műveletekért felelős helyettese kifejtette: nagy megtiszteltetésnek tekinti, hogy e fontos esemény részese lehet. A nagykövet vázolta a NATO és Magyarország közötti együttműködés rövid történetét és fejlődési ívét, s mindebben az OKF szerepét. Szavaival élve az OKF „hozzáadott értékkel” járul hozzá a biztonság megteremtéséhez. A NATO, a tagországok, a katasztrófa-elhárítási szervezetek olajozott együttműködésének fontossága a Haitinak nyújtott segítség koordinációjában is megnyilvánult és megnyilvánul. Maurits R. Jochems az egymásra utaltság példaként említette azt a koránt sem elhanyagolható körülményt, hogy a nemzetközi segítségnyújtásban oly fontos szerepet játszó nehéz teherszállító repülőgépekkel és helikopterekkel többnyire csak a fegyveres erők rendelkeznek. A nagykövet további sikereket kívánt a honi katasztrófavédelem és társszervei minden munkatársának.

Demetrio Innocenti szakértő, az ENSZ ISDR (Nemzetközi Katasztrófacsökkenési Stratégia) Európai Regionális Irodájának vezető munkatársa ünnepi köszöntőjében elismeréssel szólt a magyar katasztrófavédelem vezetésének a nemzetközi együttműködés tökéletesítése, a katasztrófák megelőzése, következményeik mérséklése érdekében tanúsított elkötelezettségéről. A szakértő sorra vette azokat a tényeket, amelyek arról tanúskodnak, hogy a sokéves felmérések szerint folyamatosan növekszik a katasztrófák kártétele. Mindezt statisztikai adatokkal is igazolta. Demetrio Innocenti is fontosnak tartotta megemlíteni, hogy a továbbiakban a szakmai munkában a hangsúlyt mindinkább a megelőzésre kell áthelyezni. Az ENSZ-szakértő nagyra értékelte az OKF teljesítményét és tapasztalatait a speciális kutató-mentő csapatok ENSZ INSARAG módszertana és követelményrendszere szerinti kiképzése terén.

Babák László pv. ezredes tolmácsolta Peter Zanglnak, az Európai Bizottság Humanitárius Segítségnyújtási Főigazgatósága vezetőjének üdvözlését. E levélben a vezető hivatalnok kifejtette azt a szakmai meggyőződését, mely szerint a jövőben a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet fontossága az Európai Unió szintjén még jobban megnövekszik. A Lisszaboni Szerződés első alkalommal biztosít számunkra kézzelfogható jogi alapot, és a nemrég Haitin bekövetkezett súlyos veszélyhelyzet megmutatta a koordinált és gyors európai reagálás értékét. Az erős nemzeti kapcsolattartó pontok elengedhetetlenek maradnak az EU fejlődése érdekében, ezért reméli, hogy az OKF az európai polgári védelmi együttműködés szívében marad.

Sabine Ehmke-Gendronnak, az EU Tanácsa polgári védelemmel, katasztrófavédelemmel foglalkozó főtitkársága igazgatójának a köszöntő levelét – amelyet az OKF főigazgatójának címzett – ugyancsak Babák László olvasta fel. Sabine Ehmke-Gendron sajnálatát fejezte ki amiért nem tudott személyesen részt venni a jubileumi ünnepségen, holott ez olyan esemény, amely az EU Tanácsa minden tiszteletét és háláját kíváltja. Az igazgató gratulált az OKF főigazgatójának és a katasztrófavédelem csapatának azért, mert egy rendkívül szilárd és rugalmas katasztrófavédelmi rendszert építettek ki, amely nagymértékben növeli a többi uniós polgár biztonságát is. Az EU Tanácsának vezető munkatársa üzenetében megemlített több főbb konceptuális szempontot, amelyek meghatározzák a katasztrófa-elhárítással kapcsolatos együttműködés és munka irányait közös célunk érdekében, az Európai Bizottsággal együtt.

A külföldi vendégek után a parlamenti pártok képviselőinek felszólalásai következtek. A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség képviselőjében dr. Kontrát Károly frakcióvezető-helyettes méltatta a katasztrófavédelem évtizedes tevékenységét. Először azt hangsúlyozta, hogy a polgári kormány már 1998-as megalakulásakor célul tűzte ki egy hatékonyabb katasztrófa-elhárító rendszer működtetését. Rámutatott, hogy a kilencvenes évek végén a katasztrófavédelemben részt vevők teendőit több törvény is taglalta, de nem rendelkezünk olyan magas szintű jogszabállyal, amely mind a kormány, mind az önkormányzatok, mind a végrehajtás szintjén szabályozta volna katasztrófa esetén a védelem irányításának egységes rendjét.

Olyan szabályozást kívántak, amely szerint a különböző katasztrófa-helyzetekben adódó feladatok megoldását ugyanazon szerv irányítja és koordinálja, ezáltal kialakulhat egy gyakorlott apparátus, amely gyorsabbá és szakszerűbbé teszi a végrehajtást. Kézenfekvő lett volna új struktúrák, új szervezetek létrehozása, de az államapparátus duzzasztása helyett felelősségen alapuló irányítási rendszer jött létre. A hivatásos állami tűzoltóság és a polgári védelmi szervek integrálásával 2000. január elsejétől egy egyszerűbb, csökkentett létszámú katasztrófavédelmi szervezet kezdte meg működését. Rövid idő alatt történt meg a szervezetek összevonása, az új szervezet működési rendjének, felelősségi viszonyainak rendezése, az anyagi javak átadása, átvétele. Tanulságos volt az összevonás szervezettsége, a jogelőd rendészeti szervek erőnyeinek, értékeinek megőrzése.

Az összevonás eredményességét már a megalakulást követő első év a konkrét veszélyhelyzeteinek kezelésében bizonyította az új szervezet. Dr. Kontrát Károly befejezésként a katasztrófák elleni védekezésben érintett valamennyi szervezet és személy számára további eredményes munkát kívánt.

Dr. Dávid Ibolya, a Magyar Demokrata Fórum elnöke felszólalását azzal kezdte, hogy a katasztrófavédelemben tevékenykedők jó időpontot választottak az elmúlt hosszabb periódus szakmai eseményeinek, folyamatainak, tendenciáinak áttekintésére. A tíz év során sok áldozattal, erőfeszítéssel óriási munkát végeztek el, ennek tapasztalatai, eredményei és gondjai már sok hasznos következtetés levonására adhatnak alapot. Az áldozatkészségükkel, szakmai felkészültségükkel kiemelkedők most a közfigyelem középpontjába kerülhetnek – megérdemelten. A szónok emlékeztetett a tíz éve történetekre és megállapította: fontos volt ezt a katasztrófavédelmi törvényt megalkotni, mert az állam mindig felelős polgárainak biztonságáért. Itt olyan törvény született, amely egyaránt érintette az egyén, a család, a környezet biztonságát, sőt közvetve a magyarországi befektetések biztonságát is. A gondolatot folytatva az elnök asszony rámutatott a Seveso-II. Irányelv jogrendünkbe iktatásának és gyakorlati végrehajtásának fontosságára. Kiemelte, hogy az MDF szándékaival egyező, komplex, jó katasztrófavédelmi törvény született tíz évvel ezelőtt. „Mi egy jó törvényre mondtunk igent – mondta, majd a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet vele szemben helyet foglaló képviselőihez fordulva mintegy elismerésként így fejezte be: s önök jól töltötték meg szakmai tartalommal.” Az integrált katasztrófavédelem eredményes tevékenységét megköszönte, majd felszólalását azzal fejezte be: Legyen katasztrófamentes évünk!

Dr. Göndör István, az MSZP frakcióvezető-helyettese szándékosan egy közhelyet idézett, hogy a katasztrófavédelem életünkben betöltött szerepét, fontosságát érzékeltesse: „A segítségre várónak minden perc örökkévalóságnak tűnik...” Személyes tapasztalataira hivatkozott, amikor az átlagember veszélyhelyzetekbe kerülésének jellemző problémáit írta le: az állampolgár ilyenkor többnyire felelőtlenségének következményeit szenved el, s a nehézségekhez gyakran társul a tudatlanság, az adott veszélyhelyzet kezelésére való felkészületlenség. Hangsúlyozta, Magyarországnak szüksége volt egy ilyen törvényre azért is, hogy a lakosság felelősségérzetét fokozzuk, s magasabb szintre emeljük felkészültségét a veszélyhelyzetek kezelésére. Egyetértett azokkal, akik a szabályozás szükségességét a több szereplős katasztrófa-elhárításban együttműködők tevékenységének koordinációs igényével támasztották alá.

Az elmúlt egy évtized azt igazolta, hogy a katasztrófavédelemben dolgozók felkészültek sokirányú és magas követelményeket támasztó feladataik megoldására, és e feladatok többségét eredményesen el is végezték. A tapasztalatok arra utalnak, hogy a tudomány vívmányai egyfelől haladást jelentenek, az emberek jobb életét vonzzák magukkal, másfelől veszélyek forrásai, s ezt az ellentmondásos szituációt kell a katasztrófavédelem napi munkájában ismétlődően megoldani. Mint mondta, napjainkban a tudományos-technikai haladás azt a kötelezettséget is ránk rója, hogy folyamatosan felkészüljünk a civilizáció hozta veszélyekre, az ember által teremtett károk hatásainak kivédésére. Sajátos feladatokat ró ez a települési és területi önkormányzatokra, hiszen a polgármesterek, a védelmi bizottsági elnökök a katasztrófavédelem automatikusan funkcióba lépő vezetői. Jelentős részük azonban katasztrófavédelmi teendőinek ellátására egyáltalán nincs felkészülve, amikor posztját elfoglalja. Alapvető feladat, hogy e vezetőket felkészítsük a katasztrófa-helyzetek felismerésére, kezelésére. Göndör István felszólalása végén – miközben pártja elismerését, köszönetét, jókívánságait tolmácsolta – Tagore szavaival búcsúzott: „Elaludtam és azt álmodtam, hogy az élet öröm. Felébredtem és láttam, hogy az élet kötelesség. Cselekedtem és látom, hogy a kötelesség öröm.”

A jubileum alkalmából az országos katasztrófavédelmi főigazgató emléklapoktet adományozott, s azt az ünnepség záró aktusaként személyesen adta át a következőknek:

dr. Lamperth Mónikának, volt belügyminiszternek,

dr. Bakondi Györgynek, az OKF első főigazgatójának,

Demetrio Innocentinek, az ENSZ ISDR Regionális Iroda képviselőjének,

Maurits R. Jochems nagykövetnek, a NATO főtitkár-helyettesének.

Dr. Tatár Attila zárszavát követően a katasztrófavédelem jubileumi ünnepsége a Szózatallal ért véget.

Forrás: Katasztrófavédelem Szerkesztősége

75 éves a magyar polgári védelem

2010. március 3-án a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumban (Budapest) a Magyar Polgári Védelmi Szövetség (MPVSZ) és az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF) közös szervezésében – a magyar polgári védelem létrejöttének 75. évfordulója alkalmából „Velünk élő légoltalom, polgári védelem” címmel szakmai, tudományos konferenciát tartottak - megemlékezve a légvédelemről szóló 1935. évi XII. törvénycikk elfogadásáról.

A konferencia munkájában részt vett dr. Pataki István, az Önkormányzati Minisztérium szakállamtitkára, dr. Tatár Attila t. altábornagy, az OKF főigazgatója, dr. Hoffmann Imre t. vezérőrnagy, az OKF hatósági főigazgató-helyettese, dr. Muhoray Árpád pv. vezérőrnagy, az OKF veszélyhelyzet-kezelési főigazgató-helyettese, Kivágó Tamás pv. dandártábornok, az OKF gazdasági főigazgató-helyettese, Juhász István vezérőrnagy, a HM Hadműveleti és Kiképzési főosztályának vezetője, dr. Holló József ny. altábornagy, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatója, Orovecz István ny. pv. vezérőrnagy, az MPVSZ szakmai elnöke és a társszervek vezetői, képviselői.

A rendezvény deklarált céljai között szerepelt az elmúlt 75 esztendő megfontolandó tapasztalatainak és tanulságainak feldolgozása, az aktuális és majdani feladatok iránymutatásainak megfogalmazása, a polgári védelem népszerűsítése.

Dr. Endrődi István ny. pv. ezredes, az MPVSZ országos elnöke, a tudományos fórum moderátora felkérésére dr. Tatár Attila tartott megnyitó beszédet, aki tisztelettel köszöntötte a konferencia résztvevőit, majd tett egy rövid kitérőt a légoltalom-polgári védelem történetében. Ismertette a légoltalom, majd később a polgári védelem jogi alapjait és feladatrendszerének módosulásait a különböző történelmi, politikai mérföldköveknél. A legújabb kori fejlemények, az integrált katasztrófavédelmi szervezet létrehozása kapcsán a tábornok kifejtette: „A hazai polgári védelem fejlődésének történetében jelentős szerepet játszott az euro-atlanti integrációs folyamat, hazánk NATO, majd EU tagsága... Az elmúlt tíz év tevékenységét az operativitás, a veszélyeknek és a kihívásoknak megfelelő reagáló-képesség fokozása, az ügyeleti és monitoring rendszerek hatékonyságának növelése, az országos, területi és helyi szinten dolgozó szakállomány célirányos felkészítése, ellenőrzése, a törzsmunka színvonalának növelése jellemezte.” Megnyitó beszéde zárásaként azt a rövid távú célt említette a főigazgató, hogy „Magyarországnak, mint a NATO és az EU tagállamának – a szervezetek stratégiájának megfelelően – az emberek, az anyagi javak védelmét szolgáló, a folyamatokkal összhangban lévő tevékenységek megvalósítása érdekében kell dolgoznia. Ezt a konferencia tárgyahez igazítva úgy lehetne megfogalmazni, hogy miképpen lehet a polgári védelmet korunk megváltozott kihívásainak maradéktalanul megfeleltetni, amikor a háborús veszélyeztetettség csökkenésével párhuzamosan folyamatosan erősödnek a civilizációs és természeti veszélyeztető hatások okozta új típusú kihívások.”

A főigazgatói megnyitót követően „*A polgári védelem helye és szerepe, feladatai hazánkban a XXI. század első évtizedében*” címmel dr. Muhoray Árpád pv. vezérőrnagy, veszélyhelyzet-kezelési főigazgató-helyettes tartott előadást. „Identitáskeresés” alcím alatt a főigazgató-helyettes jellemezte a rendszerváltás utáni jogi, társadalmi, gazdasági, politikai környezetet és helyzetet, amelyben a – 2000-es esztendő előtt – szinte 3-4 évente komoly szervezeti átalakításokon ment át polgári védelem, és igazán... „letisztult gondolatokkal nekiállni az új imázs felépítésének csak 2000. óta van lehetőség”.

Dr. Muhoray Árpád megemlítette az utóbbi évtized jelentősebb veszélyhelyzeteit, amelyek kezelésében, a kárelhárításban a polgári védelem – az integrált katasztrófavédelmi rendszer részeként – elismerten jól teljesített. Konstatálva azt, hogy „az elmúlt évek igazolják: a polgári védelem alkalmas a polgári veszélyhelyzetek kezelésének koordinációjára, képes a megelőzés, a védekezés és a helyreállítás szoros egységében a lakosság életének és anyagi javainak megóvására” – a tábornok részletesen szolt az elkövetkező időszak feladatiról. A polgári védelemről szóló törvény elfogadása óta bekövetkezett változások több korrekciós módosítást igényeltek és igénylenek. „A jelenleg küszöbön álló újabb módosítás az életvédelmi létesítmények kijelölésével, a korhatárra vonatkozó alkotmányos aggályok feloldásával és az alapvető energiahordozók hiányával összefüggő változásokat hordozza magában, illetve a polgári védelmi irodákat hivatalos szervezeti egységgé tenné. A törvénytervezet beterjesztésre került, véglegesen az újonnan megválasztott parlament fogja megtárgyalni...”

Ugyancsak az elkövetkező idők feladatai között említette az előadó a nemzetközi együttműködés fokozását, a természeti és civilizációs katasztrófák megelőzését, a katasztrófák kezelésében a védekezést szolgáló rendszerek hatékonyságának javítását, a polgári védelemben részt vevők felkészítésének javítását, az operatív együttműködés, beavatkozás és támogatás hatékonyságának növelését nemzetközi szinten. „Korszerűsíteni kell a települések polgári védelmi veszélyeztetettségi besorolását teljesebbé kell tenni a civil szféra bevonását és elodázhatatlan a polgári védelem technikai fejlesztése nagy hangsúlyt kell fektetni az ifjúság felkészítésére, a biztonságtudatos nevelésre, az állampolgárok önerős védekezésére” – fejtette ki előadása befejezéseként dr. Muhoray Árpád.

„*A XX. század társadalmi fejlődését, válságait, háborúit meghatározó politikai tényezők, katonai doktrínák, hadászati elvek, valamint a légi támadóeszközök és az alkalmazott fegyverek meghatározó jelentősége a légoltalom, polgári védelem közel nyolc évtizedes fejlődésére*” hosszú címmel dr. Pataky Iván ny. ezredes, az MPVSZ elnökségi tagja tartott előadást. Őt Endrődi István követte „*A lakosság – mint megvédendő cél és feladat, egyben végrehajtó szereplő, a társadalmi szervezetek bekapcsolódása és jelentősége a légoltalomban – polgári védelemben*” c. előadásával.

Dr. Hoffmann Imre t. vezérőrnagy, az OKF hatósági főigazgató-helyettese „*A tűzoltóság és a polgári védelem együttműködése a lakosságvédelmi feladatokban*” címmel tartott filmbejátszással is illusztrált, és egyébként is gazdagon szemléltetett előadást. A Légtalomszolgálat megalakításának korát idézve a tábornok leszögezte, hogy „a tűzoltóság összekapcsolódása és együttműködése a légtalomszolgálatmal – a feladat jellegéből adódóan – egyértelműen adódott már a kezdetektől. A feladatok összefonódása, a kiképzések megvalósíthatósága, a felvilágosító munka kiszélesítése összekapcsolta az Országos Légvédelmi Parancsnokságot és a tűzoltóságot. A HM az OLP – mint végrehajtó szerv – útján szervezte, vezette, irányította, és ellenőrizte a légvédelmet és a légtalomszolgálatot... 1935-ben már előrevetette árnyékát a háború, a nemzetvédelmi szempontok előtérbe kerültek... A tűzoltók – feladataikból adódóan – az elsők között szorgalmazták, hogy a többi ország példáját követve a légvédelem megszervezésével hazánk is készüljön fel egy elkövetkezendő háborúra. Az új feladatok szükségessé tették a tűzoltók képzését is, tanultak, mielőtt maguk is kiképzőkké váltak volna...” Dr. Hoffmann Imre idézte a korabeli törvényeket, amelyek az adott vagy várható helyzetekhez, körülményekhez igazították a tűzoltóság feladatrendszerét. Ismertette a tábornok azokat a dokumentumokat és intézkedéseket is, amelyek révén a légtalomszolgálat és Légtalomszolgálati Liga tömegessé vált, s mindebben – főként a kiképzésben – meghatározó szerep hárult a tűzoltókra.

„Az 1944 áprilisában a fővárost ért légitámadás felgyorsította az eseményeket. A tartós légtalomszolgálatra behívottak április 17-én voltak kötelesek jelentkezni a tűzoltó alosztály-parancsnokságokon. A „K” szolgálat feladata volt a tűzoltás, a műszaki mentés, a gázmentesítés. Kéthetes intenzív képzésük után május 1-től ők látták el Budapest légtalomszolgálatát, mégpedig olyan jól, hogy az ostrom előtt alig égett ki lakóház”. Ismertette a tábornok a tűzoltóság óriási veszteségeit az ostrom alatt, szerepét a különböző robbanószerkezetek hatástalanításában, az újjáépítésben... Ugyancsak képet kaphattunk a tűzoltóság fejlődéséről és helytállásáról a nagy világegyetem és a rendszerváltás közötti időszakban... Tartalmas, tényekben gazdag történelmi áttekintését az integrált katasztrófavédelmi szervezet megalakításának tényével fejezte be a tábornok.

Ez után az előadás után következett a koszorúzási ünnepség a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán, a légtalomszolgálat hősi halottai előtt tisztelgő emléktáblánál és a konferenciával azonos nevet viselő kiállítás ünnepélyes megnyitása.

A délutáni órákban Magyar Vöröskereszt és a polgári védelem együttműködéséről Gruber Roland, a Magyar Vöröskereszt katasztrófa-készleteti vezetője érkezett. „*Biztonságpolitikai változások a XXI. század első évtizedében, a védelem fogalmának megváltozott, kibővült tartalma és feladatrendszere. A Magyar Köztársaság biztonságára kockázatot jelentő tényezők*” címmel Prof. dr. Vámosi Zoltán ny. alezredes, a TIT Hadtudományi és Biztonságpolitikai Közhasznú Egyesület elnöke tartott előadást. *A katasztrófák elleni védekezés tudományfejlesztési kérdéseit* dr. Padányi József mk. ezredes, az MTA doktora, a ZMNE Stratégia- és intézményfejlesztési rektor-helyettese ismertette. Prof. dr. Solymosi József, az MTA doktora, „*a nukleáris baleset-elhárítás megújításának tudományos kérdéseiről*” tájékoztatta a tudományos fórum résztvevőit.

Az elhangzottakat dr. Endrődi István összegezte zárszavában. Az MPV SZ országos elnöke köszönetet mondott a konferencia résztvevőinek és mindenkinek, aki hozzájárult a honi polgári védelem létrejöttének 75. évfordulója alkalmából rendezett rangos esemény megszervezéséhez és színvonalas lebonyolításához.

Forrás: Katasztrófavédelem

Események, képzések – beszámolók

Főhajtás a hősök előtt, emlékezés az elődökre

A „Velünk élő légtalomszolgálat, polgári védelem” című konferencia keretében 2010. március 3-án koszorúzási ünnepséget tartottak a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum falán található, a légtalomszolgálat hősi halottai előtt tisztelgő emléktáblánál, és megnyílt a tanácskozással azonos nevet viselő kiállítás.

Az intézmény díszudvarának falán található emléktáblánál, melyet a Magyar Polgári Védelmi Szövetség 2005-ben, a Magyar Légtalomszolgálat 70. évfordulójára állíttatott, dr. Muhoray Árpád pv. vezérőrnagy, az OKF veszélyhelyzet-kezelési főigazgató-helyettese mondott beszédet. A tábornok beszélt arról, hogy mi mindent, legtöbb esetben kimondottan az életüket köszönhették a háború idején az emberek a légtalomszolgálat tevékenységének, akik vitathatatlanul hősök. „Ők voltak azok, akik testi épségüket, egészségüket, sőt, életüket sem kímélve szembe mentek az embert fenyegető rémségekkel, veszélyekkel.

Dacoltak a fegyverekkel, az elemekkel, nem számított időjárás, nem számított a veszély. Figyelmeztettek, mentettek, védtek, oltalmaztak. Nem vártak, és talán nem is kaptak köszönetet hősiességükért. Fontos, hogy megértsük hősiességük lényegét és üzenetét, amelyből erőt merítünk hivatásunk, a polgári védelem céljainak és az eskünkben megfogadtak teljesítéséhez.”

A főigazgató-helyettes köszöntőjét követően elsőként dr. Pataki István szakállamtitkár az Önkormányzati Minisztérium és dr. Tatár Attila t. altábornagy, főigazgató az OKF nevében helyezte el az emlékezés virágait. A Honvédelmi Minisztérium nevében Juhász István vezérőrnagy, a HM Hadművelési és Kiképzési Főosztály vezetője, valamint dr. Patyi Sándor ny. dandártábornok, a HM Védelmi Hivatal főigazgatója koszorúzott az emléktáblánál. A hősi halottak emlékének adózva fejet hajtott a konferenciának helyet adó Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatója, dr. Holló József ny. altábornagy is. A Magyar Polgári Védelmi Szövetség koszorúját dr. Endrődi István ny. pv. ezredes, a szövetség országos elnöke és Orovecz István ny. pv. vezérőrnagy, szakmai elnök kísérte. Végül, de nem utolsó sorban a Magyar Tűzoltó Szövetség képviselőjében Kelemen Zsolt t. alezredes, alelnök és Dobson Tibor szövívő helyezte el a tisztelet virágait.

A koszorúzás a Szózat és az Il Silencio hangjaival ért véget.

Ezt követően a konferencia résztvevői átsétáltak a „Velünk élő légoltalom – polgári védelem” című kiállítás megnyitójához. Itt először Pálos Zsuzsa színművésznő Rózsa Endre: Május, 1946 című versét adta elő. Ezt követően Schieber József ny. pv. alezredes, a Magyar Polgári Védelmi Szövetség alelnöke beszédében emlékeztetett arra, a technikai fejlődés mellett, hogy megkönnyíti, segíti az emberiség mindennapjait, mindig rendelkezik árnyoldallal is. Így volt, így van ez a repülőgépekkel is, hiszen a távolságok legyőzése nem csak az utazást tette gyorsabbá. A légi járművek hadi alkalmazásával a harcok már nemcsak a csatamezőkön folytak, hanem sebezhetővé vált a hátszág is, szükségessé vált tehát a légoltalom kiépítése, fejlesztése. A kiállítás szerkezetéről szólva az alezredes elmondta, az első rész a kezdetektől a második világháborúig dolgozza fel a történetet, majd következik a háború utáni időszak, a hidegháború korszaka, a látogatók egy újabb részben betekintést nyerhetnek a napjaink kihívásaira adott polgári védelmi válaszokra, illetve a tárlat keretében bemutatkozik az MPV SZ is. Az ismertetést követően Pálos Zsuzsa Pálos Lajos naplójából olvasott fel részleteket. A művésznő nagypapa 1944-ben a Keleti pályaudvar állomásfőnöke, egyben légoltalmi parancsnoka is volt. Az idézetek körvonalazták a többi között, hogy milyen volt az akkori helyzet, hogyan nézett ki a pályaudvar alatti óvóhely, hogyan oldották meg az élelmiszer- és ivóvízellátást.

A kiállítás megnyitásként dr. Holló József főigazgató és dr. Endrődi István elnök közösen átvágták a bejáratnál lévő nemzeti színű szalagot, majd a jelenlévők megtekintették a tárgyi emlékeket.

A tárlat megnyitását követő fogadáson dr. Pataki István önkormányzati szakállamtitkár és Juhász István honvédelmi minisztériumi főosztályvezető mondott pohárköszöntőt. Ezt az alkalmat ragadta meg Tatai Gábor, a Várhegyben lévő, annak idején titkos légókorházként és atombunkerként működő Sziklakórház muzeális intézmény ügyvezetője, hogy 100 darab családi belépőt, valamint 300 ezer forintnyi pénzzadományt nyújtson át az MPV SZ elnökének.

A fogadást követően a szakmai, tudományos konferencia folytatta munkáját.

Forrás: Katasztrófavédelem Szerkesztősége

Megemlékezés az 1848. március 15-i forradalomról

Az Önkormányzati Minisztérium március 11-én tartotta az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 162. évfordulója alkalmából szervezett ünnepségeit. A rendezvényeken Jauernik István államtitkár mondott köszöntőt. A tárca államtitkára 1848-49 talán legfontosabb demokratikus örökségének a szinte egyedülállóan széles társadalmi alapokon nyugvó népképviselői országgyűlés megteremtését nevezte. Jauernik István hangsúlyozta, hogy akkor és ott sikerült valódi nemzeti konszenzust teremteni a legfontosabb kérdésekben – a sokszor egymásnak is ellentmondó, szétartó érdekek között. Olyan nemzeti konszenzust, amelynek hiánya oly sokszor nehezítette nemzetünk előrehaladását. És amelyre napjainkban is nagy szükség lenne.

A nemzeti ünnep alkalmából Jauernik István rangos kitüntetésekkel és elismerésekkel adott át.

Az elismerésben részesültek teljes névsora megtekinthető a Minisztérium honlapján (www.otm.gov.hu).

Forrás: www.otm.gov.hu – 2010. március 11.

ESEMÉNY, KÉPZÉSEK – ELŐREJELZÉS

Az önkormányzatok egyes határidős feladatai

Ssz.	Tárgykör	Határidő	Jogszabályi hivatkozás	Megjegyzés
I. TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZATOK HATÁRIDŐS FELADATAI				
1.	Helyi adórendeletek felülvizsgálata, módosítása	I. 01.	2009. évi LXXVII. törvény	kötelezettség, a módosítás során figyelemmel kell lenni az 1990. évi C. törvény 6.§ a) pontjára
2.	Helyi iparüzési adóval kapcsolatos adatszolgáltatás: önkormányzati rendelet és költségvetési számlaszám közlése az APEH-nak	I. 15.	2009. évi LXXVII. törvény 215.§ (3) bekezdése	kötelezettség
3.	A helyi és a kisebbségi önkormányzat közötti együttműködési megállapodás felülvizsgálata	I. 15.	Ámr. 29. § (10)-(11) bekezdései	lehetőség a módosításra
4.	Vagyonynyilatkozat	I. 31.	Ötv. 33/B. §, 2000. évi XCVI. törvény 10/A. § (1) bekezdése	polgármester, képviselők
5.	Adatszolgáltatás APEH-nak iparüzési adóalanyok egyes adatairól és az adó-előleg-kiegészítés összegéről	I. 31.	2009. évi LXVII. törvény	kötelezettség
6.	Körjegyzőségek költségvetése	II. 15.	Ámr. 29. § (7) bekezdése	együttes ülés
7.	Költségvetési rendelet	II. 15.	Áht. 65. § (1) bekezdése	kötelezettség (a rendelet tervezetének benyújtási határideje)
8.	Költségvetési rendelet	III. 17.	Áht. 65. § (1) bekezdése	kötelezettség (a rendelet tervezet elfogadásának határideje)
9.	Közbeszerzési terv	IV. 15.	Kbt. 5. § (1) bekezdése	kötelezettség
10.	Közfoglalkoztatási terv	II. 15.	Sztv. 37/A. § (1) bekezdése	kötelezettség
11.	Zárszámadási rendelet	IV. 30.	Áht. 82. §-a	kötelezettség (a rendelet tervezet benyújtási határideje)
12.	Adatszolgáltatás az APEH-nak a március 15-én esedékes és befizetett helyi iparüzési adó-előleg összegéről	IV. 30.	2008. évi LXXVII. törvény 215.§ (1) bekezdés a) pontja	kötelezettség
12.	Éves pénzforgalmi jelentés, könyvviteli mérleg, pénzmaradvány- és eredménykimutatás	IV. 30.	Áht. 82. §-a	kötelezettség

13.	Belső ellenőrzési beszámoló	IV. 30.	Ötv. 92. § (10) bekezdése	kötelezettség
14.	Az Országgyűlés hatáskörébe tartozó területszervezési eljárás kezdeményezése	IV. 30.	1999. évi XLI. tv. 4. § (1) bekezdése	2010-ben nem kezdeményezhető
15.	A köztársasági elnök hatáskörébe tartozó területszervezési eljárás kezdeményezése	IV. 30.	1999. évi XLI. tv. 4. § (1) bekezdése	2010-ben nem kezdeményezhető
	Helyi esélyegyenlőségi terv a leghátrányosabb helyzetben lévő települések valamint a 20 ezer lakos feletti települések esetén	V.1-től	2003. évi CXXV. tv. 63/A.§ (5) és 2009. évi CIX. tv. 50.§ (8) bekezdésének a) pontja	kötelező
16.	A helyi önkormányzat év közben a kincstár útján lemondhat a számára feladatmutató alapján megállapított normatív hozzájárulások és támogatások előirányzatáról vagy annak egy részéről, illetve pótlólagos igénylést nyújthat be	IV. 30. VII. 31. X. 15.	1992. évi XXXVIII. tv. 64. § (5) bekezdése	kötelezettség, lehetőség
	A fenntartó legkésőbb az intézkedés tervezett végrehajtása évének május 15-ig hozhat a nevelési-oktatási intézmény átszervezésével, fenntartói jogának átadásáról, megszüntetéséről döntést	V.15.	Köoktv. 102.§ (11) bekezdése	lehetőség
17.	Éves közbeszerzési statisztika	V. 31.	Kbt. 16. § (1) bekezdése	(az előző évre vonatkozóan) kötelezettség
18.	Gyermekevédelmi tevékenységről beszámoló	V. 31.	Gyvt. 96. § (6) bekezdése	kötelezettség
19.	Döntés körjegyzőséghez csatlakozásról, kiválásról	VI. 30.	Ötv. 39. § (3) bekezdése	csatlakozni, kiválni az év első napjával lehet, a döntést legalább 6 hónappal korábban kell meghozni
20.	Adatszolgáltatás az APEH-nak a 2009-ről benyújtott helyi iparüzési adó bevallás adóelőleg adatairól, megfizetett adó összegéről, adózó nyilatkozatáról	VI.30.	2009. évi LXXVIII. törvény 215.§ (1) bek. b.) pontja	kötelezettség
21.	Többcélú társulásból való kiválásról szóló döntés	VI. 30.	Ttv. 1. § (5) bekezdése	kiválni az év utolsó napjával lehet, a döntést 6 hónappal korábban kell meghozni

22.	Az adott nevelési évben indítható óvodai csoportok számának meghatározása, az osztály, csoport átlagléttszámtól való eltérés engedélyezése, az iskolában indítható osztályok napközis osztályok (csoportok), a kollégiumban szervezhető csoportok számának meghatározása, a maximális léttszámtól eltérés engedélyezése	VIII. 31.	1993. évi LXXIX. tv. 102. § (2) bekezdésének c) pontja	
23.	I. félévi beszámoló a gazdálkodásról	IX. 15.	Áht. 79. § (1) bekezdése	kötelezettség
24.	Társulási megállapodás felmondásáról szóló döntés	IX. 30.	Ttv. 4. § (2) bekezdése	
25.	Belső ellenőrzési terv	XI. 15.	Ötv. 92. § (6) bekezdése	kötelezettség
26.	3/4 éves beszámoló és költségvetési koncepció	XII. 15.	Áht. 70.§-a és 79. § (1) bekezdése	kötelezettség
27.	Körjegyzőségi beszámoló	XII. 31.	Ötv. 40. § (4) bekezdése	kötelezettség
28.	Önkormányzati társulások beszámolói	XII. 31.	Ttv. 6. § (4) bekezdése	kötelezettség
29.	Lakóhely környezeti állapotáról beszámoló	XII. 31.	1995. évi LIII. törvény 51. § (3) bekezdése	lakosság tájékoztatása
30.	Többcélú kistérségi társulás tájékoztatója	XII. 31.	Tctv. 6. § (3) bekezdése	évente legalább kétszer
31.	Teljesítménykövetelmény célok kitűzése	XII. 31.	Ktv. 34. § (3) bekezdése	kötelezettség
32.	Polgármester tájékoztatója a jegyző teljesítményértékeléséről	XII. 31.	Ktv. 34. § (6) bekezdése	kötelezettség
33.	Jegyző beszámolója az adóztatásról	XII. 31.	1991. évi XX. tv. 138. § (3) bekezdés g) pontja	kötelezettség
34.	Családsegítő beszámoló	XII.31.	Sztv.92/B.§ (1) bekezdés d) pontja	kötelezettség
35.	Közmeghallgatás	XII. 31.	Ötv. 13. §-a	kötelezettség
II. HELYI KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATOK HATÁRIDŐS FELADATAI				
1.	Együtműködési megállapodás	I. 15.	Ámr. 29. § (10)-(11) bekezdései	évente ezen időpontig módosítható
2.	Költségvetés	II. 15.	Áht. 71. §-a, Ámr. 29. § (3) bekezdése	kötelezettség
3.	Zárszámadás	IV. 30.	Áht. 70. §-a, Ámr. 29. § (3)	kötelezettség

			bekezdése	
4.	I. félévi beszámoló	IX. 15.	Áht. 79. § (3) bekezdése	Kötelezettség
5.	3/4 éves beszámoló és költségvetési koncepció	XII. 15.(csak választási évben)	Áht. 79. § (3) bekezdése és 70. §-a, Nek.tv. 60/C. § (1)-(2) bekezdései	kötelezettség
6.	Feladatalapú támogatás igénylése	XII. 1.	375/2007. (XII. 23.) Korm.r. 4. § (1) bekezdése	az igénylésnek eddig az időpontig be kell érkeznie a Kincstárhoz
7.	Közmeghallgatás	XII. 31.	Nektv. 30/I. §-a	kötelezettség
III. TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁSOK HATÁRIDŐS FELADATAI				
1.	Költségvetés	II. 15. - III. 15.	Áht. 65. § (6), 71. § (1) bekezdései és 72. §-a	Benyújtás - információ szolgáltatás
2.	Közbeszerzési terv	IV. 15.	Kbt. 5. § (1) bekezdése	kötelezettség
3.	Zárszámadás	IV. 30.	Áht. 65. § (6) bekezdése és 82. §-a	kötelező
	Helyi esélyenlőségi terv	V.1-től	2003. évi CXXV. tv. 63/A.§ (5) és 2009. évi CIX. tv. 50.§ (8) bekezdés a) pontja	kötelező
4.	I. félévi beszámoló	IX. 15.	Áht. 65. § (6) és 79. § (1) bekezdései	kötelező
5.	3/4 éves beszámoló és koncepció	XII.15. (csak választási évben)	Áht. 65. § (6) és 79.§ (1) bekezdései	kötelező
IV. MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI TANÁCS HATÁRIDŐS FELADATAI				
1.	Költségvetés	II. 28.	217/1998. (XII. 30.) Korm.r. 43. § (7) bek.	kötelezettség
2.	Zárszámadás	II. 28.	249/2000. (XII. 24.) Korm.r. 10. § (1) bek.	XII. 31-i fordulónappal kötelezettség